

NA'VI - MAGYAR SZÓTÁR v. 13.8

Tirea Aean (Corey McConlough) & Marki (Mark Miller)
Compiled and Translated by Kifkeyä Nari (Batiz Zoltán) és P.A.'li makto (Petrovits Andrea)
www.LearnNavi.org

Utolsó frissítés: 3.9.2018

Ez a végleges Na'vi szótár a Dr. Paul Frommer által teremtett nyelv, melyet az Avatar című filmhez alkotott. A szavak egyenesen Frommertől származnak, vagy az ő szavaiból erednek. Külön köszönettel tartozunk a következő személyek hatalmas erőfeszítéseikért: Dr. Frommer, Tuiq és mindenkinek az IRC-n, Skype-on, TeamSpeak-en és a Learn Na'vi oldalon akik ezt a dokumentumot használják.

A magyar verzió elkészítésében külön köszönet illeti a következőket, akik odaadó munkája nélkül nem készülhetett volna el a magyar verzió: tsrräfxätu, tingay mungeyu, Hawnuyu atxen, valamint akik még részt vettek a szótár fordításában.

Néhány megjegyzés: A Frommer által használt Na'vi helyesírást végig megtartottuk: a IPA átírás is adott hozzá. Az összetett nem ragozott szavakhoz és az angolból átvett jövevényszavakhoz megjegyzéseket fűztünk. Néhány olyan szót is belevettünk a szótárba, melyek a gyengüléseket mutatják példák segítségével. Itt található olyan ragozott alakok is, amelyekről úgy gondoltuk, hogy megemlítésük különösen hasznos lehet. Fontos megjegyezni, hogy a nyelvben a todalékok szabadok (külön írandók), ha a módosító szó előtt állnak, utótagként viszont kötötté válnak (egybeírandók), amennyiben a todalékok a módosított szót követik.

Félkövér betűkkel jelöljük a Na'vi szavakat. A magyar meghatározásokat *Dőlt betűkkel* írjuk. Sima betűvel szedve a nyelvtani besorolást találhatjuk: zárójelben «x» tüntetjük fel a lehetséges pozíciókat pl. *t<0. hely><1>ar<2>on*. A fonetikus átírásban a pontok jelölik a lehetséges infixek helyeit, pl. [*t.a.r.on*] - ez nem szabványos IPA átírás, de nekünk hasznos. A rendhagyó infixumokat (ii) jelöli. Jelezzük az igék tárgyias vagy tárgyatlan voltát, ha az ismert: a csak 'ige'-vel jelölt szavak vagy lehetnek tárgyiasak és tárgyatlanok is, vagy nem lehet eldönteni róluk. Feltételezzük a gyengülés és egyéb hangzováltozások ismeretét. Egy szótagú szavak esetében nem jelöltük a hangsúlyt, todalékolt szavaknál általában a szótőre jellemző elsődleges hangsúly marad. Szintén megjegyzendő, hogy ahol a szóalak több változatát feltüntetjük, ott a használatuk csak egyéni ízlés kérdése, azokat nem szabályozzák sem mondattani sem morfológiai (szóalaktani) szabályok. A szótár végén néhány függelék található ahol további hasznos információk találhatóak.

Rövidítések:

– = morfémahatár

+ = gyengítő morfémahatár

« » = infixum

mn. = melléknév

told. = todalék

hsz. = határozószó

ksz. = kötőszó

ö.szó = összetett szó

mut.n. = mutató névmás

gesz. = nyelvi gesztus, indulatszó

kérd. = kérdőszó

fn. = főnév

n.e. = nem emberekre/személyekre

szám = számnév

cs.sz. = csak személyekre	lan)
part. = partikula (járulékszó, változatlan alakú, nem ragozható szó)	i.(t) = ige (angol szerint tárgyas)
kif. = kifejezés	i.(tn) = ige (angol szerint tárgy nélküli)
nm. = névmás	i.(tm) = ige (angol szerint tárgyas módbeli)
tul.n. = tulajdonnév	i.(tnm) = ige (angol szerint tárgyatlan módbeli)
ige = ige	alár. = alárendelt
i.(átn) = ige (angol szerint állapotjelző tárgyatlan)	

A jelenlegi szótáron túl egy Magyar - Na'vi szótár, és egy Szófajok szerint kategorizált Szótár is elérhető, melyek sokat segíthetnek a hatékony keresésben.

A fenti változatok az eredeti Angol - Na'vi szótár, és az Angol szófajok szerint kategorizált szótár alapján készültek. Ezekon kívül elérhető a szótár észt, német, portugál, éssvédverziói. A fentieken túl más nyelvek is elérhetőek, viszont ezek fordításai még nem fejlődtek be.

Források

Az összes szót próbáltuk legjobb tudásunk szerint a lehető legmegbízhatóbb forrásból beszerezni. Az eredet alsó indexben található az IPA átírás után, ez megmondja, hogy eredetileg honnan származik egy-egy szó.

Történeti érdekességként: a szótár eredetileg abból az 500 szóból állt, melyet Dr. Frommer 2010 márciusában bocsátott rendelkezésünkre. Ahogy a nyelv tovább fejlődött, további szavak kerültek bele, ezeket Dr. Frommertől a személyes blogján és emailen keresztül kapjuk. Dr. Frommer arra kérte a LearnNavi.org közösséget, hogy segítsen új szavakat kitalálni a **Szókincsbővítési Projecten** keresztül. Ez a project folyamatosan zajlik, és sok általunk javasolt szó bekerült ebbe a szótárba. Másik forrás: szabadon használható toldalékokkal ellátott szavak, illetve olyan toldalékolt szavak, melyeket Dr. Frommer használt, és így létezőnek tekinthetőek. A források sorrendje, a legmegbízhatóbbtól a legkevésbé megbízhatóig:

- PF = Dr. Paul Frommer
- M = the Movie (a Film)
- JC = James Cameron
- G = the Avatar Games (az Avatar játék)
- ASG = A Survival Guide (a Túlélési Kézikönyv)
- PND = Pandorapedia.com

A „Túlélési kézikönyv a Pandorához”, mely munkánk korai forrása, sok illegális szót tartalmaz – ezek a függelékben találhatóak. Mindazonáltal a növénynevek és dalok határozottan Frommertől származnak, ezért azok rendszeren a szótárba kerültek. Maga James Cameron is sok szót alkotott, melyeket később Frommer jóváhagyott. Továbbá jóváhagyott néhány - a filmezés során keletkezett - hibás kiejtésű szót, pl. **oïss**, melyeket most már hitelesnek tekintünk. Végezetül, Frommer elfogadott néhány szót, melyeket a nyelvet tanulók konstruáltak, ő pedig jónak talált. Így vannak extra forrásaink is. Ezek a források a következők: CP: CCH Pounder, LA : Laz Alonso, Prr : Prerton, RL : Richard Littauer, SW : Sigourney Weaver, ZS : Zoë Saldana, CM: Carla Meyer, és Skxawng. LN: LearnNavi, ahol az eredeti forrás személye ismeretlen.

Az IPA-ra vonatkozóan vannak eltérő értelmezések. A nyílt szótagok mindig feszesen [u] ejtendőek, míg a zárt szótagok lehetnek feszes [u] és laza ejtésűek is.[ʊ]. Utóbbira nincs szabály. Tehát pl. a **tsun** lehet [tsun] vagy akár [tsʊn], de a **lu** mindig[lu], sosem [lʊ]. A [aj], [aw] [ɛj],

és [ɛw] kettőshangzók alternatív átírását nem használjuk (mert Frommer kevésbé kedveli). Egyébként ezek lennének: [ɛɪ], [aɪ], [ɛʊ], és [aʊ].

A szótagok tekintetében, ahol Frommer nem tette egyértelművé, ott a Maximum Onset Principle nevű szabályt vettük alapul. Megjegyzés: a fonetikus átírás egyes vessző-jeleit nehéz lehet megkülönböztetni. Pl.: az **atxke** szóban, melynek átírása [at'.k'ɛ], a ' jel a hang minőségét (ejective), a ' pedig a hangsúly helyét jelzi.

A szótár folyamatosan szerkesztés alatt áll, feltételezhetően akadnak még benne hibák. **Rutxe**, aki talál ilyet benne, jelezze itt üzenetben, hogy kijavíthassuk. A verziószám mutatja a változtatásokat. Az első számjegy akkor változik, ha nagy mértékben belejavítottunk. A második .0x0 jelzi ha a javítás bár jelentős, de nem akkora mértékű, mint fő verzió váltás esetén. A harmadik .00x szám akkor változik, ha csak egészen apró változtatás történt. A hozzájuk tartozó magyarázatokat a „változások listája” tartalmazza.

Szeretnénk megragadni az alkalmat, hogy elismeréssel adózzunk a következő személyeknek: Dr. Paul Frommernek, eme csodálatos nyelv megalkotásáért. Richard Littauer-nek, aki eredetileg létrehozta, és sokáig szerkesztette a Na'vi-Angol szótárt. Köszönet Tirea Aean (Corey Scheideman) barátunknak, aki figyelemmel kíséri, és közvetíti felénk a Dr. Frommer által közölt új szavakat. Csakúgy mint Tuiq-nak, aki arra használja az idejét és a tehetségét, hogy ez a szótár egy online adatbázis legyen, és hogy segítse a fordítókat, és megkönnyítse a szótár javítását. Végezetül köszönet **mindenkinek** a Learn Na'vi Közösségben, akik segítik a Na'vi nyelv felvirágzását!

- Kifkeyä Nari és P.A.'li makto

- 'a'aw: [ʔa.ʔaw] *PF* mn. *egy kevés, néhány* (egy-esszámú, megszámlálható főnevekkel)
- 'akra: [ʔak.ra] *PF* fn. *talaj* (termő-)
- 'aku: [ʔa.k.u] *PF* i.(t) *eltávolít, elvisz, levesz*
- 'al: [ʔal] *PF* i.(t) *pazarol*
- 'ali'ä: [ʔa.'li.æ] *PF* fn. *gallér/nyaklánc*
- 'ampi: [ʔam.p.i] *PF* i.(t) *(meg)érint*
- 'ana: [ʔa.na] *PF* fn. *inda*
- 'ango: [ʔa.ŋo] *PF* mn. *halk* (hang)
- 'anla: [ʔan.l.a] *PF* i.(t) *sóvárog* (valami után)
- 'are: [ʔa.ræ] *PF* fn. *ponchó, köpeny, kendő*
- 'aw: [ʔaw] *PF* szám *egy, 1*
- 'awkx: [ʔawk'] *PF* fn. *szikla*(szírt)
- 'awlie: [ʔaw.'li.ɛ] *PF* *hsz. egyszer* (a múltban)
- 'awlo: [ʔaw.lo] *PF* *hsz. egyszer* (nem többször)
- 'awm: [ʔawm] *PF* fn. *tábor*
- 'awnim: [ʔaw.nim] *PF* i.(t) *elkerül* (összetétel ebből: 'awn marad és alim távol)
- 'awpo: [ʔaw.po] *PF* nm. *egy személy* (általános alany)
- 'awsiteng: [ʔaw.si.'tɛŋ] *PF* *hsz. együtt, közösen* (összetétel ebből: 'aw egy és teng megegyező)
- 'awstengyem: [ʔaw.stɛŋ.'j.ɛm] *PF* i.(t) *összekapcsol, összeilleszt kettő vagy több dolgot* (ii) (összetétel ebből: 'awsiteng együtt és yem rak)
- 'awve: [ʔaw.vɛ] *PF* mn. *első* (eredete: 'aw egy)
- 'ä: [ʔæʔ] *PF* *gesz. Hoppá!*
- 'änsyem: [ʔæn.'sjɛm] *PF* nm. *teljes, egész*
- 'äríp: [ʔæ.rɪp'] *PF* i.(t) *mozgat, (meg)mozdít*
- 'e'al: [ʔɛ.'ʔal] *PF* mn. *legrosszabb*
- 'e'in: [ʔɛ.'ʔin] *PF* fn. *gubó, héj, hüvely* (növényé)
- 'e'insey: [ʔɛ.'ʔin.'sɛj] *PF* fn. *flaska, "ivótök"* (összetétel ebből: 'e'in gubó és sey csésze)
- 'efu: [ʔɛ.f.u] *PF* i.(t) *érez, érzékel*
- 'eko: [ʔɛ.k.o] *PF* i.(t) *támad*
- 'ekong: [ʔɛ.koŋ] *PF* fn. *ritmus, ütem*
- 'ekxin: [ʔɛ.'k'in] *PF* mn. *szoros*
- 'ekxinum: [ʔɛ.'k'i.num] *PF* fn. *szorosság, lazaság* (összetétel ebből: 'ekxin szoros és um laza)
- 'ekxinumpe: [ʔɛ.'k'i.num.pɛ] *PF* *kérd. milyen szoros, milyen laza* (eredete: 'ekxinum szorosság, lazaság)
- 'em: [ʔɛm] *PF* i.(t) *főz*
- 'emyu: [ʔɛm.ju] *PF* fn. *szakács* (eredete: 'em főz)
- 'en: [ʔɛŋ] *PF* fn. *tipp, találgatás, gyanú, megérzés*
- 'engeng: [ʔɛŋ.ɛŋ] *PF* fn. *szint, emelet*
- 'en si: [ʔɛŋ 's.i] *PF* i.(tn) *találgat* (eredete: 'en találgatás)
- 'eoio: [ʔɛ.o.i.o] *PF* mn. *ünnepélyes*
- 'etnaw: [ʔɛt.naw] *PF* fn. *váll*
- 'evan: [ʔɛ.van] *PF* fn. *fiú* (köznap) (eredete: 'evangan fiú)
- 'eve: [ʔɛ.vɛ] *PF* fn. *lány* (köznap) (eredete: 'evenge lány)
- 'eveng: [ʔɛ.vɛŋ] *PF* fn. *gyermek*
- 'evangan: [ʔɛ.vɛ.ŋan] *PF* fn. *fiú* (eredete: 'eveng gyerek)
- 'evenge: [ʔɛ.vɛ.ŋɛ] *PF* fn. *lány* (eredete: 'eveng gyerek)
- 'evi: [ʔɛ.vi] *PF* fn. *gyerkő(c)* (becéző forma 'eveng gyerek)
- 'ewan: [ʔɛ.wan] *PF* mn. *fiatal*
- 'ewll: [ʔɛ.wll] *PF* fn. *növény*
- 'ewrang: [ʔɛw.raŋ] *PF* fn. *szövőszék*
- 'eylan: [ʔɛj.lan] *PF* fn. *barát*
- 'eylanay: [ʔɛj.la.'naj] *PF* fn. *ismerős* (leendő barát) (eredete: 'eylan barát)
- 'eyng: [ʔɛ.ŋ] *PF* *ige felel, válaszol*
- 'eyt: [ʔɛjt'] *PF* fn. *a 8-as jele* (nem az értéke!) (pl. telefonszámmal használható)
- 'i'a: [ʔi.'a] *PF* i.(tn) *befejez, lezár* (a cselekvés eredményes)
- 'ia: [ʔi.'a] *PF* i.(tn) *eltávolodik* (spirituális értelemben)
- 'ipu: [ʔi.pu] *PF* mn. *humoros, vicces, mulattató*
- 'it: [ʔit'] *PF* fn. *kevés* (kis mennyiség)
- 'itan: [ʔi.tan] *JC,PF* fn. *fiúgyermek*
- 'ite: [ʔi.tɛ] *JC,PF* fn. *lánygyermek*
- 'itetsyip: [ʔi.tɛ.ʔsɪp'] *PF* fn. *kislány* (kedveskedő kifejezés) (eredete: 'ite lány)
- 'i'awn: [ʔi.'awn] *PF* i.(tn) *marad*
- 'ihayu: [ʔi.'hɛ.ju] *PF* fn. *spirál*
- 'in: [ʔi.m] *PF* i.(tn) *elfoglalt, tevékeny*
- 'ip: [ʔi.p] *PF* i.(tn) *eltűnik, elvész* (szem elől)
- 'llngo: [ʔll.ŋo] *PF* fn. *csípő*
- 'o': [ʔoʔ] *PF* mn. *mókás, izgalmas*
- 'ok: [ʔok'] *PF* fn. *emlék, emlékezés*
- 'okrol: [ʔok.'rol] *PF* fn. *történelem* (ősi) (eredete: 'ok emlék és rol énekel)

'oktrr: [ʔok.tɾ] *PF* fn. megemlékezés napja (összetétel ebből: 'ok emlék, emlékezés és trr nap)
 'okvur: [ʔok.'vur] *PF* fn. történelem (nem ősi) (összetétel ebből: 'ok emlék és vur történet)
 'om: [ʔom] *PF* mn. lila
 'ompin: [ʔom.pin] *PF* fn. lila szín (eredete: 'om lila)
 'on: [ʔon] *PF* fn. alak, forma
 'ong: [ʔ·oŋ] *PF* ige kinyílik, kivirágzik
 'ongokx: [ʔ·o.ŋ·ok'] *PF* i.(tn) születik (összetétel ebből: 'ong kinyílik és nokx szül)
 'ongop: [ʔo.ŋ·opʔ] *PF* i.(t) tervez (összetétel ebből: 'on alak, forma és ngop alkot)
 'ongopyu: [ʔo.ŋop.ju] *PF* fn. tervező (eredete: 'ongop tervez)
 'on si: [ʔon s·i] *PF* i.(tn) formál, alakot ad (eredete: 'on alak, forma)
 'opin: [ʔo.pin] *PF* fn. szín
 'opinsung: [ʔo.pin.s·uŋ] *PF* i.(t) (ki)színez (ös-

szetétel ebből: 'opin szín és sung ad)
 'opinvultsyip: [ʔo.pin.vul.tʂjipʔ] *PF* fn. rajzkréta (összetétel ebből: 'opin szín és vultsyip pálca)
 'ora: [ʔo.ra] *PF* fn. tó
 'oratsyip: [ʔo.ra.tʂjipʔ] *PF* fn. kis tó, medence (eredete: 'ora tó)
 'otxang: [ʔo.'t'aŋ] *PF* fn. hangszer (általános)
 'rrko: [ʔ·ɾ.k·o] *PF* i.(tn) gurul
 'rrpxom: [ʔɾ.p'om] *PF* fn. mennydörgés
 'u: [ʔu] *PF* fn. dolog (valami)
 'ul: [ʔ·ul] *PF* i.(tn) nővel
 'umtsa: [ʔum.tʂa] *PF* fn. gyógyszer, orvosság
 'uo: [ʔu.o] *PF* nm. valami
 'upe: [ʔu.pɛ] *PF* kérd. mi? mit? micsoda? micsodát? (összetétel ebből: 'u dolog és pe kérdőszó)
 'upxare: [ʔu.'p'a.ɾɛ] *PF* fn. üzenet
 'ur: [ʔur] *PF* fn. látvány, kinézet, megjelenés

A

a: [a] *PF, LN* part. aki, amely(ik) (határozói mellékmondat kötőszava)
 afpawng: [a.'fpawŋ] *PF* fn. bánat
 afpawng si: [a.'fpawŋ s·i] *PF* i.(tn) bánkódik (eredete: afpawng bánat)
 aho: [a.'ho] *PF* i.(tn) imádkozik
 akrrmaw: [a.'kɾ.maw] *PF* ksz. utána (időben) másik alakja: mawkrra (összetétel ebből: krr idő and maw után)
 akrrta: [a.'kɾ.ta] *PF* ksz. ... óta (időben) másik alakja: takrra (összetétel ebből: krr idő and ta ... -tól)
 akum: [a.'kum] *PF* ksz. hogy (ennek eredményeként) (eredete: kum eredmény) az eredményt követi, pl. 'Poe yawne slolu oer akum, niŋtxan lu sevin' (Beleszerettem, mert hogy olyan gyönyörű volt.); lásd még 'kuma'
 alaksi: [a.'lak.si] *PF* mn. kész, felkészült
 alim: [a.'lim] *PF* hsz. messze, távol (eredete: lim messze van)
 alo: [a.'lo] *PF* fn. eset, alkalom, ismételten előforduló cselekvések egyike
 alu: [a.'lu] *PF* ksz. azaz hogy, más szóval (eredete: a a melléknévjelző és lu van) (toldalékokhoz)
 alunta: [a.'lun.ta] *PF* ksz. (azért) mert
 am'a: [a.m.'ʔa] *PF* fn. kétség

am'ake: [a.m.'ʔa.kɛ] *PF* mn. biztos, magabiztos (összetétel ebből: am'a kétség és ke nem)
 am'aluke: [a.m.'ʔa.lu.kɛ] *PF* hsz. kétség nélkül (eredete: am'ake biztos, magabiztos)
 apxa: [a.'p'a] *PF* mn. nagy n.e.
 asim: [a.'sim] *PF* hsz. közelben, karnyújtásnyira (eredete: sim közel van)
 atan: [a.'tan] *JC* fn. fény
 atanvi: [a.'tan.vi] *PF* fn. fénysugár (eredete: atan fény)
 atanzaw: [a.'tan.zaw] *PF* fn. elágazó villám (eredete: atan fény és swizaw nyíl)
 atxar: [a.'t'aɾ] *PF* mn. élő állat szagára emlékeztető (pl. ivóhely közelében)
 atxkxe: [at'.k'ɛ] *PF* fn. föld, terület
 atxkxerel: [at'.k'ɛ.ɾɛl] *PF* fn. térkép (összetétel ebből: atxkxe föld és rel kép)
 au: [a.'u] *JC* fn. dob (bőrből készült)
 au: [a.'u] *LA* gesz. felkiáltás
 aungia: [a.'u.ŋi.a] *PF* fn. (elő)jel, ómen
 awnga: [aw.'ŋa] *PF* nm. mi (eredete: ayoeng mi)
 ayfo: [aj.'fo] or [a.j.'fo] *PF* nm. ők sokan (eredete: po ő)
 aylaru: [aj.'la.ru] *PF* nm. a többieknek (az összevonás elemei: ay+lahe+ru)
 aynga: [aj.'ŋa] *PF* nm. ti sokan (eredete: nga te)

ayoe: [aj.ˈo.ɛ] *PF* nm. *mi (kizáró)* (eredete: **oe** én és ővelük (én és ők többen))
ayoeng: [aj.ˈwɛŋ] *PF* nm. *mi (beleértő)* (eredete: **oe** én) (**ayoenga-** szótó a told.-okhoz) én

E

eampin: [ˈɛ.am.pin] *PF* fn. *kék/zöld szín* (eredete: **ean** kék, zöld)
ean: [ˈɛ.an] *PF* mn. *kék, zöld*
ekxan: [ɛ.ˈkʰan] *PF* fn. *barikád, akadály*
ekxan si: [ɛ.ˈkʰan s-i] *PF* i.(tn) *kizár, távol tart* (eredete: **ekxan** barikád, akadály)
ekxtxu: [ɛkʰ.ˈtʰu] *PF* mn. *durva*
eltu: [ˈɛl.tu] *PF* fn. *agy*
eltu lefngap: [ˈɛl.tu le.ˈfŋapʰ] *PF* fn. *számítógép* ('fém agy') (összetétel ebből: **eltu** agy és **le-fngap** fém)
eltur t̄ixen si: [ɛl.tur t̄i.ˈtʰɛn s-i] *PF* i.(tn.) *érdekes(nek lenni)* (eredete: **eltu-r** agy (kötőmód) és **t̄ixen** felébresztés)
eltu si: [ˈɛl.tu s-i] *PF* i.(tn) *figyel* (eredete: **eltu** agy)
emká: [ɛm.ˈkʰæ] *PF* i.(t) *átmegy* (eredete: **em-za'u** kiáll, átmegy és **kä** megy)
emrey: [ɛm.ˈr.ɛj] *PF* i.(tn) *túlél*
emza'u: [ɛm.ˈz.a.ʔ.u] *PF* i.(t) *kiáll, sikerrel vesz* (próbát) (összetétel ebből: **za'u** jön)
eo-: [ˈɛ.o] *PF* told. *előtt(e),elől*

F

fa-: [fa] *PF* told. *-val/-vel/által* (eszközhatározó)
fahew: [fa.ˈhɛw] *PF* fn. *szag*
faoi: [ˈfä.o.i] *PF* mn. *sima*
fayluta: [faj.ˈlu.ta] *PF* fn. *ezek a szavak* (az összevonás elemei **fay+l̄i'u-t a**, patientive case)
fäkä: [fæ.ˈkʰæ] *PF* i.(tn) *felmegy, felszáll* (összetétel ebből: **fäpa** tető és **kä** megy)
fäpa: [ˈfæ.pa] *PF* fn. *tető, csúcs*
fäza'u: [fæ.ˈz.a.ʔ.u] *PF* i.(tn) *feljön, felszáll* (összetétel ebből: **fäpa** tető és **za'u** jön)
fe': [fɛʔ] *PF* mn. *rossz* n.e.
fe'lup: [ˈfɛ.lupʰ] *PF* mn. *giccses* (összetétel ebből: **fe'** rossz és **lupra** stílus)
fe'ran: [ˈfɛʔ.ran] *PF* fn. *rossz természet, valami rosszul kitervelt vagy eredendően hibás* (összetétel ebből: **fe'** rossz és **ran** belső tulajdonság)

veletek (én és ti többen)
ayu: [a.ˈju] *PF* fn. *dolgok* (eredete: **'u** dolog) (sosem többesszámú u)

eoli'uvi: [ˈɛ.o.li.ʔu.vi] *PF* fn. *prefixum* (eredete: **eo-** elő- és **li'u** szó)
ep'ang: [ɛp.ˈʔaŋ] *PF* mn. *összetett*
epxang: [ɛ.ˈp'aŋ] *PF* fn. *kőedény, mérges rovar tárolására*
etr̄ip: [ˈɛt.r̄ipʰ] *PF* mn. *előnyös, kedvező*
ewktswo: [ˈɛwk.t̄swo] *PF* fn. *ízlelés* (eredete: **ewku** ízlel)
ewku: [ˈɛw.k.u] *PF* ewku i.(t)érez (ízt!)
eyawr: [ɛ.ˈjawɾ] *PF* mn. *helyes, jó* (válasz)
eyawrfya: [ɛ.ˈjawɾ.fya] *PF* fn. *a megfelelő mód, valaminek a mikéntje* (eredete: **eyawr** helyes és **fya'o** mód)
eyk: [ˈɛjkʰ] *JC,PF* i.(t) *vezet*
eyktan: [ˈɛjk.tan] *JC* fn. *vezető, főnök* (eredete: **eyk** vezet)
eyktanay: [ɛjk.ta.ˈnaɿ] *JC,PF* fn. *helyettes, megbízott, leendő vezető* (eredete: **eyktan** vezető)
eykyu: [ˈɛjk.ju] *PF* fn. *vezető* (ideiglenesen, kisebb csoporté pl. vadászoké) (eredete: **eyk** vezet)

fe'ranvi: [ˈfɛʔ.ran.vi] *PF* fn. *hiba, deformáltság, folt, rossz tulajdonság* (eredete: **fe'ran** rossz természet, eredendően hibás)
fe'ul: [ˈfɛ.ʔ.ul] *PF* i.(tn) *rosszabbodik* (összetétel ebből: **fe'** rossz és **'ul** inkább)
fekem: [ˈfɛ.kɛm] *PF* fn. *baleset* (összetétel ebből: **fe'** rossz és **kem** tett)
fekum: [ˈfɛ.kum] *PF* fn. *hátrány* (összetétel ebből: **fe'** rossz és **kum** eredmény)
fekumnga': [ˈfɛ.kum.ŋaʔ] *PF* mn. *hátrányos* (eredete: **fekum** hátrány)
few-: [fɛw] *PF* told. *keresztül, át az ellenkező oldalra*
fewi: [ˈfɛ.w.i] *PF* i.(t) *üldöz, hajszol*
fewtusok: [ˈfɛw.tu.sokʰ] *PF* mn. *ellentéző, az ellenkező oldalon* (eredete: **few-át**)(Hétköznapi szóhasználatban (few.t̄sok)

- fi'u:** [fi.'ʔu] *PF* mut.n. ez (a dolog) (eredete: 'u dolog)
- fifya:** [fi.'fja] *PF* mut.n. így, ilyen módon (eredete: **fya'o** mód)
- fikem:** [fi.'kɛm] *PF* mut.n. ez (a tett/cselekvés) (eredete: **kem** cselekvés, tett)
- fipo:** ['fi.po] *PF* mut.n. ő, ez a személy (eredete: **po** ő)
- fitr:** [fi.'tɾ] *PF* hsz. ma (eredete: **tr** nap)
- fitsap:** [fi.'tsap̃] *PF* hsz. egymást (összetétel ebből: **fipo** ezt (a személyt) és **tsapo** azt (a személyt))
- fitseng(e):** [fi.'tsɛŋ(ɛ)] *PF* mut.n., fn. itt, ez(en) a hely(en) (eredete: **tseng** hely)
- fitxan:** [fi.'t'an] *PF* hsz. ennyire, ilyen mértékben (eredete: **txan** sok)
- fitxon:** [fi.'t'on] *PF* hsz., fn. ma este (eredete: **txon** este)
- fkan:** [fk'an] *PF* i.(tn) olyan érzés/szagú/ízú/ mint... , úgy néz ki/hangzik mint...
- fkarut:** ['fk'a.t'ut'] *PF* ige hámoz
- fkay:** [fkaj] *PF* mn. utálatos
- fkew:** [fkɛw] *PF* mn. hatalmas, tekintélyes
- fkéyok:** ['fkɛj.t'ok'] *PF* i.(tn) létezik (eredete: **kifkeyti tok** van a világban)
- fkip-:** [fkɪp̃] *PF* told. fent között(e)
- fko:** [fko] *PF* nm. valaki, ő(k) (határozatlan alany, egyesszámban értendő)
- fkxake:** ['fk'.a.k.ɛ] *PF* ige viszket
- fkxara:** ['fk'a.ra] *PF* fn. stressz (érzelmi feszültség)
- fkxaranga':** ['fk'a.ra.ŋaʔ] *PF* mn. stresszes (feszültséggel teli) (eredete: **fkxara** stressz)
- fkxen:** [fk'ɛn] *PF* fn. zöldség (mint étel)
- fkxile:** ['fk'i.ɛ] *PF* fn. mellkast takaró nyaklánc
- flawkx:** [flawk'] *PF* fn. bőr (anyag)
- flawm:** [flawm] *PF* fn. arc, orca
- flä:** [fl.æ] *PF* i.(tn) sikerrel jár, sikerül
- flew:** [flɛw] *PF* fn. torok
- fli:** [fli] *PF* mn. vékony n.e.
- flinutx:** [fl̃.'nut'] *PF* fn. vastagság (összetétel ebből: **fli** vékony és **nutx** vastag)
- flrr:** [fl̃ɾ] *PF* mn. gyengéd, kedves, lágy (személy vagy dolog)
- fmal:** [fm'al] *PF* i.(t) fenntart
- fmawn:** [fmawn] *PF* fn. hír, újság
- fmawnta:** [fmawnta] *PF* fn. azok a hírek (az összevonás elemei **fmawn-it a**)
- fmetok:** ['fm.ɛ.t'ok'] *PF* i.(t) tesztel, próbára tesz
- fmi:** [fm'i] *PF* i.(tm) (meg)próbál, megkísérel (kötőmóddal)
- fmokx:** [fmok'] *PF* fn. féltékenység, irigység
- fnan:** [fn'an] *PF* i.(t) jó valamiben
- fnawe':** [fna.'wɛʔ] *PF* mn. gyáva
- fnawe'tu:** [fna.'wɛʔ.tu] *PF* fn. gyáva (eredete: **fnawe'** gyáva)
- fnel:** [fnɛl] *PF* fn. fajta
- fnelan:** ['fnɛ.lan] *PF* fn. hím, férfi (eredete: **fnel** fajta)
- fnle:** ['fnɛ.lɛ] *PF* fn. nőstény, nő (eredete: **fnel** fajta)
- fnep:** ['fnɛ.pɛ] *PF* kérd. miféle? másik alakja: **pefnel**
- fnetxum:** [fnɛ.'t'um] *PF* fn. allergén (eredete: **txum** mérge); Pl.: **Oeri lu swoa fnetxum.**
- fngap:** [fñap̃] *PF* fn. fém
- fngä':** [fñ.æʔ] *PF* i.(tn) könnyít magán; WC-zik
- fngä'tseng:** [fñæʔ.tɛŋ] *PF* fn. mosdó, WC (a Földön) (összetétel ebből: **fngä'** könnyít magán és **tseng** hely)
- fngo':** [fñ.oʔ] *PF* i.(t) kíván, követel
- fnu:** [fñ.u] *PF* i.(tn) lehalkít, elcsendesül
- fo:** [fo] *PF* nm. űk sokan (eredete: **ay+** törölt többes számú gyengítő morféma és **po** ő)
- fpak:** [fp'ak'] *PF* ige abbahagy, felfüggeszt (a cselekvés folytatódni fog)
- fpe':** [fp.ɛʔ] *PF* i.(t) (el)küld
- fpeio:** [fpɛ.'i.o] *PF* fn. kihívás (ünnepélyes)
- fpi+:** [fpi] *PF* told. (azért), hogy; valaminek az érdekében
- fpil:** [fp'il] *PF* i.(t) gondol(kodik)
- fpilfya:** ['fpil.fja] *PF* fn. gondolkodásmód (összetétel ebből: **fpil** gondol és **fya'o** mód)
- fpom:** [fpom] *PF* fn. béke, jólét
- fpomron:** [fpom.'ron] *PF* fn. egészség vagy jólét (szellemi) (eredete: **fpom** jólét és **ronsem** elme) cs.sz.
- fpomronga':** [fpom.'ro.ŋaʔ] *PF* mn. egészséges (szellemileg) (összetétel ebből: **fpom** jólét és **ronsem** elme) n.e.
- fpomtókx:** [fpom.'tok'] *PF* fn. egészség (fizikai) (összetétel ebből: **fpom** jólét és **tokx** test) cs.sz.
- fpomtókxnga':** [fpom.'tok'.ŋaʔ] *PF* mn. egészséges (fizikailag) (összetétel ebből: **fpom** jólét és **tokx** test) n.e.
- fpxäkim:** ['fp'.æ.k'im] *PF* i.(tn) belép
- fra'u:** ['fra.'ʔu] *PF* fn. minden (eredete: 'u dolog)

- frafya:** [ˈfra.fja] _{PF} *hsz. mindenhogy* (összetétel ebből: **fra’u** minden és **fya’o** út)
- frakrr:** [ˈfra.kr] _{PF} *hsz. mindig* (eredete: **krr** idő)
- fralo:** [ˈfra.lo] _{PF} *hsz. minden alkalommal, minden esetben, minden időben* (eredete: **alo** idő)
- frapo:** [ˈfra.po] _{PF} *nm. mindenki* (eredete: **po** ő)
- frato:** [ˈfra.to] _{PF} *felsőfok jele, leg- mindennél olyanabb* (toldalékként viselkedik)
- fratrr:** [fra.ˈtʃ] _{PF} *hsz. naponta, minden nap* (eredete: **trr** nap)
- fratseng:** [ˈfra.tʃɛŋ] _{PF} *hsz. mindenütt, mindenhol* (eredete: **tseng** hely)
- fratxon:** [fra.ˈtʃon] _{PF} *hsz. minden éjjel* (eredete: **txon** éj)
- frawzo:** [fraw.ˈzo] _{PF} *gesz. Minden rendben, minden OK* (eredete: **fra’u** minden és **zo** jól lenni)
- frir:** [frir] _{PF} *fn. réteg*
- fríp:** [fr.ɪpˈ] _{PF} *i.(t) harap*
- frifen:** [ˈfɪ.fɛn] _{PF} *i.(t) (meg)látogat*
- frrtu:** [ˈfɪ.tu] _{PF} *fn. vendég*
- fta:** [fta] _{PF} *fn. csomó*
- ftang:** [ft.aŋ] _{PF} *i.(tnm) befejez, abbahagy*
- fta si:** [fta s.i] _{PF} *i.(tn) csomóz* (eredete: **fta** csomó)
- ftawnemkrr:** [ftaw.ˈnɛm.kɪ] _{PF} *fn. múlt* (összetétel ebből: **ft«awn»em** elhalad (vmi. mellett) (befejezett melléknévi igenévi alak) és **krr** idő)
- ftär:** [ftær] _{PF} *mn. bal* (bal oldali)
- ftärpa:** [ˈftær.pa] _{PF} *fn. bal oldal* (összetétel ebből: **ftär** bal és **pa’o** oldal)
- fte:** [fte] _{PF} *ksz. a célból/azért, hogy* (kötőmódú igével, alárendelt tagmondatban)
- fteke:** [fte.ke] _{PF} *ksz. hogy nehogy, különben* (összetétel ebből: **fte** a célból/azért, hogy és **ke** nem (valami tagadása)) (kötőmódú igével, alárendelt tagmondatban)
- ftem:** [ft.ɛm] _{PF} *i.(t) elhalad* (vmi. mellett)
- ftia:** [ft.i.ˈa] _{PF} *i.(t) megfigyel, szemügyre vesz, tanulmányoz*
- ftu-:** [ftu] _{PF} *esz. felől, irányából*
- ftue:** [ˈftu.ɛ] _{PF} *mn. könnyű, egyszerű*
- ftumfa-:** [ˈftum.fa] _{PF} *told. ki(-felé), belülről* (eredete: **mifa** belül)
- ftxavang:** [ftˈa.vaŋ] _{PF} *mn. szenvedélyes*
- ftkey:** [ftˈ.ɛj] _{PF} *i.(t) választ*
- ftkey:** [ftˈɛj] _{PF} *ksz. (-e)... vagy nem, (-e)... vagy sem*
- ftxi:** [ftˈi] _{PF} *fn. nyelv* (testrész)
- ftxiilor:** [ftˈi.ˈlor] _{PF} *mn. finom, jó ízű* (összetétel ebből: **ftxi** nyelv és **lor** szép)
- ftxivä:** [ftˈi.væʔ] _{PF} *mn. rossz ízű* (összetétel ebből: **ftxi** nyelv és **vä’** kellemetlen)
- ftxoza:** [ftˈo.ˈzæ] _{PF} *fn. ünnep(ség)*
- ftxoza si:** [ftˈo.ˈzæ s.i] _{PF} *i.(tn) ünnepel* (eredete: **ftxoza** ünneplés)
- ftxuli’u:** [ftˈ.ʉ.ˈli.ʔu] _{PF} *i.(tn) szónokol, beszédet mond* (összetétel ebből: **täftxu** szó és **li’u** szó)
- ftxuli’uyu:** [ftˈ.ʉ.ˈli.ʔu.ju] _{PF} *fn. szónok, (nyilvános) beszélő* (eredete: **ftxuli’u** szónokol, beszédet mond)
- fu:** [fu] _{PF} *ksz. vagy* (kötőszó)
- fuke:** [fu.ˈkɛ] _{PF} *ksz. vagy nem* (összetétel ebből: **fu** vagy és **ke** nem)
- fula:** [ˈfu.la] _{PF} *ksz. azt, hogy* (alárendelt tagmondatot jelez) (összetétel ebből: **fi’ul** ez (jelölt alany eset) és **a** vonatkozó tagmondatot jelez)
- furia:** [fu.ri.a] _{PF} *nm., alár. annak, hogy* (alárendelő mellékmondat kötőszava) (összetétel ebből: **fi’uri** ez (topikális) és **a** határozói mellékmondat kötőszava)
- futa:** [ˈfu.ta] _{PF} *nm., alár. azt, hogy* (alárendelő mellékmondat kötőszava) (összetétel ebből: **fi’u-t** ez-t (tárgyest) és **a** határozói mellékmondat kötőszava)
- fwa:** [fwa] _{PF} *nm., alár. az, hogy* (alárendelő mellékmondat kötőszava) (összetétel ebből: **fi’u** ez (alanyest) és **a** határozói mellékmondat kötőszava)
- fwang:** [fwan] _{PF} *mn. ízletes, pompás, bőséges*
- fwefwi:** [ˈfw.ɛ.fw.i] _{PF} *i.(tn) füttyül*
- fwel:** [fwɛl] _{PF} *mn. törött*
- fwem:** [fwɛm] _{PF} *mn. tompa, életlen*
- fwep:** [fwɛpˈ] _{PF} *fn. por* (felületen)
- fwew:** [fw.ɛw] _{PF} *i.(t) keres*
- fwí:** [fw.i] _{PF} *i.(tn) csúszik, siklik*
- fwìng:** [fwìŋ] _{PF} *fn. megaláztatás, szégyen*
- fwìng si:** [fwìŋ s.i] _{PF} *i.(tn) megaláz, megszegyen* (eredete: **fwìng** megaláztatás, szégyen)
- fwopx:** [fwopˈ] _{PF} *fn. por* (a levegőben) (eredete: **fwep** por és **pìwopx** felhő)
- fya’o:** [ˈfja.ʔo] _{PF} *fn. ösvény, út, mód*
- fyalí’u:** [ˈfja.li.ʔu] _{PF} *fn. határozószó* (összetétel ebből: **fya’o** mód és **li’u** szó)
- fyan:** [fjan] _{PF} *fn. mesterséges tárgy, ami a földtől távol és tisztán tart valamit*

fyanyì: [ʰʃan.ji] _{PF} fn. *polc* (összetétel ebből: **fyán** mesterséges tárgy, ami a földtől távol és tisztán tart valamit és **yì** szint)

fyanyo: [ʰʃan.jo] _{PF} fn. *asztal* (összetétel ebből: **fyán** mesterséges tárgy, ami a földtől távol és tisztán tart valamit és **yo** felszín) Megjegyzés: köznapi szóhasználatban **yo** is lehet **fyanyo** helyett

fyape: [ʰʃa.pɛ] _{PF} kérd. *hogyan?* másik alakja: **pefya**

fyawìntxu: [ʃa.w.m.ʰt.ʰu] _{PF} i.(tn) *vezet, utat mutat* (összetétel ebből: **fyá'o** út, irány és **wìntxu** mutat)

fyawìntxuyu: [ʃa.wm.ʰt.ʰu.ju] _{PF} fn. *vezető (személy)* (eredete: **fyawìntxu** vezet, utat mutat)

fyel: [ʃy.ɛl] _{PF} i.(t) *lepecsétel, hozzáférhetetlenné tesz*

H

ha: [ha] _{PF} ksz. *úgy, akkor, abban az esetben*

ha': [h.aʔ] _{PF} i.(tn) *illik, megfelel, kiegészít, illeszkedik, természeténél fogva erősít*

ha'ngir: [haʔ.ʰŋir] _{PF} fn. *délután*

hafyon: [ha.ʰʃon] _{PF} fn. *bölcsesség*

hafyonga': [ha.ʰʃo.ŋaʔ] _{PF} mn. *bölcs* (eredete: **hafyon** bölcsesség) *nem emberekre/személyekre*

hahaw: [ʰh.a.h.aw] _{PF} i.(tn) *alszik*

ham: [ham] _{PF} mn. *előző (korábbi)*

hamalo: [ha.ʰma.lo] _{PF} hsz. *múltkor* (összetétel ebből: **ham** előző és **alo** idő)

han: [h.an] _{PF} i.(t) *elveszít*

hangham: [ʰh.aŋ.h.am] _{PF} i.(tn) *nevet, kacag*

hangvur: [ʰh.aŋ.vuɾ] _{PF} fn. *vicc, mulatságos történet* (összetétel ebből: **hangham** nevet és **vur** történet)

haxì: [ha.ʰp.ʰi] _{PF} fn. *rész*

haxìtu: [ha.ʰp.ʰi.tu] _{PF} fn. *(csoport)tag* (eredete: **haxì** rész)

hasey: [ha.ʰsej] _{PF} mn. *kész, befejezett*

hasey si: [ha.ʰsej.ʰs.i] _{PF} i.(tn) *befejez, elvégez* (eredete: **hasey** kész, befejezett)

hawl: [h.awl] _{PF} i.(t) *készül(ődik)*

hawmpam: [ʰhawm.pam] _{PF} fn. *zaj, szükség-telen hang* (eredete: **hawng** túlzás és **pam** hang)

hawng: [hawŋ] _{PF} fn. *(kötött morféma) túlzás*

fyep: [ʃj.ɛpʰ] _{PF} i.(t) *(meg)fog, kézben tart, markol*

fyeyn: [ʃjɛjŋ] _{PF} mn. *érett, fejlett, felnőtt*

fyeyntu: [ʰʃjɛjŋ.tu] _{PF} fn. *felnőtt személy* (eredete: **fyeyn** érett, fejlett)

fyin: [ʃjin] _{PF} mn. *egyszerű*

fyinep'ang: [ʃjin.ɛp.ʰʔaŋ] _{PF} fn. *összetettség foka* (összetétel ebből: **fyin** egyszerű és **ep'ang** összetett)

fyinep'angpe: [ʃjin.ɛp.ʰʔaŋ.pɛ] _{PF} kérd. *menyire összetett?* (eredete: **fyinep'ang** összetettség foka) másik alakja **pefyinep'ang**

fyole: [ʰʃjo.le] _{PF} mn. *fenséges, magasztos, a tökéletesnél is jobb*

fyolup: [ʰʃjo.lupʰ] _{PF} mn. *rendkívüli, kitűnő, fenséges stílusú* (összetétel ebből: **fyole** fenséges és **lupra** stílus)

hawngkrr: [ʰhawŋ.kɾ] _{PF} hsz. *későn* (összetétel ebből: **hawng** túlzás és **krr** idő)

hawntsyokx: [hawŋ.ʰtsjokʰ] _{PF} fn. *kesztyű* (összetétel ebből: **hawnu** véd, óv és **tsyokx** kéz)

hawnu: [ʰh.aw.n.u] _{PF} i.(t) *(meg)véd, (meg)óv*

hawnven: [hawŋ.ʰven] _{PF} fn. *cipő* (összetétel ebből: **hawnu** véd, óv és **venu** lábfej)

hawre': [haw.ʰreʔ] _{PF} fn. *kalap* (összetétel ebből: **hawnu** véd, óv és **re'o** fej)

hawtsyìp: [ʰhaw.ʰtsjipʰ] _{PF} fn. *szunyókálás* (eredete: **hahaw** alszik)

hay: [haj] _{PF} mn. *következő*

hayalo: [ha.ʰja.lo] _{PF} hsz. *legközelebb* (összetétel ebből: **hay** következő és **alo** idő)

hän: [hæn] _{PF} fn. *háló*

hefi: [ʰh.ɛ.f.i] _{PF} i.(t) *érez (szagot!)*

hefitswo: [ʰh.ɛ.f.i.ʰtswo] _{PF} fn. *szaglás* (eredete: **hefi** szagol)

hek: [h.ɛkʰ] _{PF} i.(tn) *furcsának, különösnek, idegennnek, váratlannak lenni*

hena: [ʰh.ɛ.n.a] _{PF} i.(t) *hord, visz*

hermeyp: [ʰhɛɾ.ʰmɛjpʰ] _{PF} fn. *hózápor* (eredete: **herwì** hó és **meyp** gyenge)

hertxayo: [ʰhɛɾ.ʰt.a.jo] _{PF} fn. *hómező* (eredete: **herwì** hó és **txayo** mező)

herwì: [ʰhɛɾ.wi] _{PF} fn. *hó*

herwìva: [ʰhɛɾ.wi.va] _{PF} fn. *hópehely* (eredete: **herwì** hó és **ilva** pehely)

hewne: [ˈhɛw.nɛ] *PF mn. puha (tárgy)*
heyn: [h.ɛjn] *PF i.(tn) ül*
heyr: [hɛjr] *PF fn. mellkas*
hifwo: [ˈh.i.fw.o] *PF i.(tn) menekül, szökik*
hipx: [hipˈ] *PF i.(t) irányít, szabályoz*
hiup: [ˈhi.upˈ] *PF i.(t), i.(tn) köp*
hiyik: [ˈhi.jikˈ] *PF mn. különös, furcsa*
hi'ang: [ˈhi.ʔaŋ] *PF fn. rovar (összetétel ebből: hi'i kis és ioang állat)*
hi'i: [ˈhi.ʔi] *PF mn. kicsi, apró, parányi*
hikrr: [ˈhi.kr] *PF fn. másodperc, nagyon rövid idő (összetétel ebből: hi'i kis és krr idő)*
him: [him] *PF mn. kevés, csekély*
himpxi: [him.'p'i] *PF fn. kisebbség, kis rész*
hixampe: [him.'t'am.pɛ] *PF kérd. mennyi? másik alakja: pimtšan*
hixtan: [him.'t'an] *PF fn. összeg, mennyiség (összetétel ebből: him kevés és txan sok)*
hixxew: [him.'t'ɛw] *PF fn. minimum (összetétel ebből: him kevés és txew határ)*
hixxewvay: [him.'t'ɛw.va.j] *PF hsz. minimális, legalább (eredete: hixxew minimum)*
hino: [hi.'no] *PF mn. finom, részletes, precíz, bizonyult (dolog)*

I

i'en: [i'ɛ.n] *JC fn. húros hangszer*
ikut: [i.kutˈ] *PF fn. hús aprításához használt rúd*
il: [i.l] *PF i.(tn) hajlik*
inan: [i.'n.an] *PF i.(t) olvas (e.g. az erdőt), érzékelés útján tudást szerez valamiről (a hangsúly az első szótagra kerül, ha infixet kap)*
inanfya: [i.'nan.fja] *PF fn. érzék (érezékelés) (összetétel ebből: inan olvas, érzékelés útján tudást szerez és fya'o út, mód)*
ingyen: [iŋ.jɛn] *PF fn. titkozatosság vagy értetlenség érzése*
ingyenga': [iŋ.jɛ.ŋaʔ] *PF mn. titokzatos, rejtélyes (eredete: ingyen titkozatosság érzése)*
ingyentsim: [iŋ.jɛn.tsim] *PF fn. rejtély, talány,*

hipey: [ˈhi.p.ɛj] *PF i.(tn) tétovázik, habozik (eredete: hi'i kis és pey várni)*
hitxo: [hi.'t'o.a] *PF gesz. Elnézést! (eredete: hi'i kis és txoa megbocsájtás)*
hoan: [ˈho.an] *PF fn. kényelem*
hoet: [ˈho.ɛtˈ] *PF mn. hatalmas, terjedelmes, kiterjedt*
hol: [hol] *PF mn. néhány, kevés*
holpxay: [hol.'p'a.j] *PF fn. szám (összetétel ebből: hol kevés és pxay sok)*
holpxaype: [hol.'p'a.j.pɛ] *PF kérd. hány darab? (összetétel ebből: holpxay szám és pe kérdőszó képző)*
hona: [ˈho.na] *PF mn. kedves, imádnivaló, cuki*
hrrap: [ˈhr.apˈ] *PF fn. veszelő*
hu-: [hu] *PF esz. -val/-vel (társhatározó)*
hufwa: [hu.'fwa] *PF ksz. bár, ugyanakkor, ám-bátor*
hufwe: [hu.'fwɛ] *PF fn. szél (szellő)*
hufwetsyip: [hu.'fwɛ.tsjipˈ] *PF fn. szellő, enyhe szél (eredete: hufwe szél)*
hultstxem: [h.ul.'tst'ɛm] *PF i.(t) akadályoz*
hum: [h.um] *PF i.(tn) elmegy, elhagy*
huru: [ˈhu.ru] *PF fn. főzőedény*

rejtvény, titkozatosság (összetétel ebből: ingyen titkozatosság érzése és tsim forrás)
ingyentsyip: [iŋ.jɛn.tsjipˈ] *PF fn. trükk, bűvészmutatvány, ügyes/speciális módszer (eredete: ingyen titkozatosság érzése)*
io-: [i.o] *PF told. fent, felül, felett*
ioang: [i.'o.aŋ] *PF fn. állat, vadállat*
ioi: [i.'o.i] *PF fn. dísz, vagy ünnepi felszerelés/ruházat (része)*
ioi si: [i.'o.i s'i] *PF i.(tn) díszít (eredete: ioi dísz)*
ionar: [i.o.naɾ] *PF fn. sikoll-lovagló napellenző / rostély (a szem fölött viselik)*
irayo: [i.'ra.jo] *JC fn., gesz. köszönet, köszönöm!*
irayo si: [i.'ra.jo 's'i] *PF i.(tn) megköszön (eredete: irayo köszönet)*

K

- ka-**: [ka] _{PF} told. *túl(ra), át(al)*
- kakpam**: [kak.'pam] _{PF} mn. *süket* (eredete: **pam** *hang*)
- kakrel**: [kak.'rɛl] _{PF} mn. *vak* (eredete: **rel** *kép*)
- kalin**: [ka.'lin] _{PF} mn. *édes (íz)*
- kaltxi**: [kal.'t'i] _{PF} gesz. *szia!, üdvözöllek! (találkozásakor)*
- kaltxi si**: [kal.'t'i 's:i] _{PF} ige *köszön(t), üdvözöl* (eredete: **kaltxi** *hellő*)
- kam-**: [kam] _{PF} told. *...előtt (időben)*
- kame**: [k'a.m.ɛ] _{PF} i.(t) *(bele)lát (spirituális értelemben), lény(eg)ében megért/felismer, 'grok-kol'*
- kan**: [k'an] _{PF} i.(tm), i.(t) *(meg)céloz*
- kan'in**: [k'an.'?m] _{PF} i.(t) *koncentrál valamire, specializálódik, különösen érdeklődik* (összetétel ebből: **kan** *elfoglalt* és **'in** *be busy*)
- kanfpil**: [k'an.fp.il] _{PF} i.(tn) *összpontosít, koncentrál* (összetétel ebből: **kan** *cél* és **fpil** *gondol*)
- kangay**: [ka.'ŋaj] _{PF} mn. *érvényes (rokonértelmű a ngay-jal igaz)*
- kangay si**: [ka.'ŋaj s:i] _{PF} i.(tn) *érvényesít, megerősít* (eredete: **kangay** *érvényes*)
- kanom**: [k'a.n.om] _{PF} i.(t) *megszerez, kap*
- kanu**: [ka.nu] _{PF} mn. *eszés, okos, értelmes cs.sz.*
- kar**: [k'ar] _{PF} i.(t) *tanít*
- karyu**: [k'ar.ju] _{PF} fn. *tanító* (eredete: **kar** *tanít*)
- karyunay**: [k'ar.ju.'naj] _{PF} fn. *leendő tanár* (eredete: **karyu** *tanár*)
- kato**: [k'a.to] _{PF} fn. *ritmus*
- kavuk**: [ka.'vukʔ] _{PF} fn. *hűtlenség, árulás*
- kavuk si**: [ka.'vukʔ 's:i] _{PF} i.(tn) *elárul, hátba támad* (eredete: **kavuk** *árulás*)
- kaw'it**: [kaw.'ʔitʔ] _{PF} hsz. *egyáltalán, egyáltalán nem* (lásd **ke...kaw'it** *egyáltalán nem kifejezésekben*) (összetétel ebből: **ke 'aw** *nem* és **'it** *kevés*)
- kawkr**: [kaw.kɾ] _{PF} hsz. *soha* (összetétel ebből: **ke 'aw** *nem* és **kr** *idő*)
- kawkxan**: [kaw.'k'an] _{PF} mn. *szabad, akadálytalan* (összetétel ebből: **ke 'aw** *egy se* és **ekxan** *akadály*)
- kawl**: [kawl] _{PF} hsz. *keményen, szorgalmasan*
- kawng**: [kawŋ] _{PF} mn. *rossz, gonosz*
- kawnglan**: [kawŋ.lan] _{PF} mn. *gonosz, rosszulindulatú* (összetétel ebből: **kawng** *rossz, gonosz* és **txe'lan** *szív*)
- kawngsar**: [kawŋ.s'ar] _{PF} i.(t) *kihasztnál*
- kawnomum**: [kaw.'no.mum] _{PF} mn. *ismeretlen* (összetétel ebből: **ke** *nem* és **omum** *tud*)
- kawtseng**: [kaw.tʂɛŋ] _{PF} hsz. *sehol* (összetétel ebből: **ke 'aw** *egy se* és **tseng** *hely*)
- kawtu**: [kaw.tu] _{PF} nm. *senki* (összetétel ebből: **ke 'aw** *nem* és **tute** *személy*)
- kay-**: [kaj] _{PF} told. *mostantól (a jövőben)*
- kaym**: [kajm] _{PF} fn. *este (alkonyat előtt), késő délután*
- kä**: [k'æ] _{PF} i.(tn) *megy*
- kä'ärìp**: [k'æ.'ʔ.æ.ɾ.ɪpʔ] _{PF} i.(t) *tol, lök, taszít* (összetétel ebből: **kä** *megy* és **'ärìp** *mozgat (meg)mozdít*)
- kämakto**: [k'æ.'m.ak.t.o] _{PF} ige *kilovagol* (összetétel ebből: **kä** *megy* és **makto** *lovagol, megül*)
- kämunge**: [k'æ.'m.u.ŋ.ɛ] _{PF} i.(t) *visz* (eredete: **munge** *visz, hoz*)
- käpxi**: [k'æ.'p'i] _{PF} fn. *hátsó (fél vagy rész)* (összetétel ebből: **kä** *megy* és **hapxi** *rész*)
- käsatseng**: [k'æ.'sa.tʂɛŋ] _{PF} hsz. *odakint* (összetétel ebből: **kä** *megy* és **tseng** *hely*)
- käsri**: [k'æ.'sr.m] _{PF} i.(t) *kölcsön ad* (eredete: **srin** *ideiglenesen átad egyiktől a másíknak*)
- käteng**: [k'æ.tɛŋ] _{PF} i.(tn) *időt tölteni, „lógni” valakivel*
- ke**: [kɛ] _{PF} hsz. *nem*
- ke'aw**: [kɛ.'ʔaw] _{PF} mn. *elosztott, darabolt* (összetétel ebből: **ke** *nem* és **'aw** *egy*)
- ke'u**: [kɛ.'ʔu] _{PF} nm. *semmi* (összetétel ebből: **ke** *nem* és **'u** *dolog*)
- kea**: [k'ɛ.a] _{PF} mn. *nem (főnév előtt)*
- kefpomronga'**: [kɛ.fpom.'ro.ŋaʔ] _{PF} mn. *egészségtelen, beteg (szellemileg)* (összetétel ebből: **ke** *nem* és **fpomronga'** *egészséges (szellemileg)* n.e.)
- kefpomtókxnga'**: [kɛ.fpom.'tok'.ŋaʔ] _{PF} mn. *egészségtelen (fizikailag)* (összetétel ebből: **ke** *nem* és **fpomtókxnga'** *egészséges (fizikailag)*) n.e.)
- keftxo**: [kɛ.'ft'o] _{PF} gesz. *boldogtalan, szomorú, 'Milyen szomorú!'*
- kefyak**: [kɛ.'fjakʔ] _{PF,PFrr} part. *ugye? igaz-e? nem igaz?* (összetétel ebből: **ke** *fya* *nem út és srak -e* (eldöntendő kérdés jele))

- kehe:** [ˈkɛ.hɛ] _{PF} *hsz. nem (tagadás)*
- kekem:** [ˈkɛ.kɛm] _{PF} *nm., hsz. tett/cselekvés nélkül (összetétel ebből: ke nem és kem tett)*
- kelemweypey:** [kɛ.lɛm.ˈwej.pɛj] _{PF} *mn. türelmetlen (eredete: ke nem és lemweypey türelmes)*
- kelfpomron:** [kɛl.fpom.ˈron] _{PF} *mn. egészségtelen, beteg (szellemileg) (összetétel ebből: ke nem és lefpomron egészséges (szellemileg))* *cs.sz.*
- kelfpomtokx:** [kɛl.fpom.ˈtokʰ] _{PF} *mn. egészségtelen (fizikailag) (összetétel ebből: ke nem és fpomtokx egészséges) cs.sz.*
- kelhoan:** [kɛl.ˈho.an] _{PF} *mn. kényelmetlen (eredete: hoan kényelem)*
- kelkin:** [kɛl.ˈkin] _{PF} *mn. felesleges*
- kelku:** [ˈkɛl.ku] _{PF} *fn. otthon, ház*
- kelku si:** [ˈkɛl.ku ˈs:i] _{PF} *i.(tn) lakik (eredete: kelku otthon)*
- kelsar:** [kɛl.ˈsar] _{PF} *mn. haszontalan, hiábavaló (összetétel ebből: ke nem és lesar hasznos)*
- keltrrrtr:** [kɛl.ˈtʀ.tʀ] _{PF} *mn. szokatlan (eredete: ke nem és letrrtrr mindennapos)*
- keltsun:** [kɛl.ˈtsun] _{PF} *mn. lehetetlen (összetétel ebből: ke nem és tsun tud)*
- kem:** [kɛm] _{PF} *fn. cselekedet, tett*
- kemli' u:** [ˈkɛm.li.ʔu] _{PF} *fn. ige (összetétel ebből: kem cselekedet és li' u szó)*
- kemli' uvi:** [ˈkɛm.li.ʔu.vi] _{PF} *fn. infixum (eredete: kemli' u ige)*
- kempe:** [ˈkɛm.pɛ] _{PF} *kérd. mi történik? mit csinál? másik alakja: pehem (eredete kem tett, cselekedet)*
- kem si:** [ˈkɛm ˈs:i] _{PF} *i.(tn.). csinál (eredete: kem cselekedet)*
- kemwiä:** [kɛm.ˈwi.æ] _{PF} *mn. helytelen, igazságtalan, rossz (összetétel ebből: ke nem és muiä helyes, igazságos, jó)*
- ken'aw:** [kɛn.ˈʔaw] _{PF} *hsz. nem csak (összetétel ebből: ke nem és ni'aw csak)*
- keng:** [kɛŋ] _{PF} *hsz. még (fokozószó)*
- kenong:** [ˈkɛ.n.oŋ] *or* [ˈkɛ.n.oŋ] _{PF} *i.(tn) példát mutat, elől jár (összetétel ebből: ke nem és nong követ)*
- kenzen:** [kɛn.ˈzɛn] _{PF} *mn. nem szükséges (összetétel ebből: ke nem és nizen kell)*
- kerusey:** [ˈkɛ.ru.sej] _{PF} *mn. halott (összetétel ebből: ke nem és r«us»ey élő (folyamatos melléknévi igenevet képző igei infixum))*
- kesran:** [kɛ.ˈsran] _{PF} *mn. olyan amilyen, középszerű (összetétel ebből: ke nem és sran igen) (Ennek a szónak a származása nem teljesen egyértelmű. Lehet, hogy eredetileg kesrankekehe volt, szó szerint 'nem igen, nem nem,' arra vonatkozóan hogy valami jól vagy rosszul sikerült. Idővel lerövidült kesran-ra, jelentése pedig kibővült, és középszerúséget is kifejez.)*
- keteng:** [ˈkɛ.tɛŋ] _{PF} *mn. más (összetétel ebből: ke nem és teng megegyező)*
- ketsran:** [kɛ.ˈtsran] _{PF} *mn., ksz. mindegy, bármi (összetétel ebből: ke nem és tsranten számít)*
- ketsuktiam:** [kɛ.ˈtsuk.ˈti.am] _{PF} *mn. megszámlálhatatlan, végtelen (sok) (eredete: ketsuk- -hatatlan, -hetetlen és tiam számol)*
- ketsuktswa':** [kɛ.ˈtsuk.ˈtswaʔ] _{PF} *mn. felejthetetlen (eredete: ketsuk- nem képes és tswa' elfelejt)*
- ketuwong:** [ˈkɛ.tu.woŋ] _{PF} *fn. idegen, ismeretlen személy*
- kew:** [kɛw] _{PF} *szám nulla, 0*
- kewan:** [ˈkɛ.wan] _{PF} *fn. kor (eredete: koak öreg és 'ewan fiatal)*
- kewong:** [ˈkɛ.woŋ] _{PF} *mn. idegen, ismeretlen*
- key:** [kɛj] _{PF} *fn. arc, orca, ábrázat*
- keyawr:** [kɛ.ˈjawr] _{PF} *mn. helytelen, téves, nem helyes (összetétel ebből: ke nem és eyawr helyes)*
- keye'ung:** [kɛ.ˈjɛ.ʔuŋ] _{PF} *fn. őrület*
- keyn:** [kɛ.jn] _{PF} *i.(t) letesz*
- keyrel:** [ˈkɛy.rɛl] _{PF} *fn. arckifejezés (összetétel ebből: key arc és rel kép)*
- kezempltixe:** [kɛ.zɛm.pɪ.ˈtʰɛ] _{PF} *hsz. természetesen, mondani sem kell (összevonás: ke+zene+pivlltixe)*
- ki:** [ki] _{PF} *ksz. de inkább, de helyette*
- kifkey:** [ki.ˈfkɛj] _{PF} *fn. világ (fizikai, kézzelfogható)*
- kilvan:** [kil.ˈvan] _{PF} *fn. folyó*
- kin:** [k.in] _{PF} *i.(t) szüksége van valamire*
- kinam:** [ki.ˈnam] _{PF} *fn. láb*
- kinamtil:** [ki.ˈnam.til] _{PF} *fn. térd (összetétel ebből: kinam láb és til izület)*
- kinä:** [ˈki.næ] _{PF} *szám hét, 7*
- kintrr:** [ˈkin.tʀ] _{PF} *fn. egy hét (eredete: kinä hét és trr nap)*
- kintrram:** [ˈkin.tʀ.am] _{PF} *fn. a múlt (előző) hét (eredete: kintrr hét)*

- kintrray:** [ˈkin.tɾ.aj] *PF* fn. a jövő (következő) hét (eredete: **kintrr** hét)
- kip-:** [kipˀ] *PF* esz. között(e)
- kive:** [ˈki.ve] *PF* mn. hetedik (sorszámnev) (eredete: **kinä** hét)
- ki'ong:** [ki.ˀʔoŋ] *PF* mn. lassú
- kim:** [k.ɪm] *PF* i.(t) forgat, pörget **Pol rumit kolim** Pörgette a labdát
- kimar:** [ki.ˀma.ɾ] *PF* mn. szezonális (étel, zöldség vagy állat)
- king:** [kiŋ] *PF* fn. fonal
- kite'e:** [ki.te.ˀʔe] *PF* fn. szolgálat
- kite'e si:** [ki.te.ˀʔe ˀs.i] *PF* i.(tn) szolgál (eredete: **kite'e** szolgálat)
- klfro':** [kl.ˀfr.ʔ] *PF* i.(átn) felelős valamiért
- klkã:** [kl.ˀk.æ] *PF* i.(tn) leereszkedik, alászáll (összetétel ebből: **klipa** alj(a) és **kã** megy)
- klkukat:** [kl.ˀk.u.l.atˀ] *PF* i.(t) felás
- klkxem:** [kl.ˀk'·ɛm] *PF* i.(tn) áll
- klpa:** [kl.pa] *PF* fn. alj(a), fenék
- klpã:** [kl.ˀp.æ] *PF* i.(tn) leszáll, földet ér (összetétel ebből: **klte** föld és **pãhem** érkezik)
- klpxiltu:** [kl.ˀp'il.tu] *PF* fn. terület
- klrikx:** [kl.ˀrikˀ] *PF* fn. földrengés (összetétel ebből: **klte** föld és **rikx** mozog)
- klte:** [ˈkɪ.te] *PF* fn. föld, talaj
- kltseng:** [ˈkl.ˀtsɛŋ] *PF* fn. helyzet (eredete: **tseng** hely)
- kltxay:** [kl.ˀt'·aj] *PF* i.(tn) a földön feküdni (összetétel ebből: **klte** föld és **txay** laposan feküdni)
- kltxeykay:** [kl.t'ej.ˀk.aj] *PF* i.(t) lefektet (vmit) a földre (összetétel ebből: **klte** föld és **txay** laposan fekszik) tárgyas változata a **kltxay**-nak
- klvawm:** [ˈkl.vawm] *PF* mn. barna (összetétel ebből: **klte** föld és **vawm** sötét)
- klwo:** [kl.ˀw.ʔ] *PF* i.(tn) leszáll, földet ér (összetétel ebből: **klte** föld és **wo** nyúl)
- kllyem:** [kl.ˀj·ɛm] *PF* i.(t) temet (összetétel ebből: **klte** föld és **yem** rak)
- klza'u:** [kl.ˀz.ˀʔ.u] *PF* i.(tn) lejön, leereszkedik (összetétel ebből: **klte** föld és **za'u** jön)
- ko:** [ko] *PF* part. nosza!
- ko'on:** [ˈko.ʔoŋ] *PF* fn. kör, ovális, nagyjából ke-rek forma (eredete: **koum** kerekített és **'on** alak)
- koak:** [ˈko.akˀ] *PF* mn. öreg, idős, hajlott korú
- koaktan:** [ˈko.ak.tan] *PF* fn. öregember (férfi) (eredete: **koak** öreg, idős)
- koakte:** [ˈko.ak.te] *PF* fn. öregasszony (eredete: **koak** öreg, idős)
- koaktu:** [ˈko.ak.tu] *PF* fn. öreg ember/öreg személy (eredete: **koak** öreg, idős)
- kolan:** [ko.ˀlan] *PF* gesz. vagyis, illetve, akarom mondani (eredete: **kan** céloz)
- kop:** [kopˀ] *PF* hsz. is, szintén
- kop:** [kopˀ] *PF* hsz. is, szintén
- koren:** [ko.ˀrɛŋ] *PF* fn. szabály
- kosman:** [ko.ˀsman] *PF* mn. csodálatos, klassz, fantasztikus
- koum:** [ˈko.um] *PF* mn. kerekített, hajlított, görbe
- krr:** [kr] *PF* fn. idő
- krra:** [ˈkr.a] *PF* ksz. amikor, abban az időben mikor (eredete: **krr** idő)
- krrka-:** [ˈkr.ka] *PF* told. alatt, folyamán, közben (eredete: **krr** idő)
- krrnekx:** [kr.ˀn·ɛkˀ] *PF* i.(tn) időt vesz igénybe (ii) (összetétel ebből: **krr** idő és **nekx** elfogyaszt)
- krrpe:** [ˈkr.pɛ] *PF* kérd. mikor? másik alakja: **pehrr** (eredete **krr** idő)
- ku'up:** [ˈku.ʔupˀ] *PF* mn. nehéz, súlyos (fizikai értelemben)
- kulat:** [ˈk.u.l.atˀ] *PF* i.(t) felfed, kimutat, leleplez (szó szerint és átvitt értelemben is)
- kum:** [kum] *PF* fn. eredmény
- kuma:** [ˈkum.a] *PF* ksz. hogy (ennek eredményeként) (eredete: **kum** eredmény) megelőzi az eredményt, pl. 'Lu poe sevin niftxan kuma yawne slolu oer' (Olyan gyönyörű volt, hogy beleszerettem.); lásd még 'akum'
- kur:** [k.ʊɾ] *PF* i.(tn) lóg
- kurakx:** [k.u.ˀr.akˀ] *PF* i.(t) kiűz, elüldöz
- kurfyan:** [ˈkur.fjan] *PF* fn. fogas, függesztett tartó (összetétel ebből: **kur** lóg és **fyan** mesterséges tárgy, ami a földtől távol és tisztán tart valamit)
- kurfyavi:** [ˈkur.fja.vi] *PF* fn. kampó (lógatni, fel-függeszteni valamit) (eredete: **kurfyan** fogas, függesztett tartó)

Kx

- kxa:** [k'a] *PF* fn. száj
- kxakx:** [k'·ak'] *PF* i.(tn) török
- kxam:** [k'am] *PF* fn. közép, középpont
- kxamlä-:** [k'am.læ] *PF* told. át, keresztül (vmi közepén át) (eredete: **kxam** közép)
- kxamtrr:** [k'am.tr] *PF* fn. dél (napszak) (összetétel ebből: **kxam** közép és **trr** nap)
- kxamtrrmaw:** [k'am.tr.maw] *PF* fn. kora délután (összetétel ebből: **kxamtrr** dél és **maw** után)
- kxamtseng:** [k'am.t̩sɛŋ] *PF* fn. központi hely (összetétel ebből: **kxam** közép és **tseng** hely)
- kxamtxomaw:** [k'am.t'o.maw] *PF* fn. éjjel után (összetétel ebből: **kxamtxon** éjjel és **maw** után)
- kxamtxon:** [k'am.t'on] *PF* fn. éjjel (összetétel ebből: **kxam** közép és **txon** éj)
- kxamyi:** [k'am.ji] *PF* fn. középszint (összetétel ebből: **kxam** közép és **yi** szint)
- kxangangang:** [k'aŋ.aŋ.aŋ] *PF* gesz. bumm! (hangutánzószó)
- kxange:** [k'·a.ŋ·e] *PF* i.(tn) ásít
- kxani:** [k'a.ni] *PF* mn. tiltott
- kxap:** [k'ap'] *PF* fn. fenyegetés
- kxapnga':** [k'ap.ŋaʔ] *PF* mn. fenyegető (dolog) (eredete: **kxap** fenyegetés) n.e.
- kxap si:** [k'ap s·i] *PF* i.(tn) fenyeget (eredete: **kxap** fenyegetés)
- kxawm:** [k'awm] *PF* hsz. talán, esetleg
- kxayl:** [k'ajl] *PF* mn. magas
- kxaylyi:** [k'ajl.ji] *PF* fn. magas szint (összetétel ebből: **kxayl** magas és **yi** szint)
- kxänäng:** [k'æ.næŋ] *PF* mn. bomló állat vagy rothadó hús szagára emlékeztető
- kxeltek:** [k'·ɛl.t·ɛk] *PF* i.(t) felvesz, emel
- kxem:** [k'·ɛm] *PF* i.(tn) függőlegesnek lenni
- kxemyo:** [k'ɛm.jo] *PF* fn. fal, függőleges felület (összetétel ebből: **kxem** függőlegesnek lenni és **yo** felület)
- kxener:** [k'ɛ.nɛr] *PF* fn. füst
- kxetse:** [k'ɛ.t̩sɛ] *PF* fn. farok
- kxeyey:** [k'ɛ.jɛj] *PF* fn. hiba
- kxitx:** [k'it'] *PF* fn. halál
- kxi:** [k'i] *PF* gesz. hello (eredete: **kaltxi** hello)a "kaltxi rövid alakja
- kxiim:** [k'·im] *PF* i.(t) parancsol, utasít
- kxiimy:** [k'·im.ju] *PF* fn. parancsnok, főnök (eredete: **kxiim** parancsol, utasít)
- kxll:** [k'li] *PF* fn. lerohanás
- kxll si:** [k'li 's·i] *PF* i.(tn) lerohan, támad (eredete: **kxll** lerohanás)
- kxor:** [k'or] *PF* fn. erős vízesés, jellemzői: fültépő hangja és halálos ereje (megszámlálható, de csak ritkán)
- kxu:** [k'u] *PF* fn. baj, ártalom
- kxuke:** [k'u.kɛ] *PF* mn. biztonságos (összetétel ebből: **kxu** ártalom és **ke** nem)
- kxukx:** [k'·uk'] *PF* i.(t) lenyel
- kxum:** [k'um] *PF* mn. nyúlós, kocsonyás, sűrű
- kxumpay:** [k'um.paj] *PF* fn. sűrű folyadék, gél (eredete: **kxum** nyúlós, kocsonyás, sűrű)
- kxu si:** [k'u s·i] *PF* i.(tn) árt (eredete: **kxu** ártalom)
- kxutu:** [k'u.tu] *PF* fn. ellenség (eredete: **kxu** baj)

L

- lafyon:** [la.'fjɔn] *PF* mn. bölcs (eredete: **hafyon** bölcsesség)cs.sz.
- lahe:** [la.hɛ] *PF* nm. más
- lal:** [lal] *PF* mn. régi (mip ellentéte) n.e.
- lam:** [l·am] *PF* i.(tn) látszik, (fel)tűnik
- lang:** [l·aŋ] *PF* i.(t) (meg)vizsgál, felfedez
- lapo:** [la.po] *PF* nm. más, másik ember vagy dolog (összetétel ebből: **lahe** más és **po** ő)
- laro:** [la.ro] *PF* mn. tiszta
- laro si:** [la.ro s·i] *PF* i.(tn) tisztít (eredete: **laro** tiszta)
- latem:** [l'a.t·ɛm] *PF* i.(tn) változik (**l«eyk»atem** i.(t) változik)
- latsi:** [l'a.t̩s·i] *LA* ige lépést tart
- law:** [law] *PF* mn. tiszta, világos, bizonyos
- lawk:** [l·awk'] *PF* i.(t) értekezik, beszél valamiről, oda vonatkozót mond
- lawno:** [law.no] *PF* fn. nagy öröm
- lawr:** [lawr] *PF* fn. dal, dallam
- law si:** [law 's·i] *PF* i.(tn.) világossá tesz (eredete: **law** világos)
- layompin:** [la.'jom.pin] *PF* fn. fekete szín (ere-

- dete: **layon** *black*)
- layon**: [la.'jon] *PF* mn. *fekete*
- lätxayn**: [l.æ.'t'aj̃n] *PF* i.(t) *csatában legyőz, meghódít*
- le'al**: [le.'ʔal] *PF* mn. *pazarló* (eredete: 'al *pazarol*) n.e.
- le'aw**: [le.'ʔaw] *PF* mn. *egyetlen*
- le'awtu**: [le.'ʔaw.tu] *PF* mn. *egyedül lévő, magányos* (összetétel ebből: 'aw *egy* és tute *személy*)
- le'en**: [le.'ʔɛn] *PF* mn. *elméleti, intuitív* (eredete: 'en *találgatás*) n.e.
- lefkr̃**: [le.'fkr̃] *PF* mn. *időszerű/jelenlegi* (eredete: **fikr̃** *most*)
- lefnelan**: [le.'fnɛ.lan] *PF* mn. *hím-, férfi-* (eredete: **fnelan** *hím, férfi*)
- lefnele**: [le.'fnɛ.lɛ] *PF* mn. *nőstény-, női-* (eredete: **fnɛle** *nőstény, nő*)
- lefngap**: [le.'fɲap̃] *PF* mn. *fém(ből készült)* (eredete: **fngap** *fém*)
- lefpom**: [le.'fpom] *PF* mn. *nyugodalmas, derűs, kellemes* (eredete: **fpom** *boldogság, béke*) n.e.
- lefpomron**: [le.'fpom.'ron] *PF* mn. *egészséges (szellemileg)* (eredete: **fpomron** *egészség vagy jólét (szellemi)*) cs.sz.
- lefpomtókx**: [le.'fpom.'tok'] *PF* mn. *egészséges (fizikailag)* (eredete: **fpomtókx** *egészség (fizikai)*) cs.sz.
- lefriř**: [le.'friř] *PF* mn. *réteges* (eredete: **friř** *réteg*)
- lehawmpam**: [le.'hawm.pam] *PF* mn. *zajos* (eredete: **hawmpam** *zaj*)
- lehawng**: [le.'hawŋ] *PF* mn. *túlzó, túlzásba vitt* (eredete: **hawng** *túlságosan*)
- lehawngkrr̃**: [le.'hawŋ.kr̃] *PF* mn. *késői* (eredete: **hawngkrr̃** *későn*)
- lehipey**: [le.'hi.pej] *PF* mn. *tétova* (eredete: **hipey** *tétovázik*)
- lehoan**: [le.'ho.an] *PF* mn. *kényelmes* (eredete: **hoan** *kényelem*)
- lehr̃rap**: [le.'hr̃.ap̃] *PF* mn. *veszélyes* (eredete: **hr̃rap** *veszély*)
- leioae**: [le.i.o.'a.ɛ] *PF* fn. *tisztelet*
- leioae si**: [le.i.o.'a.ɛ s-i] *PF* i.(tn) *tisztel* (eredete: **leioae** *tisztelet*)
- lek**: [l.ɛk̃] *PF* i.(t) *figyelmez, engedelmeskedik*
- lekin**: [le.'kin] *PF* mn. *szükséges, szükségszerű* (eredete: **kin** *szüksége van vmire*)
- lekoren**: [le.ko.'rɛn] *PF* mn. *szabályos* (eredete: **koren** *szabály*)
- lekye'ung**: [lek.'jɛ.ʔuŋ] *PF* mn. *bolond, örült, örületes* (eredete: **kye'ung** *örület*)
- leli'fya**: [le.'liʔ.fja] *PF* mn. *nyelvet illető, nyelvi* (eredete: **li'fya** *nyelv*)
- lemrey**: [lem.'rɛj] *PF* mn. *túlélő* (pl. *olyan csoport tagjai, akik közül meghalt néhány*) (eredete: **emrey** *túlél*)
- lemweypey**: [lem.'wej.pej] *PF* mn. *türelmes* (eredete: **mawweypey** *türelmesnek lenni*)
- len**: [l.ɛn] *PF* i.(tn) *(meg)történik, bekövetkezik*
- leNa'vi**: [le.'naʔ.vi] *PF* *hsz. a na'vikkal mint néppel kapcsolatos* (eredete: **Na'vi** *a Nép*)
- leno**: [le.'no] *PF* mn. *alapos, részletességre törekvő* (személy)
- lenomum**: [le.'no.mum] *PF* mn. *kíváncs* (eredete: **newomum** *kíváncsi(nak lenni)*)
- lenrra**: [le.'nr̃.a] *PF* mn. *büszke* (eredete: **nrra** *büszkeség*)
- lepay**: [le.'paɲ] *PF* mn. *vizes* (eredete: **pay** *víz*)
- lepwox**: [lep.'wop̃] *PF* mn. *felhős* (eredete: **piwox** *felhő*)
- ler**: [lɛr̃] *PF* mn. *sima, egyenletes* (mozgásra!)
- lereyfya**: [le.'rɛj.fja] *PF* mn. *kultúrális* (eredete: **reyfya** *kultúra*)
- lerik̃**: [le.'rik̃] *PF* mn. *leveles, levél-borította* (eredete: **rik̃** *levél*)
- lerin**: [le.'riŋ] *PF* mn. *fa-, fából készült* (eredete: **riŋ** *fa*)
- leronsrel**: [le.'ron.srɛl] *PF* mn. *képzeltbeli* (eredete: **ronsrelngop** *elképzel*)
- lertu**: [lɛr̃.tu] *PF* fn. *kolléga*
- lesar**: [le.'sar] *PF* mn. *hasznos* (eredete: **sar** *használ*)
- lesar si**: [le.'sar s-i] *PF* i.(tn) *hasznosnak lenni* (eredete: **lesar** *hasznos*)
- leskxir**: [le.'sk'ir̃] *PF* mn. *sebesült* (eredete: **skxir** *seb*)
- lesngä'i**: [le.'sŋæ.ʔi] *PF* mn. *eredeti, kezdetben vagy kezdetből fogva létező, első a sorban* (eredete: **sngä'i** *kezd*)
- lesnonrra**: [le.sno.'nr̃.a] *PF* mn. *öntelt* (eredete: **snonrra** *önteltség*)
- leso'ha**: [le.'soʔ.ha] *PF* mn. *lelkes, buzgó* (eredete: **so'ha** *lelkesnek lenni*) cs.sz.
- letam**: [le.'tam] *PF* mn. *megfelelő* (eredete: **tam** *rendben*)

- letokx:** [lɛ.ˈtokʰ] *PF* mn. *testi, fizikai* (eredete: **tokx** *test*)
- letrr:** [lɛ.ˈtr̩] *RL* mn. *mindennapi* (eredete: **trr** *nap*)
- letrrrtr:** [lɛ.ˈtr̩.tr̩] *PF* mn. *mindennapos, hétköznap* (eredete: **trr** *nap*)
- letsim:** [lɛ.ˈtsim] *PF* mn. *eredeti, egyedi, nem más forrásból származó* (eredete: **tsim** *forrás*)
- letskxe:** [lɛ.ˈtskʰɛ] *PF* mn. *kő-, kőből készült* (eredete: **tskxe** *kő*)
- letsranten:** [lɛ.ˈtsran.tɛn] *PF* mn. *fontos* (eredete: **tsranten** *fontos*)
- letsunslu:** [lɛ.ˈtsun.slu] *PF* mn. *lehetőség* (eredete: **tsunslu** *tud, képes*)
- letswal:** [lɛ.ˈtswal] *PF* mn. *erős, hatalommal bíró* (eredete: **tswal** *erő, hatalom*)cs.sz.
- letwan:** [lɛt.ˈwan] *PF* mn. *cseles, trükkös (személy)* (eredete: **tute** *személy* és **wan** *elrejt*)
- letxi:** [lɛ.ˈtʰi] *PF* mn. *sietős, kétségbeesett* (eredete: **txi** *sietség*)
- letxiluke:** [lɛ.ˈtʰi.lu.kɛ] *PF* mn. *ráterős (sietség nélküli)* (összetétel ebből: **txi** *sietség* és **luke** *nélkül*)
- lew:** [lɛw] *PF* fn. *fedő, valaminek a teteje*
- lewäte:** [lɛ.wæ.ˈtɛ] *PF* mn. *kötekedő, okoskodó (személy)* (eredete: **wäte** *vitatkozik*)
- leweopx:** [lɛ.wɛ.ˈopʰ] *PF* mn. *hullámszerű* (eredete: **weopx** *hullám (víz)*)
- lew si:** [lɛw ˈs-i] *PF* i.(tn) *(be)fed, (el)takar* (eredete: **lew** *takar*)
- ley:** [lɛj] *PF* i.(tn) *értékes, megéri*
- leyapay:** [lɛ.ˈja.paj] *PF* mn. *ködös, homályos* (eredete: **yapay** *köd*)
- leye'krr:** [lɛ.jɛʔ.kr̩] *PF* mn. *korai* (eredete: **ye'krr** *korán*)
- leyewla:** [lɛ.jɛw.la] *PF* mn. *kiábrándító* (eredete: **yewla** *kiábrándulás*)
- leym:** [lɛjɪm] *PF* i.(tn) *kiált*
- leymfe':** [lɛjɪm.ˈfɛʔ] *PF* i.(tn) *panaszkodik* (összetétel ebből: **leym** *kiált* és **fe'** *rossz*)
- leymkem:** [lɛjɪm.ˈkɛm] *PF* i.(tn) *tiltakozik* (összetétel ebből: **leym** *kiált* és **kemwiä** *helytelen, igazságtalan, rossz*)
- leyn:** [lɛjɪn] *PF* i.(t) *ismétel, újra csinál*
- leyr:** [lɛjr] *PF* mn. *fagyott*
- leyr si:** [lɛjr s-i] *PF* i.(tn) *fagyaszt* (eredete: **leyr** *fagyott*)
- lezeswa:** [lɛ.ˈzɛ.swa] *PF* mn. *füves* (eredete: **zeswa** *fű*)
- li:** [li] *PF* hsz. *már*
- lie:** [ˈli.ɛ] *PF* fn. *élmény, tapasztalat*
- lie si:** [ˈli.ɛ s-i] *PF* i.(tn) *tapasztal* (eredete: **lie** *tapasztalat*)
- lini:** [ˈli.ni] *PF* fn. *állat kicsinye (emlőse, madaré, halé, rovaré)*
- lisre+:** [ˈli.sɛɛ] *PF* hsz. *mire, amíg, addigra* (összetétel ebből: **li** *már* és **sre+** *előtt*)
- liswa:** [li.ˈswa] *PF* fn. *táplálkozás, táplálás*
- liswa si:** [li.ˈswa s-i] *PF* i.(tn) *táplál* (eredete: **liswa** *táplálkozás, táplálás*)
- litx:** [litʰ] *PF* mn. *éles (mint egy penge)*
- li'fya:** [ˈliʔ.fja] *PF* fn. *nyelv* (összetétel ebből: **li'u** *szó* és **fya'o** *út* *W*)
- li'fyaolo':** [ˈliʔ.fja.o.ˈloʔ] *PF* fn. *nyelvcsoport, nyelvhasználók* (összetétel ebből: **li'fya** *nyelv* és **olo'** *klán*)
- li'fyavi:** [ˈliʔ.fja.vi] *PF* fn. *kifejezés, nyelvi elem* (eredete: **li'fya** *nyelv*)
- li'kong:** [ˈliʔ.koŋ] *PF* fn. *szótag* (összetétel ebből: **li'u** *szó* és **'ekong** *ütem*)
- li'u:** [ˈli.ʔu] *PF* fn. *szó*
- li'ukìng:** [ˈli.ʔu.kiŋ] *PF* fn. *mondat* (összetétel ebből: **li'u** *szó* és **kìng** *fonal*)
- li'ukìngvi:** [ˈli.ʔu.kiŋ.vi] *PF* fn. *kifejezés, szókapcsolat* (eredete: **li'ukìng** *mondat*)
- li'upam:** [ˈli.ʔu.pam] *PF* fn. *hangsúly, kiejtés* (összetétel ebből: **li'u** *szó* és **pam** *hang*)
- li'upe:** [ˈli.ʔu.pɛ] *PF* kérd. *Mi? (Mit?)* másik alakja: **pelí'u**
- li'upuk:** [ˈli.ʔu.pukʰ] *PF* fn. *szótár* (összetétel ebből: **li'u** *szó* és **puk** *könyv*)
- li'uvan:** [ˈli.ʔu.van] *PF* fn. *szóvicc, szójáték* (összetétel ebből: **li'u** *szó* és **uvan** *játék*)
- li'uvi:** [ˈli.ʔu.vi] *PF* fn. *toldalék* (eredete: **li'u** *szó*)
- lìm:** [lɪm] *PF* i.(átn) *messze van*
- lìng:** [lɪŋ] *PF* i.(tn) *levegőben úszik, lebeg*
- lo'a:** [ˈlo.ʔa] *PF* fn. *totem, amulet*
- loi:** [ˈlo.i] *PF* fn. *tojás*
- lok:** [lɔkʰ] *PF* i.(t) *megközelít*
- lok-:** [lɔkʰ] *PF* told. *közel(ében)*
- lom:** [lom] *PF* mn. *hiányzó, hiányolt (mint egy távollévő ember, akinek vágnak a jelenlétére)*
- lomtu:** [ˈlom.tu] *PF* fn. *hiányzó/hiányolt személy* (eredete: **lom** *hiányzó, hiányolt*)
- lonu:** [lɔ.ˈnɔu] *PF* i.(t) *elereszt*
- lopx:** [lɔpʰ] *PF* i.(tn) *pánikba esik*
- lor:** [lor] *PF* mn. *gyönyörűséges, kellemes*

loran: [ˈlo.ran] *PF* fn. *elegancia, kecsesség, báj* (összetétel ebből: **lor** *gyönyörű* és **ran** *belső tulajdonság*)
Irrtok: [ˈlɪ.tokː] *PF* fn. *mosoly*
Irrtok si: [ˈlɪ.tokː ˈsɪ] *PF* i.(tn) *mosolyog* (eredete: **Irrtok** *mosoly*)
lu: [l.u] *PF* i.(tn),i.(átn) *van, lenni* (állítmányi kapcsolószó, létezés kifejező ige) (a birtokos részesesetével birtoklást fejez ki)

M

ma: [ma] *PF* part. *megszólító eset jele*
makto: [ˈm.ak.t.o] *PF* i.(t) *lovagol, megül*
mal: [mal] *PF* mn. *megbízható, szavahihető*
masat: [ˈma.sat] *PF* fn. *mellvért (páncél)*
mauti: [ˈma.u.ti] *PF* fn. *gyümölcs*
maw–: [maw] *PF* esz. *időben utána, követően*
mawey: [ma.ˈwɛj] *CM* mn. *nyugodt*
maweypey: [ma.ˈwɛj.pɛj] *PF* i.(átn) *türelmes(nek lenni)(ii)* (összetétel ebből: **mawey** *nyugodt* és **pey** *várni*)
maweypeyyu: [ma.ˈwɛj.pɛj.ju] *PF* fn. *türelmes személy* (eredete: **maweypey** *türelmesnek lenni*)
mawfwa: [ˈmaw.fwa] *PF* ksz. *után* (összetétel ebből: **maw** *után* és **fwa** *az*)
mawkrr: [ˈmaw.kɾ] *PF* hsz. *után, utána, később* (összetétel ebből: **maw** *után* és **krr** *idő*)
mawkrra: [maw.kɾ.a] *PF* ksz. *utána (időben)* másik alakja: **akrrmaw** (összetétel ebből: **krr** *idő* and **maw** *után*)
mawl: [mawl] *PF* fn. *(egy) fél*
may’: [m.ajʔ] *PF* i.(tm) *(ki)próbál, értékkel, ellenőriz*
mäku: [m.æ.ˈk’u] *PF* i.(t) *megszakít, félbeszakít, kikökkent* (eredete: **kxu** *baj*)
me’em: [mɛ.ˈʔɛm] *PF* mn. *harmonikus, egybehangzó*
mefo: [ˈmɛ.fo] *PF* nm. *ők ketten* (eredete: **me+** *kettes szám jele* és **po** *ő*)
mek: [mɛkː] *PF* mn. *üres; vagy átvitt értelemben: “értéktelen”*
mekre: [ˈmɛk.rɛ] *PF* fn. *ellátmány, utánpótlás*
mektseng: [ˈmɛk.t͡sɛŋ] *PF* fn. *hézag, rés* (összetétel ebből: **mek** *üres* és **tseng** *hely*)
melo: [ˈmɛ.lo] *PF* hsz. *kétszer* (eredete: **me+** *kettes szám képző* és **alo** *idő*)

luke–: [ˈlu.kɛ] *PF* told. *nélkül(e)*
lukpen: [luk.ˈpɛn] *PF* mn. *ruha nélküli, meztelen* (összetétel ebből: **luke** *nélkül* és **pen** *ruházat (gyűjtőfogalom)*)
lumpe: [ˈlum.pɛ] *PF* kérd. *miért?* másik alakja: **pelun**
lun: [lun] *PF* fn. *ok, indok*
lupra: [ˈlup.ra] *PF* fn. *stílus*

menari: [mɛ.ˈna.ri] *PF* fn. *két szem* (eredete: **me+** *kettes szám jele* és **nari** *szem*)
meoauiaea: [mɛ.o.a.u.ni.a.ˈɛ.a] *PF* fn. *harmónia, összhang a természettel*
merki: [ˈmɛr.ki] *PF* fn. *hús füstöléséhez használt tartó*
mesrram: [mɛ.sɾ.ˈam] *PF* fn., hsz. *tegnapelőtt, két napja* (eredete: **trr** *nap*)
mesrray: [mɛ.sɾ.ˈaj] *PF* fn., hsz. *holnapután, két nap múlva* (eredete: **trr** *nap*)
meuia: [mɛ.ˈu.i.a] *PF* fn. *becsület, tisztesség*
meuianga’: [mɛ.ˈu.i.a.ŋaʔ] *PF* mn. *becsületes, tiszteletreméltó* (eredete: **meuia** *becsület* és **nga’** *tartalmaz*)
meuia si: [mɛ.ˈu.i.a sɪ] *PF* i.(tn) *(meg)tisztel* (eredete: **meuia** *tisztesség*)
meyam: [m.ɛ.ˈy.am] *PF* i.(t) *ölel, karol, karjaiban tart*
meyp: [mɛjpː] *PF* mn. *gyenge*
meypu: [ˈmɛjp.tu] *PF* fn. *gyenge személy* (eredete: **meyp** *gyenge*)
mi: [mi] *PF* hsz. *még mindig*
miklor: [mik.ˈlor] *PF* mn. *jól hangzó* (eredete: **mikyun** *fül* és **lor** *kellemes*)
miktsang: [ˈmik.t͡saŋ] *PF* fn. *fülbevaló* (összetétel ebből: **mikyun** *fül* és **tsang** *testékszer*)
mikvä’: [mik.væʔ] *PF* mn. *rosszul hangzó* (eredete: **mikyun** *fül* és **vä’** *kellemetlen*)
mikyun: [ˈmik.jun] *JC* fn. *fül*
mip: [mipː] *PF* mn. *új*
mi+: [mi] *PF* esz. *bent, benne, rajta, -ban/-ben, -on/-en/-ön*
miifa: [ˈmi.ifa] or [mi.ˈfa] *PF* fn., hsz. *belseje, belül, odabent*
miŋtxele: [mi.ˈft’ɛ.lɛ] *PF* hsz. *ebben a tekintetben, ezzel kapcsolatban*
mikam–: [mi.ˈkam] *PF* told. *között(e)*

mìn: [m·m] *PF* i.(tn) (meg)fordul, tengely körül forog **Min ne ftärpa** Fordulj balra
mìnyu: [ˈm̩m.ju] *PF* fn. turner (eredete: **mìn** fordul)
mìso: [m̩.ˈso] *PF* *hsz.* távol(ban) (eredete: **mì** bent, benne, rajta, -ban/-ben,-on/-en/-ön)
ml'an: [m̩.ˈʔ·an] *PF* i.(t) elfogad
mlte: [m̩.ˈt̩·ɛ] *PF* i.(tn) egyetért
mo: [mo] *PF* fn. terület, völgy, bekerített nyílt terület
mo'ara: [mo.ˈʔa.ra] *PF* fn. gyülekezőhely
mo a fngä': [ˈmo a ˈf̩ŋæʔ] *PF* fn. mosdó, WC (a Földön) (összetétel ebből: **mo** bekerített terület és **(a) fngä'** könnyít magán)
moe: [ˈmo.ɛ] *PF* nm. mi ketten (kizáró) (eredete: **me+** kettes szám jele és **oe** én)
mok: [m̩·ok̩] *PF* i.(t) javasol
mokri: [ˈm̩ok.r̩] *PF* fn. beszédhang, énekhang
momek: [ˈmo.mɛk̩] *PF* mn. üreges, nem tömör
mong: [m̩·oŋ] *PF* i.(t) függ valamitől, számít, bízik
mowan: [mo.ˈwan] *PF* mn. kellemes, élvezhető (fizikailag, szexuálisan)
mowar: [mo.ˈwaɾ] *PF* fn. tanács
mowar si: [mo.ˈwaɾ s̩·i] *PF* i.(tn) tanácsol (eredete: **mowar** tanács)
mowarsiyu: [mo.ˈwaɾ.s̩i.ju] *PF* fn. tanácsadó (eredete: **mowar** tanács)
mrr: [m̩ɾ] *PF* szám öt, 5
mrrtr: [m̩ɾ.t̩ɾ] *PF* fn. ötnapos munkahét (eredete: **mrr** öt és **trr** nap)
mrrve: [ˈm̩ɾ.vɛ] *PF* mn. ötödik (sorszámnév) (eredete: **mrr** öt)
muiä: [mu.ˈi.æ] *PF* mn. igazságos, helyénvaló
mun'i: [m̩·un.ˈʔ·i] *PF* ige vág
mune: [ˈmu.nɛ] *PF* szám kettő, 2
munge: [ˈm̩·u.ŋ·ɛ] *PF* i.(t) visz, hoz
mungwrr-: [muŋ.ˈwɾ] *PF* told. kivételével
munsna: [ˈmun.sna] *PF* fn. pár (eredete: **mune** kettő és **sna'o** készlet, csoport)
muntr: [ˈmun.t̩ɾ] *PF* fn. hétvége (eredete: **mu-ne** kettő és **trr** nap)
muntrram: [ˈmun.t̩ɾ.am] *PF* fn. múlt hétvége (eredete: **muntr** hétvége)
muntrray: [ˈmun.t̩ɾ.aj] *PF* fn. jövő hétvége (eredete: **muntr** hétvége)
muntxa: [mun.ˈt̩'a] *PF* mn. egyesült (pár)
muntxa si: [mun.ˈt̩'a ˈs̩·i] *PF* i.(tn) párosodik, szeretkezik (valakivel) (eredete: **muntxa** egyesült)
muntxatan: [mun.ˈt̩'a.tan] *PF* fn. férj, férfi hitves (eredete: **muntxatu** hitves)
muntxate: [mun.ˈt̩'a.tɛ] *PF* fn. feleség, női hitves (eredete: **muntxatu** hitves)
muntxatu: [mun.ˈt̩'a.tu] *PF* fn. hitves, házastárs (eredete: **muntxa** egyesült)
muve: [ˈmu.vɛ] *PF* mn. második (sorszámnév) (eredete: **mune** kettő)
muwìntxu: [mu.w̩·m̩.ˈt̩'·u] *PF* i.(t) bemutat, előad (eredete: **wìntxu** mutat)

N

na-: [na] *PF* *esz.* -ként, akként/úgy..., mint/ahogy
na'ring: [ˈnaʔ.r̩ŋ] *PF* fn. erdő
naer: [na.ˈɛɾ] *PF* fn. ital, innivaló
nafi'u: [na.fi.ˈʔu] *PF* mn. olyan, mint ez a dolog (összetétel ebből: **na** olyan, mint és **fi'u** ez)
nafpawng: [na.ˈfpawŋ] *PF* *hsz.* bánatosan (eredete: **afpawng** bánat)
nam'ake: [nam.ˈʔa.kɛ] *PF* *hsz.* magabiztosan (eredete: **am'ake** magabiztos)
nang: [naŋ] *PF* part. hű! azta! hajrá! (meglepetést, biztatást jelölő szó, felkiáltás)
nari: [ˈna.r̩] *PF* fn. szem
nari si: [ˈna.r̩ s̩·i] *PF* i.(tn) vigyáz, odafigyel, óvatosan cselekszik (eredete: **nari** szem)
narlor: [nar.ˈlɔɾ] *PF* mn. szép (vizuálisan) (eredete: **nari** szem és **lor** kellemes)
narvä': [nar.ˈvæʔ] *PF* mn. csúnya (eredete: **nari** szem és **vä'** kellemetlen)
natkenong: [nat.ˈkɛ.noŋ] *PF* *ksz.* például (összetétel ebből: **na** mint és **tikenong** példa)
nawfwe: [naw.ˈfwɛ] *PF* mn. folyékony (beszédre!) Összevonás: **na hufwe**
nawm: [nawm] *PF* mn. nagy, nemes
nawmtu: [ˈnawm.tu] *PF* fn. hős, nagy ember (eredete: **nawm** nagy)
nawri: [ˈnaw.r̩] *PF* mn. tehetséges
nayn: [najn] *PF* fn. a 9-es jele (nem az értéke!) (pl. telefonszámmal használható)
näk: [n̩·æk̩] *PF* i.(t) iszik
nän: [n̩·æn] *PF* i.(tn) csökkent

- ne-**: [nɛ] *PF* esz. *felé, irányába*
- ne'im**: [nɛ.'ʔim] *PF* hsz. *hát(ul)ra, hátrafelé*
- nefä**: [nɛ.'fæ] *PF* hsz. *felfelé*
- nekl**: [nɛ.'k] *PF* hsz. *lefelé*
- nekx**: [n-ɛk'] *PF* i.(t) *eléget, elfogyaszt*
- nemfa-**: [nɛm.fə] *PF* told. *bele, befelé, belülre, belsejébe* (összetétel ebből: **ne** *felé* és **mifa** *-ban,-ben*)
- nemrey**: [nɛm.'rɛj] *PF* hsz.,gesz. *Úgy, mintha kockán forogna az élete.* (eredete: **emrey** *túlél*)
- neni**: [nɛ.ni] *PF* fn. *homok*
- neto**: [nɛ.'to] *PF* esz. *el(felé)* (eredete: **ne** *felé*)
- netrip**: [nɛt.rɪp'] *PF* hsz. *szerencsésen, boldogan*
- new**: [n-ɛw] *PF* i.(tm) *akar*
- newomum**: [n-ɛw.'o.mum] *PF* i.(átn) *kíváncsi(nak lenni), tudni akar* (összetétel ebből: **new** *akar* és **omum** *tud*)
- neypin**: [nɛj.m.pin] *PF* fn. *világos szín* (eredete: **neyn** *világos*)
- neyn**: [nɛjn] *PF* mn. *világos színek*
- niä**: [n-i.'æ] *PF* i.(t) *megfog, megragad*
- nik**: [nik'] *PF* mn. *kényelmes*
- nikre**: [nik.rɛ] *PF* fn. *haj*
- nikroi**: [nik.'ro.i] *PF* fn. *hajdísz* (összetétel ebből: **nikre** *haj* és **ioi** *dísz*)
- niktsyey**: [nik.'tsjɛj] *PF* fn. *ételcsomag (ehető levelekbe csomagolt kis adag étel)* (összetétel ebből: **nik** *kényelmes* és **tsyey** *falat*)
- nim**: [nim] *PF* mn. *szégyenlős, félénk*
- ninan**: [ni.nan] *PF* hsz. *olvasva* (eredete: **inan** *olvas*)
- ningyen**: [niŋ.jɛn] *PF* hsz. *titokzatosan, rejtélyes módon* (eredete: **ingyen** *titokzatosság érzése*)
- nip**: [n-ip'] *PF* i.(tn) *beszorul, beragad*
- nitram**: [nit.'ram] *PF* mn. *jókedvű, vidám*
- nivi**: [ni.vi] *PF* fn. *függőágy (általános)*
- nì-**: [ni] *PF* határozószót képző toldalék
- nì'al**: [ni.'ʔal] *PF* hsz. *pazarlóan* (eredete: **'al** *pazarol*)
- nì'aw**: [ni.'ʔaw] *PF* hsz. *csak* (eredete: **'aw** *egy*)
- nì'awtu**: [ni.'ʔaw.tu] *PF* hsz. *egyedül* (összetétel ebből: **'aw** *egy* és **tute** *személy*)
- nì'awve**: [ni.'ʔaw.vɛ] *PF* mn. *elsősorban, főként, leginkább* (eredete: **'awve** *első*)
- nì'en**: [ni.'ʔɛn] *PF* hsz. *találgatva, megézés alapján cselekedve* (eredete: **'en** *találgatás*)
- nì'eng**: [ni.'ʔɛŋ] *PF* hsz. *egyformán, egy szinten* (eredete: **'engeng** *szint*)
- nì'eoio**: [ni.'ʔɛ.o.i.o] *PF* mn. *ünnepélyesen* (eredete: **'eoio** *ünnepélyes*)
- nì'eveng**: [ni.'ʔɛ.vɛŋ] *PF* hsz. *gyerek módra, éretlenül* (eredete: **'eveng** *gyerek*)
- nì'eyng**: [ni.'ʔɛjŋ] *PF* hsz. *vissza, válasz képpen* (eredete: **'eyng** *válasz*)
- nì'í'a**: [ni.'ʔiʔ.a] *PF* hsz. *végül, végre* (eredete: **'í'a** *vég*)
- nì'it**: [ni.'ʔit'] *PF* hsz. *kicsit, kevésbé* (eredete: **'it** *kevés*)
- nì'o'**: [ni.'ʔoʔ] *PF* hsz. *élvezetes módon, élvezetesen* (eredete: **'o'** *izgalmas*)
- nì'ul**: [ni.'ʔul] *PF* hsz. *több*
- nì'ul'ul**: [ni.'ʔul.ʔul] *PF* hsz. *növekvő mértékben, egyre inkább* (eredete: **'ul** *növel*)
- niawnomum**: [ni.aw.'no.mum] *PF* hsz. *köztudottan, közismerten* (köznap beszédben: [naw.'no.mum]) (eredete: **«awn»** *befejezett melléknévi igenévi infixum* és **omum** *tud, ismer*)
- niayoeng**: [ni.aj.'wɛŋ] *PF* hsz. *mint mi* (köznap beszédben: [naj.'wɛŋ]) (eredete: **ayoeng** *mi* *(beleértő)*)
- nife'**: [ni.'fɛʔ] *PF* hsz. *rosszul* (eredete: **fe'** *rossz*)
- nifkeytongay**: [ni.fkɛj.to.'ŋaj] *PF* hsz. *valójában* (összetétel ebből: **tifkeytok** *állapot* és **ngay** *igaz*)
- nifkrr**: [ni.'fkɪ] *PF* hsz. *mostanában, jelenleg* (eredete: **fikrr** *most*)
- niflrr**: [ni.'flɪ] *PF* mn. *gyengéden, lágyan* (eredete: **flrr** *gyengéd*)
- nifmokx**: [ni.'fmok'] *PF* hsz. *féltékenyen, irigyen* (eredete: **fmokx** *féltékenység*)
- nifnu**: [ni.'fnu] *PF* hsz. *halkan* (eredete: **fnu** *halk*)
- nifrakrr**: [ni.'fra.kɪ] *PF* hsz. *mint mindig* (eredete: **frakrr** *mindig*)
- nifrir**: [ni.'frir] *PF* hsz. *rétegesen* (eredete: **frir** *réteg*)
- niftär**: [ni.'ftæɾ] *PF* hsz. *balra* (eredete: **ftär** *bal*)
- niftue**: [ni.'ftu.ɛ] *PF* hsz. *könnyen, egyszerűen* (eredete: **ftue** *könnyű*)
- niftxan**: [ni.'ft'an] *PF* hsz. *úgy, annyira* (eredete: **fitxan** *olyan*)
- niftxavang**: [ni.'ft'a.vaŋ] *PF* hsz. *szenvédélyesen, teljes szívből* (eredete: **ftxavang** *szenvédélyes*)
- nifwefwi**: [ni.'fwɛ.fwi] *PF* hsz. *fütyülve, fütyörészve* (eredete: **fwefwi** *fütyül*)

- nìfya'ó:** [ni.'fja.ʔo] *PF* *hsz.* módjára, módon, -mód (eredete: **fya'ó** mód)
- nìfyeyntu:** [ni.'fjejn.tu] *PF* *hsz.* felnőtt módra, éretten (eredete: **fyeyntu** felnőtt)
- nìhawmpam:** [ni.'hawm.pam] *PF* *mn.* zajosan (eredete: **hawmpam** zaj)
- nìhawng:** [ni.'hawŋ] *PF* *hsz.* túlságosan, túlzó mértékben (eredete: **hawng** túlzás)
- nìhay:** [ni.'haj] *PF* *hsz.* következően (eredete: **hay** következő)
- nìhek:** [ni.'hɛkʰ] *PF* *hsz.* furcsa módon, különös módon (eredete: **hek** furcsának lenni) (mondat eleji határozószó, és nem módhatározószó)
- nìhìpey:** [ni.'hi.pɛj] *PF* *hsz.* tétován (eredete: **hìpey** tétovázik)
- nìhoan:** [ni.'ho.an] *PF* *mn.* kényelmesen (eredete: **hoan** kényelem)
- nìhoet:** [ni.'ho.ɛtʰ] *PF* *hsz.* széles körben, kiterjedten (eredete: **hoet** hatalmas, terjedelmes, kiterjedt)
- nìhol:** [ni.'hol] *PF* *hsz.* kicsit, kissé (eredete: **hol** kevés)
- nìhona:** [ni.'ho.na] *PF* *hsz.* kedvesen, édesen (eredete: **hona** kedves)
- nìk'ärìp:** [nik.'ʔæ.ɾipʰ] *PF* *hsz.* szilárdan (eredete: **ke ärìp** nem mozgat) szó sz.: 'anélkül, hogy hagyná mozogni'
- nìk'ong:** [nik.'ʔoŋ] *PF* *hsz.* lassan (eredete: **kì'ong** lassú)
- nìkanu:** [ni.'ka.nu] *PF* *hsz.* intelligensen, okosan (eredete: **kanu** okos)
- nìkeftxo:** [ni.kɛ.'ft'o] *PF* *hsz.* szomorúan (eredete: **keftxo** szomorú)
- nìkelkin:** [ni.kɛl.'kin] *PF* *mn.* feleslegesen (eredete: **kelkin** felesleges)
- nìkemweypey:** [ni.kɛm.'wɛj.pɛj] *PF* *hsz.* türelmetlenül (eredete: **ke** nem és **lemweypey** türelmes)
- nìklonu:** [nik.lo.'nu] *PF* *hsz.* erősen, rendületlenül, állhatatosan (eredete: **ke lonu** nem ereszt) szó szerint: 'anélkül, hogy eleresztené'
- nìkmar:** [nik.'maɾ] *PF* *hsz.* megfelelő időben, alkalmasint (eredete: **kìmar** szezonális)
- nìksman:** [nik.'sman] *PF* *hsz.* csodálatosan (eredete: **kosman** csodálatos)
- nìksran:** [nik.'sran] *PF* *hsz.* közészerűen (eredete: **kesran** közészerű)
- nìktungzup:** [nik.tuŋ.'zupʰ] *PF* *hsz.* gondosan, erősen (eredete: **ke tungzup** nem ejt el) szó sz.: 'anélkül, hogy elejtené'
- nìkx:** [nikʰ] *PF* *fn.* kavics (szétmorzsolts kő)
- nìkxap:** [ni.'k'apʰ] *PF* *hsz.* fenyegetően (eredete: **kxap** fenyeget)
- nìkxem:** [ni.'k'ɛm] *PF* *hsz.* függőlegesen (eredete: **kxem** függőlegesnek lenni)
- nìlam:** [ni.'lam] *PF* *hsz.* látszólag (eredete: **lam** látszik)
- nìlaw:** [ni.'law] *PF* *hsz.* tisztán, világosan (eredete: **law** tiszta)
- nìler:** [ni.'lɛɾ] *PF* *hsz.* simán (eredete: **ler** sima, egyenletes)
- nìli:** [ni.'li] *PF* *hsz.* előre is, előzetesen (eredete: **li** már)
- nìlkeftang:** [nìl.kɛ.'ftaŋ] *PF* *hsz.* folyamatosan, megállás nélkül (összetétel ebből: **luke** nélkül és **ftang** abbahagy)
- nìltsan:** [nìl.'tsan] *PF* *hsz.* jól (eredete: **sìltsan** jó)
- nìlun:** [ni.'lun] *PF* *hsz.* természetesen, logikusan, értelemszerűen
- nìmal:** [ni.'maɫ] *PF* *hsz.* bízva, habozás nélkül (eredete: **mal** megbízható)
- nìmeyp:** [ni.'mɛjpʰ] *PF* *hsz.* gyengén, lazán (eredete: **meyp** gyenge)
- nìmun:** [ni.'mun] *PF* *hsz.* újra
- nìmwey:** [nìm.'wɛj] *PF* *hsz.* nyugodtan, békésen (eredete: **mawey** nyugodt)
- nìmweypey:** [nìm.'wɛj.pɛj] *PF* *hsz.* türelmesen (eredete: **maweypey** türelmes(nek lenni))
- nìn:** [nì.n] *PF* i.(t) ránéz, megpillant
- nìNa'vi:** [ni.'naʔ.vi] *PF* *hsz.* mint a na'vik, na'viul (eredete: **Na'vi** a Nép)
- nìnäk:** [ni.'nækʰ] *PF* *hsz.* ivás útján (eredete: **näk** iszik)
- nìnän:** [ni.'næn] *PF* *hsz.* kevésbé (eredete: **nän** csökkent)
- nìnänän:** [ni.'næn.æn] *PF* *hsz.* csökkenő mértékben, egyre kevésbé (eredete: **nän** csökkent)
- nìnew:** [ni.'nɛw] *PF* *hsz.* akarattal, önként (eredete: **new** akar)
- nìngay:** [ni.'ŋaj] *PF* *hsz.* igazán (eredete: **ngay** igaz)
- nìngong:** [ni.'ŋoŋ] *PF* *hsz.* fásultan, lustán (eredete: **ngong** lusta)
- nìno:** [ni.'no] *PF* *hsz.* részletesen, alaposan

- nìnrra:** [ni.'nɾ.a] *PF* *HSZ.* büszkén (eredete: **rrra** büszkeség)
- nìnu:** [ni.'nu] *PF* *HSZ.* sikertelenül, hiába (eredete: **nui** sikertelennek lenni)
- nìolo':** [ni.o.'loʔ] *PF* *HSZ.* (együtt) mint egy klán (eredete: **olo'** klán)
- nìprte':** [ni.'pɾ.teʔ] *PF* *HSZ.* örömmel, üdvözölve (**zola'u**–val használva) (eredete: **prte'** örömteli)
- nìpxay:** [ni.'p'aj] *PF* *HSZ.* nagyon, nagyban (eredete: **pxay** sok)
- nìpxi:** [ni.'p'i] *PF* *HSZ.* különösen, nyomatékka, féélreérthetetlenül (eredete: **pxi** éles)
- nìpxim:** [ni.'p'im] *PF* *HSZ.* felegyenesedve, egyenesen (eredete: **pxim** egyenes)
- nìran:** [ni.'ran] *PF* *HSZ.* alapvetően, alapjában, lényegében (eredete: **ran** belső tulajdonság)
- nìrangal:** [ni.'ra.ŋal] *PF* *HSZ.* bárcsak! (kívánság; a tényekkel szemben, befejezett vagy folyamatos kötőmóddal) (eredete: **rangal** kíván)
- nìriksi:** [ni.ɾi.'k'i] *PF* *HSZ.* remegve, rázkódva, reszketve (eredete: **riksi** remeg, rázkódik, reszket)
- nìronsrel:** [ni.'ɾon.sɾɛl] *PF* *HSZ.* képzeletben, képzelet útján (eredete: **ronsrelngop** elképzeli)
- nìsilpey:** [ni.sil.'pej] *PF* *HSZ.* remélhetőleg (eredete: **silpey** remél)
- nìskien:** [ni.'ski.ɛn] *PF* *HSZ.* jobbra (eredete: **skien** jobb)
- nìslele:** [ni.'slɛ.lɛ] *PF* *HSZ.* úszva (eredete: **slele** úszik)
- nìsngä'i:** [ni.'sɲæ.ʔi] *PF* *HSZ.* eredetileg, először (eredete: **sngä'i** kezd)
- nìsngum:** [ni.'sɲum] *PF* *HSZ.* aggódva, bosszúsan (eredete: **sngum** aggodalom)
- nìso'ha:** [ni.'soʔ.ha] *PF* *HSZ.* lelkesen (eredete: **so'ha** lelkesnek lenni)
- nìsoaia:** [ni.so.'a.i.a] *PF* *HSZ.* (együtt) mint egy család (eredete: **soaia** család)
- nìsteng:** [ni.'stɛŋ] *PF* *HSZ.* hasonlóan (eredete: **steng** hasonló)
- nìsti:** [ni.'sti] *PF* *HSZ.* dühösen, mérgesen (eredete: **sti** dühöng)
- nìsung:** [ni.'suŋ] *PF* *HSZ.* emellett, ráadásul, továbbá (eredete: **sung** hozzáad)
- nìswey:** [ni.'swɛj] *PF* *HSZ.* optimálisan, legjobban (eredete: **swey** legjobb)
- nìsyayvi:** [ni.'sja.j.vi] *PF* *HSZ.* sorsszerűen, véletlenül (eredete: **syayvi** szerencse)
- nìsyen:** [ni.'sjɛn] *PF* *HSZ.* utolsóként (eredete: **syen** utolsó)
- nìsyep:** [ni.'sjɛp'] *PF* *HSZ.* szorosan, vasmarokkal (eredete: **syep** csapdába ejt) szó sz.: 'mint egy csapda'
- nìt'iluke:** [nit.'ʔi.lu.kɛ] *PF* *HSZ.* vég nélkül, örök-ké (összetétel ebből: **tì'i'a** befejezés és **luke** nélkül)
- nìtam:** [ni.'tam] *PF* *HSZ.* elég (eredete: **tam** rendben)
- nìteng:** [ni.'tɛŋ] *PF* *HSZ.* ugyanúgy, hasonlóképpen (eredete: **teng** megegyező)
- nìtengfya:** [ni.'tɛŋ.fja] *PF* *HAT.* mint, ugyanúgy (mint) (hasonló cselekedet) (eredete: **tengfya** úgy mint (ksz.))
- nìtkan:** [nit.'kan] *PF* *HSZ.* szándékosan, akarattal (eredete: **tikan** cél, szándék)
- nìtkanluke:** [nit.'kan.lu.kɛ] *PF* *HSZ.* véletlenül, akaratlanul (összetétel ebből: **nìtkan** szándékosan, akarattal és **luke** nélkül)
- nìtrrrtr:** [ni.'tɾ.tɾ] *PF* *HSZ.* napi szinten, rendszeresen (eredete: **trr** nap)
- nìtsim:** [ni.'tsim] *PF* *HSZ.* eredetileg, eredeti módon, eredetien (eredete: **tsim** forrás)
- nìtsisyi:** [ni.'tsi.syi] *PF* *HSZ.* suttogva (eredete: **tsisyi** suttog, ige)
- nìtsleng:** [ni.'tslɛŋ] *PF* *HSZ.* hibásan, valótlanul (eredete: **tsleng** hibás, valótlan)
- nìtson:** [ni.'tson] *PF* *HSZ.* kötelességtudóan, engedelmesen (eredete: **tson** kötelesség)
- nìtsyil:** [ni.'tsjiil] *PF* *HSZ.* mászva (eredete: **tsyil** mászik)
- nìtut:** [ni.'tut'] *PF* *HSZ.* folyamatosan (eredete: **tut** folyamatosság jelző)
- nìtxan:** [ni.'t'an] *PF* *HSZ.* nagyon (eredete: **txan** sok)
- nìtxankeltrrrtr:** [ni.'t'an.kɛl.tɾ.tɾ] *PF* *HSZ.* rendkívül (eredete: **txankeltrrrtr** rendkívüli)
- nìtxay:** [ni.'t'aj] *PF* *HSZ.* vízszintesen (eredete: **txay** vízszintesnek lenni, laposan feküdni)
- nìtxi:** [ni.'t'i] *PF* *HSZ.* sietve, kétségbeesetten (eredete: **txi** sietség)
- nìtxiluke:** [ni.'t'i.lu.kɛ] *PF* *HSZ.* ráérősen, nyugodtan (összetétel ebből: **txi** sietség és **luke** nélkül)
- nìvingkap:** [ni.'viŋ.kap'] *PF* *HSZ.* apropó, melle-sleg, jut eszembe (eredete: **vingkap** eszébe jut, "beugrik")

nìwan: [ni.'wan] *PF* *hsz.* titokban, rejtve, rejtőzve (eredete: **wan** elrejt)
nìwawe: [ni.wa.'wɛ] *PF* *hsz.* értelmesen, jelentősen (eredete: **wawe** jelentés, jelentőség)
nìwä: [ni.'wæ] *PF* *hat.sz.* ellenkezőleg, ellentétesen
nìwäte: [ni.wæ.'tɛ] *PF* *hsz.* kötekedve, húzódozva (eredete: **wäte** vitatkozik)
nìwin: [ni.'win] *PF* *hsz.* gyorsan (eredete: **win** gyors)
nìwok: [ni.'wok] *PF* *hsz.* hangosan (eredete: **wok** hangos)
nìwotx: [ni.'wot] *PF* *hsz.* teljesen (eredete: **wotx** teljesség, egész)
nìyawr: [ni.'jawr] *PF* *hsz.* helyesen, jól (eredete: **eyawr** helyes, jó)
nìyewla: [ni.'jɛw.la] *PF* *hsz.* kiábrándítóan, csalódást okozva (eredete: **yewla** csalódás)
nìyey: [ni.'jɛj] *PF* *hsz.* egyenesen (eredete: **yey** egyenes)
nìyeyfya: [ni.'jɛj.fja] *PF* *hsz.* egyenesen előre, egyenes vonalban (eredete: **yeyfya** egyenes vonal)
nìyll: [ni.'j] *PF* *hsz.* közösen, közös módon (eredete: **yll** közösségi)
nìyo': [ni.'joʔ] *PF* *hsz.* tökéletesen, hibátlanul (eredete: **yo'** tökéletes)
nìyol: [ni.'jol] *PF* *hsz.* röviden, kurtán (időben) (eredete: **yol** rövid (idő))
nìyrr: [ni.'jɾ] *PF* *hsz.* természetesen, hamisítatlanul (eredete: **yrr** természetes)

Ng

nga: [ŋa] *PF* *nm.* te
nga': [ŋaʔ] *PF* *i.(t)* tartalmaz
ngam: [ŋam] *PF* *fn.* visszhang
ngampam: [ŋam.pam] *PF* *fn.* rím (összetétel ebből: **ngam** visszhang és **pam** hang)
ngampam si: [ŋam.pam s-i] *PF* *i.(tn)* rímel (eredete: **ngampam** rím)
ngatsyip: [ŋa.tɕjɪp] *PF* *nm.* kicsi te, csekélységed (eredete: **nga** you)
ngawng: [ŋawŋ] *PF* *fn.* féreg (pandorai állatfaj)
ngay: [ŋaj] *PF* *mn.* igaz
ngaytxoa: [ŋaj.'t'o.a] *PF* *gesz.* bocs, szánombánom, sajnos, sajna, az én saram (megbánás vagy vétkeesség beismerése) (összetétel ebből: **ngeyä** tiéd és **txoa** megbocsátás)

nìzawngong: [ni.'zaw.noŋ] *PF* *hsz.* biztonságban, biztonságosan (eredete: «**awn**» befejezett melléknévi igenévi alak és **zong** megment)
nìzen: [ni.'zɛn] *PF* *mn.* szükséges (eredete: **zene** kell)
nokx: [n-ok'] *PF* *i.(t)* szüil (valakit)
nong: [n-oŋ] *PF* *i.(t)* követ
nongspe': [n-oŋ.'sp-ɛʔ] *PF* *i.(t)* üldöz
nopx: [n-op'] *PF* *i.(t)* eltesz
nrr: [n-ɾ] *PF* *i.(tn)* ragyog, fénylik
nrra: [nɾ.a] *PF* *fn.* büszkeség
nuä+: [nu.æ] *PF* *told.* túl (valamin)
nui: [n-u.i] *PF* *i.(tn)* elbukni, hibázni, sikertelennek lenni
nulkrr: [nul.'kɾ] *PF* *hsz.* hosszabb időtartamú (eredete: **krr** idő)
nulnew: [nul.'n-ɛw] *PF* *i.(tn)* jobban szeret, preferál (eredete: **new** akar)
nume: [n-u.m-ɛ] *PF* *i.(tn)* tanul
numeyu: [nu.mɛ.ju] *PF* *fn.* tanuló, diák (eredete: **nume** tanul)
numtseng: [num.tɕɛŋ] *PF* *fn.* iskola (összetétel ebből: **nume** tanul és **tseng** hely)
numtsengvi: [num.tɕɛŋ.vi] *PF* *fn.* osztályterem (eredete: **numtseng** iskola)
numultxa: [nu.mul.'t'a] *PF* *fn.* tanóra (összetétel ebből: **nume** tanul és **ultxa** találkozó)
numultxatu: [nu.mul.'t'a.tu] *PF* *fn.* osztálytárs, egy osztály tagja (eredete: **numultxa** tanóra)
nutx: [nut'] *PF* *mn.* vastag

ngä'an: [ŋ.æ.'ʔ.æn] *PF* *i.(tn)* szenved (érzelmi-leg)
ngäng: [ŋæŋ] *PF* *fn.* gyomor
ngäzik: [ŋæ.zik] *PF* *mn.* bonyolult, nehéz
ngenga: [ŋɛ.'ŋa] *PF* *nm.* te (szertartásos forma) (eredete: **nga** te)
ngep: [ŋɛp] *PF* *fn.* köldök
nget: [ŋɛt] *PF* *mn.* rothadó fa és levelek szagára emlékeztető, nyirkos szagú (nem állati)
ngeyn: [ŋɛjn] *PF* *mn.* fáradt
ngian: [ŋi.'an] *PF,SW* *hsz.* bármily, akármennyire
ngim: [ŋim] *PF* *mn.* hosszú
ngimpup: [ŋim.'pup] *PF* *fn.* hosszúság (eredete: **ngim** hosszú és **pup** rövid)
ngip: [ŋip] *PF* *fn.* tér, hely, úr

ngoa: [ŋo.a] *PF* fn. *sár*
ngong: [ŋoŋ] *PF* mn. *fásult, tespedt, lusta*
ngop: [ŋop^ŋ] *PF* i.(t) *alkot, készít, létrehoz*
ngopyu: [ŋop.ju] *PF* fn. *alkotó* (eredete: **ngop** *alkot*)
ngr: [ŋr] *PF* fn. *gyökér*
ngrprongu: [ŋr.po.ŋu] *PF* fn. *néprétegek meg-*

O

oe: [o.ɛ] *PF* nm. *én*
oeng: [wɛŋ] *PF* nm. *mi ketten (beleértő) (te és én)* (eredete: **oe** *én*)
oetsyip: [wɛ.tɕjip^ŋ] *PF* nm. *csekélységem* (eredete: **oe** *én*)
oeyk: [o.'ɛjk^ŋ] *PF* fn. *ok, indok*
oeykting: [o.'ɛjk.t.ŋ] *PF* i.(t) *megmagyaráz (miért)* (összetétel ebből: **oeyk** *ok* és **ting** *ad*)
ohakx: [o.'hak^ŋ] *PF* mn. *éhes*
ohe: [o.hɛ] *PF* nm. *én* (szertartásos forma)
oiss: [o.'iss] *LA* gesz. *dühödt mordulás, 'vi-gyázz!'*
oiss si: [o.'iss s.i] *PF* i.(tn) *dühösen mordul* (eredete: **oiss** *dühös mordulás*)

P

pa'o: [pa.ʔo] *PF* fn. *oldal(a)*
pak: [pak^ŋ] *PF* part. *fúj!* (megvetést, lenézést jelöl)
palon: [p.a.l.on] *PF* i.(tn) *ég (a tűz)*
pam: [pam] *PF* fn. *hang*
pamrel: [pam.'rɛl] *PF* fn. *írás* (összetétel ebből: **pam** *hang* és **rel** *kép*)
pamrelfya: [pam.'rɛl.fja] *PF* fn. *betűzés (hely-esírás)* (eredete: **pamrel** *írás* és **fya'o** *mód*)
pamrel si: [pam.'rɛl 's.i] *PF* i.(tn) *ír* (eredete: **pamrel** *írás*)
pamrelsiyu: [pam.'rɛl.si.ju] *PF* fn. *író* (eredete: **pamrel** *írás*)
pamrelvi: [pam.'rɛl.vi] *PF* fn. *betű* (fonetikus jel) (eredete: **pamrel** *írás*)
pamrelvul: [pam.'rɛl.vul] fn. *toll, ceruza, szó szerint: írópálca* (összetétel ebből: **pamrel** *írás* és **vul** *faág*)
pamrelvul lerin: [pam.'rɛl.vul le.'rɪn] *PF* fn. *ceruza, szó szerint: írópálca fából* (összetétel ebből: **pamrelvul** *toll, ceruza* és **lerin** *fa-*)
pamtseo: [pam.tɕɛ.o] *PF* fn. *zene* (összetétel

mozdulása (összetétel ebből: **ngr** *gyökér* és **pongu** *csoport*)
ngul: [ŋul] *PF* mn. *szürke*
ngulpin: [ŋul.pin] *PF* fn. *szürke szín* (eredete: **ngul** *szürke*)
nguway: [ŋu.waj] *PF* fn. *vonyítás, a nantang üvöltése* (eredete: **way** *dal*)

okup: [o.kup^ŋ] *PF* fn. *tej*
olo': [o.'loʔ] *PF* fn. *klán*
olo'eyktan: [o.lo.'ʔɛjk.tan] *JC* fn. *törzsfő, klán-vezető* (összetétel ebből: **olo'** *klán* és **eyktan** *vezető*)
omum: [o.'m.um] *PF* i.(t) *tud* (a hangsúly az első szótagra tolódik ha infix kerül bele)
onlor: [on.'lor] *PF* mn. *jószagú* (összetétel ebből: **ontu** *orr* és **lor** *kellemes*)
ontsang: [on.tɕaŋ] *PF* fn. *orrgyűrű* (összetétel ebből: **ontu** *orr* és **tsang** *testékszer*)
ontu: [on.tu] *JC* fn. *orr*
onvā': [on.'væʔ] *PF* mn. *rossz szagú* (összetétel ebből: **ontu** *orr* és **vā'** *kellemetlen*)

ebből: **pam** *hang* és **tseo** *művészet*)
pamtseongopyu: [pam.tɕɛ.o.'ŋop.ju] *PF* fn. *zeneszerző* (összetétel ebből: **pamtseo** *zene* és **ngopyu** *alkotó*) pl. James Horner
pamtseo si: [pam.tɕɛ.o 's.i] *PF* i.(tn) *zenél* (**fa** *a hangszer neve előtt*) (eredete: **pamtseo** *zene*)
pamtseotu: [pam.tɕɛ.o.tu] *PF* fn. *zenész* (eredete: **pamtseo** *zene*)
pamuvan: [pam.u.van] *PF* fn. *hangjáték* (összetétel ebből: **pam** *hang* és **uvan** *játék*)
pan: [pan] *PF* fn. *(egy) harmad*
parul: [pa.'rul] *PF* fn. *csoda*
parulnga': [pa.'rul.ŋaʔ] *PF* mn. *csodálatos* (eredete: **parul** *csoda*)n.e.
parultsyip: [pa.'rul.tɕjip^ŋ] *PF* fn. *(gyermek szereteteli megszólítása) szó szerint: "kis csoda"* (eredete: **parul** *csoda*)
paskalin: [pa.ska.'lin] *PF* fn. *édes bogycső* (*gyengéd, kedveskedő kifejezés*) (eredete: **pasuk** *bogycső* és **(a)kalin** *édes*)
pasuk: [pa.suk^ŋ] *PF* fn. *bogycső*
pate: [p.a.t.ɛ] *ZS* ige *megérkezik, eljut/elér vala-*

- hová*
- pawk:** [pawk⁷] *PF* fn. *duda, kiirt*
- pawm:** [p·awm] *PF* ige *kérdez*
- pay:** [paj] *PF* fn. *víz, folyadék*
- payfya:** [ˈpaj.fja] *PF* fn. *folyam, patak, vízfolyás* (összetétel ebből: **pay** víz és **fya'o** út)
- payiva:** [ˈpaj.i.va] *PF* fn. *vízcsépp* (eredete: **pay** víz és **ilva** csépp)
- paynga':** [ˈpaj.ŋaʔ] *PF* mn. *nedves, nyirkos, párás* (eredete: **pay** víz és **nga'** tartalmaz)
- payoang:** [paj.'o.aŋ] *PF* fn. *hal* (összetétel ebből: **pay** víz és **ioang** állat)
- paysena:** [ˈpaj.se.na] *PF* fn. *víztartály* (összetétel ebből: **pay** víz és **sähena** tartály)
- paysmung:** [ˈpaj.smun] *PF* fn. *vízszállító eszköz* (összetétel ebből: **pay** víz és **smung** szállító eszköz)
- paytxew:** [paj.'t'ɛw] *PF* fn. *partvonal* (összetétel ebből: **pay** víz és **txew** határ)
- pähem:** [ˈp·æ.h·ɛm] *PF* i.(tn) *(meg)érkezik, megjön*
- pängkxo:** [p·æŋ.'k'·o] *PF* i.(tn) *beszélget, társalog*
- pängkxoyu:** [pæŋ.'k'o.ju] *PF* fn. *beszélgetőtárs, társalkodó* (eredete: **pängkxo** beszélget)
- pängkxoyu lekoren:** [pæŋ.'k'o.ju lɛ.ko.'rɛŋ] *PF* fn. *ügyvéd, jogász* (összetétel ebből: **pängkxoyu** beszélgető és **lekoren** szabályos, jogi)
- pänu:** [ˈpæ.nu] *PF* fn. *ígéret*
- pänutìng:** [ˈpæ.nu.t·iŋ] *PF* i.(t) *ígér* (összetétel ebből: **pänu** ígéret és **tìng** ad)
- pe+:** [pɛ] *PF* toldalék *kérdőszóképző*
- pe'un:** [ˈp·ɛ.ʔ·un] *PF* i.(t) *(el)dönt*
- pefnel:** [pɛ.'fnɛl] *PF* kérd. *miféle?* másik alakja: **fnep**
- pefya:** [pɛ.'fja] *PF* kérd. *hogyan?* másik alakja: **fyape**
- pefyinep'ang:** [pɛ.fjin.ɛp.'ʔaŋ] *PF* kérd. *menyire összetett?* (eredete: **fyinep'ang** összetettség foka) másik alakja: **fyinep'angpe**
- pehem:** [pɛ.'hɛm] *PF* kérd. *mi történik? mit csinál?* másik alakja: **kempe** (eredete **kem** tett, **cselekedet**)
- pehrr:** [pɛ.'hr̩] *PF* kérd. *mikor?* másik alakja: **krrpe** (eredete **krr** idő)
- pekxinum:** [pɛ.'k'in.um] *PF* kérd. *milyen szoros, milyen laza?* (eredete: **'ekxinum** szoroság, **lazaság**)
- pelì'u:** [pɛ.'li.ʔu] *PF* kérd. *milyen szó?* másik alakja: **li'upe**
- pelun:** [pɛ.'lun] *PF* kérd. *miért?* másik alakja: **lumpe**
- peng:** [p·ɛŋ] *PF* i.(t) *mond*
- penghrr:** [p·ɛŋ.'hr̩] *PF* i.(tn) *figyelmeztet* (összetétel ebből: **peng** mond és **hrrap** veszély)
- peseng:** [pɛ.'sɛŋ] *PF* kérd. *hol?* másik alakja: **tsengpe**
- peslosnep:** [pɛ.slo.'snɛp⁷] *PF* kérd. *milyen széles* (eredete: **snepe** keskeny)(másik alakja: **slosneppe**)
- pesomwew:** [pɛ.som.'wɛw] *PF* kérd. *Milyen hőmérsékletű?* (eredete: **somwew** hőmérséklet)
- pesu:** [pɛ.'su] *PF* kérd. *ki(csoda)?* másik alakja: **tupe**
- peu:** [pɛ.'u] *PF* kérd. *mi? mit? micsoda? micsodát?* másik alakja: **'upe**
- pewn:** [pɛwn] *PF* fn. *nyak*
- pey:** [p·ɛj] *PF* i.(tn) *várni, vár valamire*
- piak:** [pi.'ak⁷] *PF* mn. *nyitott, tiszta* (pl.: **felhőtlen ég**)
- piak si:** [pi.'ak⁷ s·i] *PF* i.(tn) *kinyit* (eredete: **piak** nyitott)
- pil:** [pil] *PF* fn. *arc-csík*
- pinvul:** [ˈpin.vul] *PF* fn. *rajzkréta* (összetétel ebből: **'opin** szín és **vul** faág)'opinulvulyip rövid alakja
- pizayu:** [ˈpi.za.ju] *PF* fn. *ős*
- pìmtxan:** [pim.'t'an] *PF* kérd. *mennyi?* másik alakja: **hìmtxampe**
- pìsaw:** [pi.'saʷ] *PF* mn. *ügyetlen, kétbalkezes*
- pìwopx:** [pi.'wop⁷] *PF* fn. *felhő*
- pìwopxtsyip:** [pi.'wop⁷.tsjip] *PF* fn. *ködfolt* (eredete: **pìwopx** felhő) szó sz.: 'kis felhő'
- pllhr:** [p·l.'hr̩] *PF* i.(tn) *figyelmeztet* (összetétel ebből: **plltxe** beszél és **hrrap** veszély)
- pllngay:** [p·l.'ŋaj] *PF* i.(tn) *elismer* (eredete: **plltxe** beszél és **ngay** igaz)
- plltxe:** [p·l.'t'·ɛ] *PF* ige *beszél*
- plltxeyu:** [p·l.'t'·ɛ.ju] *PF* fn. *beszélő* (eredete: **plltxe** beszél)
- po:** [po] *PF* nm. *ő* (*hímnem/nőnem*)
- poan:** [po.'an] *PF* nm. *ő* (*hímnem*) (*nincs többszámú: helyette az (ay)fo*) (eredete: **po** ő)
- poe:** [po.'ɛ] *PF* nm. *ő* (*nőnem*) (*nincs többszámú: helyette az (ay)fo*) (eredete: **po** ő)

polpxay: [pol.'p'aɨ] *PF* kérd. *hány (darab)?* (összetétel ebből: **holpxay** szám és **pe** képző)
pom: [p'om] *PF* i.(t) *(meg)puszil, (meg)csókol*
pongu: [p'o.ŋu] *PF* fn. *személyek csoportja* (eredete: **po** ő) cs.sz.
prrkku: [pr̥.ku] *PF* fn. *(anya)méh* (összetétel ebből: **prnen** csecsemő és **kelku** otthon)
prrkxentrrkr: [pr̥.k'ɛn.tr̥.kr̥] *Skxawng* fn. „*nap-pali örömteli füstölés*”, *dohányzás (na'vi idióma)* (összetétel ebből: **prrte'** öröm, **kxener** füst, **trr** nap és **krr** idő)
prnen: [pr̥.nɛn] *PF* fn. *csecsemő, baba*
prnnesyul: [pr̥.nɛ.sju] *PF* fn. *bimbó, rügy* (összetétel ebből: **prnen** csecsemő és **syulang**

virág)
prrszung: [pr̥.smuŋ] *PF* fn. *babahordozó* (összetétel ebből: **prnen** baba és **smung** szállító eszköz)
prrte': [pr̥.tɛʔ] *PF* mn. *élvezetes, örömteli*
prrwil: [pr̥.wil] *PF* fn. *moha* (összetétel ebből: **prnen** csecsemő és **'ewil** növény)
pukap: [pu.kap̥] *PF* szám *hat, 6*
pum: [pum] *PF* nm. *tulajdon, birtokolt dolog* („ál”-névmás birtokos esetű főnevekhez és névmásokhoz)
pup: [pup̥] *PF* mn. *rövid (fizikai hosszúság)*
puve: [pu.vɛ] *PF* mn. *hatodik (sorszámnev)* (eredete: **pukap** hat)

Px

pxan: [p'an] *PF* mn. *méltó, érdemes*
pxasik: [p'a.sik̥] *PF* gesz. *(Hagyd) a fenébe!*
pxasul: [p'a.sul] *PF* mn. *friss, érett*
pxaw-: [p'aw] *PF* told. *körül(ötte)*
pxawngip: [p'aw.ŋip̥] *PF* fn. *környezet* (összetétel ebből: **pxaw** körül és **ngip** tér, hely)
pxawpa: [p'aw.pa] *PF* fn. *kerület, határ, perem* (összetétel ebből: **pxaw** körül és **pa'o** oldal)
pxawpxun: [p'aw.p'un] *PF* fn. *karkötő, karszalag* (összetétel ebből: **pxaw** körül és **pxun** kar)
pxay: [p'aɨ] *PF* mn. *számos* (egyesszámú és többesszámú főnevekkel is használatos)
pxayopin: [p'aɨ.o.pin] *PF* hsz. *színes, tarka* (összetétel ebből: **pxay** sok és **'opin** szín)
pxek: [p'ɛk̥] *PF* i.(t) *rúg, lök*
pxel-: [p'ɛl] *PF* told. *ként, akként/úgy..., mint/ahogy*
pxelo: [p'ɛ.lo] *PF* hat. *háromszor* (eredete: **pxe+** hármasszám jele és **alo** alkalom)
pxen: [p'ɛn] *PF* fn. *funkcionális öltözék (része)*
pxesrram: [p'ɛ.sr̥.'am] *PF* fn., hsz. *3 napja* (eredete: **trr** nap)
pxesrray: [p'ɛ.sr̥.'aj] *PF* fn., hsz. *3 nap múlva* (eredete: **trr** nap)
pxey: [p'ɛj] *PF* szám *három, 3*
pxeyve: [p'ɛj.vɛ] *PF* mn. *harmadik (sorszámnev)* (eredete: **pxey** három)
pxi: [p'i] *PF* mn. *éles, hegyes*

pxim: [p'im] *PF* mn. *egyenes, felegyenesedett*
pximaw-: [p'i.'maw] *PF* told. *rögtön, egyből utána* (összetétel ebből: **maw** után (időben) és **pxi** éles)
pxiset: [p'i.'sɛt̥] *PF* hsz. *éppen most, ebben a pillanatban* (összetétel ebből: **set** most és **pxi** éles)
pxisre+: [p'i.'srɛ] *PF* told. *éppen előtte* (összetétel ebből: **sre** előtt (időben) és **pxi** éles)
pxiswawam: [p'i.swaw.'am] *PF* hsz. *egy pillanattal ezelőtt* (összetétel ebből: **swaw** pillanat és **-am** múlt idejű igei infixum)
pxiswaway: [p'i.swaw.'aj] *PF* hsz. *egy pillanat múlva, azonnal* (összetétel ebből: **swaw** pillanat és **ay** jövő idejű igei infixum)
pxiye'r̥in: [p'i.'jɛʔ.r̥in] *PF* hsz. *mindjárt* (nem olyan hamar, mint *pxiswaway*) (összetétel ebből: **ye'r̥in** hamarosan és **pxi** éles)
pxim: [p'im] *PF* hsz. *gyakran*
pximun'i: [p'i.m.un.'i] *PF* i.(t) *feloszt, részekre vág* (összetétel ebből: **hapxi** rész és **mun'i** vág)
pxor: [p'or̥] *PF* i.(tn) *szétvet, felrobban*
pxorpam: [p'or̥.pam] *PF* fn. „*ejective*” *mássalhangzó (kx,tx,px)* (összetétel ebből: **pxor** felrobban és **pam** hang)
pxun: [p'un] *PF* fn. *kar*
pxuntil: [p'un.til] *PF* fn. *könyök* (összetétel ebből: **pxun** kar és **til** izület)

R

- ral:** [ra:l] *PF* fn. *jelentés*
- ralnga':** [ʔra:l.ŋaʔ] *PF* mn. *értelmes, tanulságos, oktató jellegű* (összetétel ebből: **ral** jelentés és **nga'** tartalmaz)
- ralpeng:** [ra:l.ʔp.ɛŋ] *PF* i.(t) *értelmez, tolmácsol* (összetétel ebből: **ral** jelentés és **peng** mond)
- ram:** [ra:m] *PF* fn. *hegy*
- ramtsyip:** [ʔra:m.tʃjipʔ] *PF* fn. *domb* (eredete: **ram** hegy)
- ramunong:** [ra.ʔmu.noŋ] *PF* fn. *kút*
- ran:** [ra:n] *PF* fn. *belső tulajdonság, lényeg, valaminek az alapvető természete, személyiség*
- rangal:** [ʔra.a.ŋ.a:l] *PF* i.(tn) *kíván, óhajt*
- raspu':** [ra.ʔspuʔ] *PF* fn. *lábszárvédő (harcban használatos)*
- rawke:** [ʔraw.ke] *PF* gesz. *vigyázz! menekülj! veszély! (figyelmeztető kiáltás)*
- rawm:** [ra:w:m] *PF* fn. *villámlás (általános kifejezés)*
- rawmpxom:** [ʔrawm.p'om] *PF* fn. *villámlás-mennydörgés (eredete: rawm villámlás és 'rpxom mennydörgés)*
- rawn:** [ʔr.a:w:n] *PF* i.(t) *kicserél, helyettesít*
- rawng:** [ra:wŋ] *PF* fn. *bejárat*
- rä'ä:** [ra.ʔʔæ] *PF* part. *ne!* (tiltószó)
- räptum:** [ra:p.ʔtum] *PF* mn. *durva, közönséges, udvariatlan*
- re'o:** [ʔre.ʔo] *PF* fn. *fej*
- rel:** [re:l] *PF* fn. *kép*
- rel arusikx:** [ʔrel a.ru.ʔsikx] *PF* fn. *film, videó* (összetétel ebből: **rel** kép és **rikx** mozog)
- reltseo:** [ʔrel.tʃe.o] *PF* fn. *képművészet* (összetétel ebből: **rel** kép és **tseo** művészet)
- reltseotu:** [ʔrel.tʃe.o.tu] *PF* fn. *művész (vizuális)* (eredete: **reltseo** vizuális művészet)
- relvul:** [ʔrel.vul] *PF* fn. *toll, ceruza, szó szerint: írópálca (pamrelvul rövid alakja)*
- rem:** [re:m] *PF* fn. *tüzelőanyag*
- reng:** [reŋ] *PF* mn. *sekély (fizikailag) n.e.*
- rengop:** [ʔre.ŋ.opʔ] *PF* i.(t) *tervez* (összetétel ebből: **renu** minta és **ngop** alkot)
- renten:** [ʔren.ten] *PF* fn. *védőszemüveg, (rovárszárnyból készült, fából faragott, stb.)*
- renu:** [ʔre.nu] *PF* fn. *minta*
- renulke:** [ʔre.nul.ke] *PF* mn. *rendhagyó, véletlenszerű* (eredete: **renu** minta és **luke** nélkül)
- rewon:** [ʔre.won] *PF* fn. *reggel*
- rey:** [ʔr.ɛj] *PF* i.(tn) *él*
- rey'eng:** [ʔrej.ʔʔɛŋ] *PF* fn. *az élet egyensúlya* (eredete: **rey** él)
- reyfya:** [ʔrej.fja] *PF* fn. *életmód, kultúra* (összetétel ebből: **rey** élet és **fya'o** út, mód)
- reykol:** [ʔrej.'kol] *PF* i.(t) *zenél, énekeltet (költői)* (eredete: **rol** énekel és «**eyk**» műveltető infixum)
- reym:** [ʔrej:m] *PF* fn. *szárazföld*
- reypay:** [ʔrej.pa:j] *PF* fn. *vér* (összetétel ebből: **rey** él és **pay** víz)
- reypaytun:** [ʔrej.pa:j.tun] *PF* mn. *piros* (összetétel ebből: **reypay** vér és **tun** piros, narancs)
- rikx:** [ʔr.ikʔ] *PF* i.(tn) *mozog*
- rim:** [ri:m] *PF* mn. *sárga*
- rimpin:** [ʔrim.pin] *PF* fn. *sárga szín* (eredete: **rim** sárga)
- rina':** [ʔri.'naʔ] *PF* fn. *mag* (eredete: **atokirina'** A Szent Fa magja)
- ripx:** [ʔr.ipʔ] *PF* i.(t) *átszúr, átdöf*
- rī'ir:** [ʔri.ʔir] *PF* fn. *tükrökép*
- rī'ir si:** [ʔriʔ.ir s-i] *PF* i.(tn) *tükröz, utánoz* (eredete: **rī'ir** tükrökép)
- rik:** [ʔrikʔ] *PF* fn. *levél (növényi rész)*
- rikean:** [ʔri.ke.an] *PF* mn. *levél-zöld* (összetétel ebből: **rik** levél és **ean** zöld)
- rikxi:** [ʔr-i.'k'i] *PF* i.(tn) *remeg, rázkódik, reszket*
- rin:** [ri:n] *PF* 1fn. *fa (anyag)*
- ro+:** [ʔro] *PF* esz. *-nál/-nél*
- ro'a:** [ʔr-o.ʔ'a] *PF* i.(tn) *hatásosnak lenni, félelmet vagy tiszteletet kelteni*
- rofa-:** [ʔro.fa] *PF* told. *mentén*
- rol:** [ʔr.ol] *PF* ige *énekel*
- rolun:** [ʔro.'lun] *PF* gesz. *Heuréka! Rájöttem!*
- rong:** [ʔroŋ] *PF* fn. *alagút*
- ronguway:** [ʔr-o.'ŋu.waj] *PF* i.(tn) *üvölt, vonyít* (eredete: **rol** énekel és **nguway** üvöltés, vonyítás)
- ronguwayyu:** [ʔro.ŋu.waj.ju] *PF* fn. *üvöltő (személy)* (eredete: **ronguway** üvölt)
- ronsem:** [ʔron.sem] *PF* fn. *elme*
- ronsrel:** [ʔron.srel] *PF* fn. *elképzelt dolog* (eredete: **ronsreln** **gop** elképzél)
- ronsreln** **gop:** [ʔron.srel.ŋ.opʔ] *PF* i.(t) *elképzél, felidéz* (eredete: **ronsem** elme, **rel** kép, **ngop** alkot, köznapi kiejtése [ʔron.srel.w.ŋopʔ])
- ropx:** [ʔropʔ] *PF* fn. *lyuk (átmenő)*

rou: [r̥.o.ʊ] *PF* i.(tn) *részegnek lenni, vagy berúgni (pl.: rou fa pxir)*
rum: [rum] *PF* fn. *labda*
run: [r̥.un] *PF* i.(t) *(meg)talál, felfedez*
rurur: [ru.'ruʀ] *PF* fn. *sziklák között, lejtősen fo-*

lyó patak (megszámlálható)
rusey: [ru.'sej] *PF* mn., fn. *élő, élőlény (összetétel ebből: rey él és «us» folyamatos melléknévi igenévi alak)*
rutxe: [ru.'t'ε] *PF* gesz. *légy szíves! kérlek!*

S

sa: [s̥.a] *PF* i.(tn) *valamely kihívásra felkészül, ne-kívág*
sa'ewrang: [sa.'ʔεw.raŋ] *PF* fn. *ányaszövőszék", hatalmas szövőszék (eredete: sa'nok anya és 'ewrang szövőszék)*
sa'nok: [saʔ.nokʔ] *PF* fn. *anya(eredete: sa'atenuk C)*
sa'nu: [saʔ.nu] *PF* fn. *anyu (becéző forma, eredetije: sa'nok anya)*
sa'nutsyip: [saʔ.nu.tʃjipʔ] *PF* fn. *anyuka (fiatal lányokra) (eredete: sa'nu anyu)*
sa'sem: [saʔ.sɛm] *PF* fn. *szülő vagy szülőpár (eredete: sa'nok anya és sempul apa)*
saa: [sa:] *LA* gesz. *fenyegető kiáltás*
saho: [sa.'ho] *PF* fn. *ima (eredete: aho imádkozik)*
salew: [s̥.a.'l̥.εw] *PF* ige. *folytat*
salewfya: [sa.'l̥εw.fja] *PF* fn. *irány, menetirány (eredete: salew folytat és fya'o út)*
san: [san] *PF* part. *idézet, függő beszéd kezdete*
sang: [saŋ] *PF* mn. *meleg*
sar: [s̥.aʀ] *PF* i.(t) *használ*
sat: [satʔ] *PF* nm. *az (a tsat gyengített alakja)*
satu'li: [sa.'tuʔ.li] *PF* fn. *örökség (Megjegyzés: A Disney's Pandora étkező neve is)*
sau: [sa.'u] *LA* gesz. *felkiáltás erőlködés közben, uff! hó-rukk!*
saylahe: [saj.'la.hɛ] *PF* hsz. *stb. (eredete: si alahé és mások) (összefonás)*
sayrip: [saj.'ripʔ] *PF* mn. *jóképű, helyes cs.sz. (férfira)*
sä'anla: [sæ.'ʔan.la] *PF* fn. *sóvárgás (eredete: 'anla sóvárog)*
sä'eoio: [sæ.'ʔε.o.i.o] *PF* fn. *ünnepély (eredete: 'eoio ünnepélyes)*
sä'eoio si: [sæ.'ʔε.o.i.o s̥.i] *PF* i.(tn) *ünnepel, ünnepélyen részt vesz (eredete: sä'eoio ünne-pély)*
sä'ipu: [sæ.'ʔi.pu] *PF* fn. *valami humoros (eredete: 'ipu humoros)*
sä'o: [sæ.'ʔo] *PF* fn. *eszköz, szerszám*

säfe'ul: [sæ.'fɛ.ʔul] *PF* fn. *rosszabbodás (eredete: fe'ul rosszabbodás)*
säflä: [sæ.'flæ] *PF* fn. *siker (konkrét dologban) (eredete: flä sikerrel jár)*
säfmi: [sæ.'fmi] *PF* fn. *próba, kísérlet (eredete: fmi megpróbál)*
säfngo': [sæ.'fŋoʔ] *PF* fn. *kívánság, követelés (eredete: fngo' kíván)*
säfpil: [sæ.'fpil] *PF* fn. *gondolat, ötlet (eredete: fpil think)*
säftxuli'u: [sæ.ft'u.'li.ʔu] *PF* fn. *beszéd, szónoklat (eredete: ftxuli'u szónokol, beszédet mond)*
säfyep: [sæ.'fjɛpʔ] *PF* fn. *fogantyú, kilincs (eredete: fyep megfog)*
sähena: [sæ.'hɛ.na] *PF* fn. *tároló, konténer, tartály (eredete: hena hord)*
säkanom: [sæ.'ka.nom] *PF* fn. *szerzemény, tulajdon (eredete: kanom szerez)*
säkxange: [sæ.'k'a.ŋɛ] *PF* fn. *ásítás (eredete: kxange ásít)*
säläng: [sæ.'laŋ] *PF* fn. *vizsgálat (eredete: lang (meg)vizsgál)*
sälatem: [sæ.'la.tɛm] *PF* fn. *változtatás (eredete: latem változik)*
sälätxayn: [sæ.læ.'t'ajɲ] *PF* fn. *vereség, legyőzöttség (eredete: lätxayn legyőz)*
säleymfe': [sæ.lɛjm.'fɛʔ] *PF* fn. *panasz (eredete: leymfe' panaszkodik)*
säleymkem: [sæ.lɛjm.'kɛm] *PF* fn. *tiltakozás (konkrét) (eredete: leymkem tiltakozik)*
sämok: [sæ.'mokʔ] *PF* fn. *javaslat (eredete: mok javasol)*
sämunge: [sæ.'mu.ŋɛ] *PF* fn. *szállító eszköz (eredete: munge visz, hoz) Megjegyzés: szóösszetételben az ä és e kiesik, marad: – smung*
sämyam: [sæm.'yam] *PF* fn. *ölelés, karolás (eredete: meyam ölel)*
sängä'an: [sæ.ŋæ.'ʔæn] *PF* fn. *szenvedés (érzelm), depresszió (eredete: ngä'an szenved (érzelmileg))*

- sängop:** [sæ.'ŋop^ɿ] *PF* fn. alkotás (eredete: **ngop** alkot)
- sänrr:** [sæ.'nr̩] *PF* fn. ragyogás, fény, lámpa (eredete: **nrr** ragyog, fénylik)
- sänui:** [sæ.'nu.i] *PF* fn. bukás, sikertelenség (konkrét esetben) (eredete: **nui** elbukni, sikertelennek lenni)
- sänume:** [sæ.'nu.mɛ] *PF* fn. tanítás (eredete: **nume** tanul)
- sänumvi:** [sæ.'num.vi] *PF* fn. lecke, tanóra (eredete: **sänume** tanítás)
- säomum:** [sæ.'o.mum] *PF* fn. információ (eredete: **omum** tud)
- säpenghrr:** [sæ.pɛŋ.'hr̩] *PF* fn. figyelmeztetés (eredete: **penghrr** figyelmeztet)
- säpllhr:** [sæ.pl̩.'hr̩] *PF* fn. figyelmeztetés (eredete: **pllhr** figyelmeztet)
- säplltxe:** [sæ.pl̩.'t'ɛ] *PF* fn. állítás (eredete: **plltxe** beszél)
- säplltxevi:** [sæ.pl̩.'t'ɛ.vi] *PF* fn. megjegyzés (eredete: **säplltxe** állítás)
- säpom:** [sæ.'pom] *PF* fn. csók (eredete: **pom** csókol)
- särawn:** [sæ.'rawn] *PF* fn. csere-, helyettes, valami ami helyettesít valami mást (eredete: **rawn** kicserél)
- särengop:** [sæ.'re.ŋop^ɿ] *PF* fn. terv, tervezet (eredete: **rengop** tervez)
- säro'a:** [sæ.'ro.ʔa] *PF* fn. hőstett, teljesítmény, nagy tett
- säro'a si:** [sæ.'ro.ʔa s-i] *PF* i.(tn) nagy tettet hajt végre (eredete: **säro'a** nagy tett)
- säseyto:** [sæ.sej.'to] *PF* fn. húsdaraboló eszköz (eredete: **seyto** feldarabol (elpusztult állatot))
- säsilpey:** [sæ.sil.'pɛj] *PF* fn. hope (konkrét) (eredete: **silpey** remél)
- säspxin:** [sæ.'sp'in] *PF* fn. betegség, kór (eredete: **spxin** beteg)
- säspxintsyip:** [sæ.'sp'in.tsjip^ɿ] *PF* fn. kisebb betegség, gyengélkedés (eredete: **säspxin** betegség)
- säsraätx:** [sæ.'sræ'tʃ] *PF* fn. bosszúság (eredete: **sraätx** bosszat)
- säsri:n:** [sæ.'sr̩:n] *PF* fn. kölcsön adott vagy kölcsön vett dolog (eredete: **sri:n** ideiglenesen átad egyiktől a másiknak)
- sästarsim:** [sæ.'star.sim] *PF* fn. gyűjtemény (személy által szándékosan összerakott) (eredete: **starsim** összeszed, gyűjt)
- säsul:n:** [sæ.'su.l̩n] *PF* fn. hobby, örömet szerző tevékenység (eredete: **sul:n** elfoglalt (pozitív értelemben))
- säsyp:** [sæ.'sjɛp^ɿ] *PF* fn. csapda (eredete: **syep** csapdába ejt)
- sätare:** [sæ.'ta.rɛ] *PF* fn. kapcsolódás, kapcsolat (eredete: **tare** összekapcsol, kapcsolatban van)
- sätaron:** [sæ.'ta.ron] *PF* fn. vadászat (egy konkrét esemény) (eredete: **taron** vadászik)
- sätsan'ul:** [sæ.'tsan.ʔul] *PF* fn. javulás (konkrét esetben) (eredete: **tsan'ul** javul)
- sätsisyi:** [sæ.'tsi.syi] *PF* fn. suttogás (eredete: **tsisyi** suttog)
- sätswayon:** [sæ.'tswaj.on] *PF* fn. repülés (repülés esete) (eredete: **tswayon** repül)
- sätsyil:** [sæ.'tsjil] *PF* fn. mászás, megmászás (eredete: **tsyil** mászik)
- sävll:** [sæ.'v̩l] *PF* fn. jel, jelzés (eredete: **vll** jelez, mutat)
- säväsul:** [sæ.'wæ.sul] *PF* fn. verseny (eredete: **wäsul** versenyez)
- säväsultsyip:** [sæ.'wæ.sul.tsjip^ɿ] *PF* fn. mérkőzés (eredete: **säväsul** verseny)
- säväte:** [sæ.wæ.'tɛ] *PF* fn. a vita tárgya, a szóváltás oka, a vitatott dolog (eredete: **wäte** vitatkozik)
- sävüngay:** [sæ.wi.'ŋaj] *PF* fn. bizonyíték (konkrét esetben) (eredete: **wüngay** bizonyít)
- sävüntxu:** [sæ.wim.'t'u] *PF* fn. bemutató, kiállítás (eredete: **wüntxu** mutat)
- sävälx:** [sæ.'jæx^ɿ] *PF* fn. figyelmen kívül hagyás, semmibe vétel (eredete: **yälx** figyelmen kívül hagy, semmibe vesz)
- sävärüp:** [sæ.'zæ.r̩p^ɿ] *RL,PF* fn. kantár, kötőfék (eredete: **zä'ärüp** híz)
- se'ayl:** [sɛ.'ʔajl] *PF* fn. egyedülállóan magas, vékony vízésés, amely magas szikláról vagy lebegő hegyről folyik le (megszámlálható)
- sekrr:** [sɛ.kr̩] *PF* fn. jelen (összetétel ebből: **set** most és **krr** idő)
- sempu:** [sɛm.pu] *PF* fn. apu (becéző forma, eredetije: **sempul** apa)
- sempul:** [sɛm.pul] *PF* fn. apa
- set:** [sɛt^ɿ] *PF* hsz. most
- sevin:** [sɛ.'vin] *PF* mn. csinos cs.sz. (nőkre)
- sey:** [sɛj] *PF* fn. csésze vagy tál (természetes formából minimálisan átalakítva)
- seykxel:** [sɛj.'k'ɛl] *PF* mn. erős (érzelmileg, lelkiileg, nem fizikailag), magabiztos

- sey**n: [sɛjɯ] *PF* fn. *szék, pad, bármely egyéb ülőalkalmatosság* (eredete: **sä'o** eszköz és **heyn** ül)
- seyri**: [sɛj.ri] *JC* fn. *ajak*
- seysoniltsan**: [sɛj.so.nil.ʈsan] *PF* gesz. *Szép munka!* (eredete: **hasey soli niltsan** jól elvégzett)
- seyto**: [sɛj.ʈto] *PF* i.(t) *feldarabol (elpusztult állatot)*
- si**: [s:i] *PF* ntesz, *csinál*, összetett igékben szerepel képző toldalék
- sim**: [s:im] *PF* i.(átn) *közel van*
- sì**: [si] *PF* ksz. és (szavak között, toldalék is lehet: –sì; tagmondatok között nem használatos, helyette: **ulte** és)
- sik**: [sikʰ] *PF* part. *idézet, függő beszéd bezárása idézet vége*
- silpey**: [sil.ʰpɛj] *PF* i.(tn) *remél (tsnì majd a remélt dolog, hacsak nem különálló mondat) (ii)* (összetétel ebből: **siltsan** jó és **pey** vár)
- sironsem**: [sil.ʰon.sɛm] *PF* mn. *elmés, ötletes* (összetétel ebből: **siltsan** jó és **ronsem** elme)
- siltsan**: [sil.ʰtsan] *PF* mn. *jó (megfelelő)*
- sìn-**: [sim] *PF* esz. *rá, rajta*
- ska'a**: [sk.a.ʰa] *PF* i.(t) *(el)pusztít, megsemmisít, lerombol*
- skepek**: [skɛ.pɛkʰ] *PF* mn. *formális, hivatalos*
- skiempa**: [ski.ɛm.pa] *PF* fn. *jobb oldal* (összetétel ebből: **skien** jobb és **pa'o** oldal)
- skien**: [ski.ɛn] *PF* mn. *jobb (nem bal)*
- sko+**: [sko] *PF* told. *mint..., ... szerepében*
- skxakep**: [sk'a.kɛpʰ] *PF* mn., *hsz. valószínű, valószínűleg*
- skxawng**: [sk'awŋ] *PF* fn. *gyagyás, tökfaj*
- skxir**: [sk'ir] *PF* fn. *seb*
- skxir si**: [sk'ir.s:i] *PF* i.(tn) *megsebesít* (eredete: **skxir** seb)
- skxirtsyìp**: [sk'ir.ʈsjipʰ] *PF* fn. *vágás, horzsolás, kisebb seb* (eredete: **skxir** seb)
- skxom**: [sk'om] *PF* fn. *esély, lehetőség*
- sla'tsu**: [sl.aʰ.ʈs.u] *PF* i.(t) *leír (jellemez)*
- slan**: [sl.an] *PF* i.(t) *támogat (érzelmileg, szociálisan vagy személyesen)* cs.sz.
- slantire**: [slan.ti.ʰɛ] *PF* fn. *inspiráció, ihlet* (összetétel ebből: **slan** segítség, támogatás és **ti-re**a szellem)
- slantire si**: [slan.ti.ʰɛ s:i] *PF* i.(tn) *inspirál* (eredete: **slantire** inspiráció)
- slayk**: [sl.ajkʰ] *PF* i.(t) *fésű, kefe*
- slä**: [slæ] *PF* ksz. *de*
- släkop**: [slæ.kopʰ] *PF* *hsz. hanem* (összetétel ebből: **slä** de és **kop** szintén)
- slär**: [slæɾ] *PF* fn. *barlang*
- slele**: [sl.ɛ.l.ɛ] *PF* i.(tn) *úszik*
- sleyku**: [slɛj.ʰk.u] *PF* i.(t) *készít, létrehoz* (eredete: **slu** válik valamivé és «**eyk**» műveltető igei infixum)
- sloa**: [slo.a] *PF* mn. *széles*
- sloan**: [sl.o.ʰan] *PF* i.(tn) *önt, folyik*
- slosnep**: [slo.ʰsnɛpʰ] *PF* aaa *aaa* (eredete: **snep** aaa)
- slosneppe**: [slo.ʰsnɛ.pɛ] *PF* kérd. *milyen széles?* (eredete: **snep** keskeny) (másik alakja: **peslosnep**)
- slu**: [sl.u] *PF* i.(t) *válik (valamivé)*
- slukx**: [slukʰ] *PF* fn. *szaru*
- smar**: [smar] *PF* fn. *préda, zsákmány*
- smon**: [sm.on] *PF* i.(tn) *ismerni*
- sna'o**: [sna.ʰo] *PF* fn. *készlet, csoport, halom, rakás* n.e.
- snafpìlfya**: [sna.ʰfpil.fja] *PF* fn. *filozófia* (összetétel ebből: **sna'o** készlet és **fpìlfya** gondolkodásmód) szó sz.: 'gondolkodásmódkészlet'
- snanumultxa**: [sna.nu.mul.ʰt'a] *PF* fn. *tanfolyam, kurzus (tanórák sorozata)* (eredete: **numultxa** tanóra)
- snapamrelvi**: [sna.pam.ʰɛl.vi] *PF* fn. *abc* (eredete: **pamrelvi** betű (fonetikus jel))
- snatanhì**: [sna.tan.ʰhi] *PF* fn. *csillagkép* (összetétel ebből: **sna'o** csoport és **tanhì** csillag) szó sz.: 'csillagcsoport'
- snatanhìtsyìp**: [sna.tan.ʰhi.ʈsjip] *PF* fn. *csillagcsoport* (összetétel ebből: **sna'o** csoport és **tanhì**(**tsyìp**) csillag)
- snatxärem**: [sna.ʰt'æ.rɛm] *PF* fn. *csontváz* (összetétel ebből: **sna'o** készlet és **txärem** csont) szó sz.: 'csontkészlet'
- snayì**: [sna.ʰji] *PF* fn. *lépcsősor* (eredete: **yì** szint)
- snaytu**: [snaj.tu] *PF* fn. *vesztes* (eredete: **snaytx** veszít)
- snaytx**: [sn.ajtʰ] *PF* i.(t) *veszít*
- snäm**: [sn.æm] *PF* i.(tn) *meg(romlik), rohad*
- snep**: [snɛpʰ] *PF* mn. *keskeny*
- snew**: [sn.ɛw] *PF* i.(t) *szorít, feszesít*
- snewsye**: [snɛw.sjɛ] *PF* mn. *hátborzongató, kísérteties* (összetétel ebből: **snew** szorít, feszesít és **syeha** lélegzet)

- sneyä:** [ˈsne.jæ] *PF nm. saját(ja) egyes szám első személyben (eredete: sno sajátja)*
- sngap:** [sɲ.apː] *PF i.(t) megszuír, (meg)csíp*
- sngä'í:** [ˈsɲ.æ.ʔ.i] *PF i.(tnm) (el)kezdődik*
- sngä'ikrr:** [ˈsɲæ.ʔi.kɾ] *PF fn. kezdet (összetétel ebből: sngä'í (el)kezdődik és krr idő)*
- sngä'itseng:** [ˈsɲæ.ʔi.t͡sɛŋ] *PF fn. kezdet, kezdő helyzet (összetétel ebből: sngä'í start és tseng hely)*
- sngä'iyu:** [ˈsɲæ.ʔi.ju] *PF fn. kezdő (eredete: sngä'í (el)kezdődik)*
- sngel:** [sɲel] *PF fn. szemét*
- sngeltseng:** [sɲel.t͡sɛŋ] *PF fn. szemétdomb (összetétel ebből: sngel szemét és tseng hely)*
- sngum:** [sɲum] *PF fn. aggodalom*
- sngum si:** [sɲum.s.i] *PF i.(tn) aggódik (eredete: sngum aggodalom)*
- sngumtsim:** [ˈsɲum.t͡sim] *PF fn. aggasztó dolgot, aggodalom oka/forrása (összetétel ebből: sngum aggodalom és tsim forrás)*
- sngunga':** [ˈsɲu.ŋaʔ] *PF mn. aggasztó, nyugtalanító (eredete: sngum aggodalom)*
- sno:** [sno] *PF nm. a sajátja (visszaható)*
- snokfyan:** [ˈsnok.fjan] *PF fn. saját fogas (összetétel ebből: sno saját és kurfyan fogas)*
- snolup:** [ˈsno.lupː] *PF fn. egyéni stílus (összetétel ebből: sno saját és lupra stílus)*
- sno mo:** [ˈsno.mo] *PF fn. magán terület, ahova vissza lehet vonulni (összetétel ebből: sno saját és mo terület)*
- snonivi:** [ˈsno.ni.vi] *PF fn. egyszemélyes függőágy (összetétel ebből: sno saját és nivi függőágy)*
- snonrra:** [sno.nɾ.a] *PF fn. önteltség, önelégteltség (összetétel ebből: sno ön- és nrra büszkeség)*
- snotipx:** [sno.'tipː] *PF fn. önuralom (összetétel ebből: sno saját- és tihix irányítás)*
- snumina:** [ˈsnu.mi.na] *CP mn. sötét, buta cs.sz.*
- so'ha:** [ˈs.oʔ.h.a] *PF i.(t) lelkesnek lenni valami iránt, lelkesedést mutatni valamiért, izgattottnak lenni valami miatt, lelkesedni (Megjegyzés: A „lelkesedni” mindig tárgyasa na'vi nyelvben -PF)*
- so'yu:** [ˈso.ju] *PF fn. rajongó(ja vminek) (társalgási nyelvben)*
- soaia:** [so.'a.i.a] *PF fn. család (rendhagyó birtokos esete: soaiä)*
- sok:** [sokː] *PF mn. friss, új keletű*
- som:** [som] *PF mn. forró*
- somwew:** [som.'wew] *PF fn. hőmérséklet (eredete: som forró és wew hideg)*
- somwewpe:** [som.'wew.pɛ] *PF kérd. Milyen hőmérsékletű? (gyakoribb) (eredete: somwew hőmérséklet)*
- sop:** [s.opː] *PF i.(tn) utazik*
- sopyu:** [ˈsop.ju] *PF fn. utazó (eredete: sop utazik)*
- sosul:** [so.'sul] *PF mn. közelben folyó víz, eső vagy nedves növényzet kellemes illatára emlékeztető*
- spaw:** [sp.aw] *PF i.(t) hisz*
- spä:** [sp.æ] *PF ige ugrik*
- späpeng:** [sp.æ.'p.ɛŋ] *PF i.(tn) rendbe hozza magát(képletesen) (eredete: speng rendbe hoz)*
- spe'e:** [sp.ɛ.'ʔ.ɛ] *PF i.(t) elfog, foglyul ejt*
- spe'etu:** [sp.ɛ.'ʔe.tu] *PF fn. fogoly (eredete: spe'e foglyul ejt)*
- speng:** [sp.ɛŋ] *PF i.(t) helyreállít, rendbe hoz*
- spono:** [ˈspo.no] *PF fn. sziget*
- spule:** [ˈsp.u.l.ɛ] *PF i.(t) (meg)hajt, mozgásba hoz*
- spulmokri:** [spul.'mok.ri] *PF fn. telefon (eredete: spule mozgásba hoz és mokri hang)*
- spulyaney:** [spul.ja.'neɟ] *PF fn. kenuevező (összetétel ebből: spule hajt és yaney kenu)*
- spuwin:** [ˈspu.win] *PF mn. régi, korábbi n.e.*
- spxam:** [sp'am] *PF fn. gomba*
- spxin:** [sp'in] *PF mn. beteg*
- srak(e):** [ˈsrak(ɛ)] *PF part. eldöntendő kérdés jele*
- sran:** [sran] *PF hsz., gesz. aha, ja, oké*
- srane:** [ˈsra.nɛ] *PF hsz., gesz. igen*
- srankehe:** [sran.'ke.he] *PF gesz. többé-kevésbé, igen is meg nem is (összetétel ebből: srane igen és kehe nem)*
- sraw:** [sɾaw] *PF mn. fájdalmas*
- srä:** [sɾæ] *PF fn. szöveg*
- srätx:** [sɾ.æ.t͡xː] *PF i.(t) bosszant, zavar*
- sre+:** [sɾɛ] *PF esz. korábban, megelőzőleg*
- sre':** [sɾɛʔ] *PF fn. fog (testrész)*
- srefey:** [sɾɛ.'f.ɛɟ] *PF i.(t), i.(tn) elvár, számít valamire (összetétel ebből: sre+ előtt és pey vár)*
- srefpìl:** [sɾɛ.'fp.il] *PF i.(t) feltételez (eredete: sre+ előtt és fpìl gondol)*
- srefwa:** [ˈsɾɛ.fwa] *PF k.sz. előtte (eredete: sre+ előtt és fwa az)*
- srekamtrr:** [sɾɛ.'kam.tɾ] *PF fn. délelőtt (összetétel ebből: sre előtt és kxamtrr dél)*

- srekamtxon:** [sʁɛ.'kam.t'on] *PF* fn. *éjfél előtt* (összetétel ebből: **sre** *előtt* és **kxamtxon** *éjféli*)
- srekr:** [sʁɛ.'kʁ] *PF* hsz. *korábban, már* (összetétel ebből: **sre** *előtt* és **kr** *idő*)
- srer:** [sʁ.ɛʁ] *PF* i.(tn) *megjelenik, megvalósul, láthatóvá válik*
- srese'a:** [sʁɛ.s.ɛ.'ʔ.a] *PF* i.(t) *megjósol, jövendöl, előre meglát* (összetétel ebből: **sre+** *megelőzőleg* és **tse'a** *lát*)
- sresrr'ong:** [sʁɛ.sʁ.'ʔoŋ] *PF* fn. *hajnal előtt* (összetétel ebből: **sre** *előtt* és **trr'ong** *hajnal*)
- sreton'ong:** [sʁɛ.ton.'ʔoŋ] *PF* fn. *alkony, este naplemente előtt* (összetétel ebből: **sre** *előtt* és **txon'ong** *alkony*)
- srew:** [sʁ.ɛw] *PF* i.(tn) *táncol*(lehet **srew**) *D*
- srey:** [sʁɛj] *PF* fn. *változat*
- sri:** [sʁ.in] *PF* i.(t) *áthelyez, átad egyiktől a másiknak* (*ritkán használatos prefixum nélkül*)
- srok:** [srokʰ] *PF* fn. *gyöngy* (*dísz*)
- sru':** [sʁ.uʔ] *PF* i.(t) *zúz, tapos*
- srun:** [sʁuŋ] *PF* fn. *segítség*
- srunga':** [sʁu.ŋaʔ] *PF* mn. *hasznos* (eredete: **srun** *segít*) n.e.
- srun** **si:** [sʁuŋ.'s.i] *PF* i.(tn) *segít(séget nyújt)* (eredete: **srun** *segítség*)
- srunsiyu:** [sʁuŋ.si.ju] *PF* fn. *segéd, segítő* (eredete: **srun** *segít*)
- sruntsyip:** [sʁuŋ.tʃipʰ] *PF* fn. *hasznos tipp* (eredete: **srun** *segít*)
- starli'u:** [stɑr.li.'u] *PF* fn. *adposition* (összetétel ebből: **sātare** *kapcsolat* és **li'u** *szó*)
- starsim:** [st.ɑr.s.im] *PF* i.(t) *összeszed, gyűjt*
- stawn:** [st.ɑw] *PF* i.(t) (*meg*)*hall*
- stawmtsw:** [stawm.tsw] *PF* fn. *hallás* (eredete: **stawn** *hall*)
- stá'n:** [st.æʔ.n.i] *PF* i.(t) *elkap*
- steftxaw:** [st.ɛ.'ft'.aw] *PF* i.(t) (*meg*)*vizsgál, ellenőriz*
- steng:** [stɛŋ] *PF* mn. *hasonló*
- steyki:** [stɛj.'k.i] *PF* i.(t) *bosszant, dühít* (eredete: **sti** *dühöng* és **«eyk»** *műveltető igei infixum*)
- sti:** [st.i] *PF* i.(tn) *dühöng, bosszankodik*
- stiw:** [sti.wi] *PF* fn. *csíny, rosszalkodás*
- stiwinga':** [sti.wi.ŋaʔ] *PF* mn. *csintalan* (összetétel ebből: **stiw** *csíny* és **nga'** *tartalmaz*)
- stiw si:** [sti.wi s.i] *PF* i.(tn) *rosszalkodik* (eredete: **stiw** *csíny*)
- stiwisiyu:** [sti.wi.si.ju] *PF* fn. *csínytevő* (eredete: **stiw** *csíny*)
- sto:** [st.o] *PF* i.(tm) *megtagad, visszautasít, nem hajlandó valamire*
- stum:** [stum] *PF* hsz. *majdnem*
- stxeli:** [st'ɛ.li] *PF* fn. *ajándék*
- stxenu:** [st'ɛ.nu] *PF* fn. *ajánlat* (összetétel ebből: **stxeli** *ajándék* és **lonu** *elereszt*)
- stxenutŋ:** [st'ɛ.nu.t.ŋ] *PF* i.(t) *ajánl* (eredete: **stxenu** *ajánlat, fn.*)
- stxong:** [st'oŋ] *PF* mn. *különös, szokatlan, ismeretlen*
- sulin:** [s.u.l.im] *PF* i.(átn) *elfoglalt(nak lenni)* (*pozitív értelemben*), *elmélyed valamiben, amit különösen kellemesnek talál* (eredete: **in** *elfoglalt*)
- sum:** [sum] *PF* fn. *csigaház, kagylóhéj* (*tengeri*)
- sumsey:** [sum.sej] *PF* fn. *ivóedény* (*kagylóhéjból*) (összetétel ebből: **sum** *kagylóhéj* és **sey** *csésze*)
- sung:** [s.uŋ] *PF* i.(t) *hozzátesz, hozzáad*
- sunu:** [s.u.n.u] *PF* i.(tn) *megnyerő(nek) vagy szeretetre méltó(nak lenni)*
- sur:** [sʁ] *PF* fn. *íz, zamat*
- susyang:** [su.'sjaŋ] *PF* mn. *törékeny*
- sutx:** [s.utʰ] *PF* i.(t) *nyomon követ*
- swaw:** [swaw] *PF* fn. *pillanat*
- swawtsyip:** [swaw.tʃipʰ] *PF* fn. *kis pillanat, másodperc* (eredete: **swaw** *pillanat*)
- swaynivi:** [swaj.ni.vi] *PF* fn. *családi függőágy* (összetétel ebből: **soaia** *család* és **nivi** *alvó függőágy*) Megjegyzés: *soaia* összevonva ezzel: *sway*
- swek:** [swɛkʰ] *PF* fn. *bot, pálca*
- swey:** [swɛj] *PF* mn. *legjobb*
- sweylu:** [swɛj.l.u] *PF* ige *kellene* (eredete: **swey** *a legjobb* és **lu** *lenni*)
- swirä:** [swi.'ræ] *PF* fn. *teremtmény*
- swizaw:** [swi.'zaw] *PF* fn. *nyíl*(*vessző*)
- swizawsena:** [swi.'zaw.se.na] *PF* fn. *tegez* (*az ikran nyergéhez erősített*) (összetétel ebből: **swizaw** *nyíl* és **sähena** *hordozó*)
- swoa:** [swo.a] *PF* fn. *részegítő ital, vagy "szesz"*
- swoasey:** [swo.a.sej] *PF* fn. *egy személyes ivóedény, "korsó"*(*kagylóhéjból, részegítő italkhoz*) (összetétel ebből: **swoa** *részegítő ital, szesz* és **sey** *csésze*)
- swoasey ayll:** [swo.a.sej a.'j] *PF* fn. *több személye ivóedény, "kancsó"* (összetétel ebből:

swoasey ivóedény részegítő italokhoz és yll közös)
swok: [swok^ʷ] *PF* mn. szent
swotu: [swo.tu] *PF* fn. szent hely
syam: [sj·am] *PF* i.(t) szagol
syanan: [sja.nan] *PF* fn. egy csepp vagy kisebb vízesések sorozata, amelyek egy folyamból vagy tavakból folynak (megszámlálható)
syaw: [sj·aw] *PF* i.(tn) hív, szólít
syawn: [sjawn] *PF* fn. áldás
syay: [sjaj] *PF* fn. sors
syayvi: [sja.j.vi] *PF* fn. szerencse, esély (eredete: **syay** sors)
syä'ä: [sjæ.ʔæ] *PF* mn. keserű
syə'otxang: [sjɛ.ʔo.t'ax] *PF* fn. fúvós hangszer (összetétel ebből: **syeha** lélegzet és **'otxang** hangszer)
syeha: [sjɛ.ha] *PF* fn. lélegzet
syeha si: [sjɛ.ha s.i] *PF* i.(tn) lélegzik (eredete: **syeha** lélegzet)
syen: [sjɛn] *PF* mn. végső, utolsó
syep: [sj·ɛp^ʷ] *PF* i.(t) csapdába ejt
syeprel: [sjɛp.rɛl] *PF* fn. fényképezőgép, kamera (összetétel ebből: **syep** csapdába ejt és **rel** kép)

T

ta-: [ta] *PF* esz. -ból/-ből, -tól/-től, felől, irányából (időbeniségre is utalhat más idővel kapcsolatos szavakkal)
ta'em: [ta.ʔɛm] *PF* hsz. fentről, felülről
ta'leng: [taʔ.lɛŋ] *PF* fn. bőr
ta'lengean: [taʔ.lɛ.ŋɛ.an] *PF* mn. na'vi bőr-kék (összetétel ebből: **ta'leng** bőr és **ean** kék)
tafkip-: [ta.'fkɪp^ʷ] *PF* told. fentről valami(k) közül (összetétel ebből: **ta** felől és **fkɪp-** fent között)
tafral: [ta.'fral] *PF* hsz. ettől, ezért, emiatt, ebből eredően
takip-: [ta.'kɪp^ʷ] *PF* told. közül(ről) (összetétel ebből: **ta** felől és **kip-** között)
takrra: [ta.'kr.a] *PF* ksz. ... óta (időben) másik alakja: **akrrta** (összetétel ebből: **krr** idő and **ta** ... -tól)
taksyokx: [t.ak.'syok^ʷ] *PF* i.(tn) tapsol (eredete: **takuk** üt és **tsyokx** kéz)
takuk: [t'a.k'uk^ʷ] *PF* i.(t) lesújt, (meg)üti, eltalál
talun-: [ta.'lun] *PF* told. ... miatt

syewe: [sjɛ.wɛ] *PF* fn. zsír (húsban)
syewenga': [sjɛ.wɛ.ŋaʔ] *PF* mn. zsíros (összetétel ebből: **syewe** zsír és **nga'** tartalmaz)
syo: [sjo] *PF* mn. könnyű (fizikai értelemben)
syokup: [sjo.'kup^ʷ] *PF* fn. súly (fizikai) (eredete: **syo** könnyű és **ku'up** nehéz)
syon: [sjon] *PF* fn. vonás, jellegzetesség, tulajdonság, ismertetőjel, jellemvonás, külső megjelenés, oldal, tulajdonság
syonli'u: [sjon.li.ʔu] *PF* fn. melléknév (összetétel ebből: **syon** tulajdonság és **li'u** szó)
syor: [sj·oɾ] *PF* i.(tn) relaxál, kikapcsol
syulang: [sju.laŋ] *PF* fn. virág
syura: [sju.'ra] *PF* fn. energia (fizikai vagy szellemi)
syuratan: [sju.'ra.tan] *JC,PF* fn. biolumineszcencia, fénykibocsátás (összetétel ebből: **syura** energia és **atan** fény)
syusmung: [sju.smuŋ] *PF* fn. tálca (összetétel ebből: **syuve** étel és **smung** szállító eszköz)
syuve: [sju.vɛ] *PF* fn. étel, ennivaló (gyűjtőnév, nincs többesszáma)
syuvekel: [sju.vɛ.kɛl] *PF* fn. éhínség (eredete: **syuve** étel)

talun(a): [ta.'lun(a)] *PF* ksz. mert (összetétel ebből: **ta** felől és **lun** ok)
tam: [t'am] *PF* i.(tn); gesz. megteszi; rendben; jó lesz
tam tam: [t'am t'am] *M* gesz. nyugalom! elég (legyen)! csitulj! semmi baj!
tangek: [ta.ŋɛk^ʷ] *PF* fn. fatörzs
tanhi: [tan.'hi] *PF* fn. csillag, biolumineszcencia szeplő
tanleng: [tan.lɛŋ] *PF* fn. (fa)kéreg (eredete: **tangek** fatörzs és **ta'leng** bőr)
tare: [t'a.r'ɛ] *PF* i.(t) összeköt, összekapcsol, kapcsolatban van
tarnioang: [tar.ni.o.ang] *PF* fn. ragadozó (összetétel ebből: **taron** vadászik és **ioang** állat)
taron: [t'a.r'on] *JC,PF* i.(t) vadászik
taronyu: [ta.ron.ju] *JC,PF* fn. vadász (összetétel ebből: **taron** vadászik és **-yu** főnévképző)
taronyutsyip: [ta.ron.ju.tsjɪp^ʷ] *PF* fn. vadászocska (eredete: **taronyu** vadász)
tatep: [t'a.t'ɛp^ʷ] *PF* i.(t) (el)veszít

- tatlam:** [tat.'lam] *PF* *hsz.* látszólag (eredete: **lam** látszik)
- taw:** [taw] *PF* *fn.* ég(bolt)
- taweyk(a):** [ta.'wejk(a)] *PF* *ksz.* mert, „azon oknál fogva”
- tawng:** [t·awŋ] *PF* *i.(tn)* lebukik, alámerül, zuhan
- tawsyuratan:** [taw.sju.'ra.tan] *PF, LN* *fn.* sarkifény (összetétel ebből: **taw** ég(bolt) és **syuratan** fénykibocsátás)
- tawtxew:** [taw.t'ɛw] *PF* *fn.* horizont (összetétel ebből: **taw** ég(bolt) és **txew** határ)
- täftxu:** [t·æ.'ft'·u] *PF* *i.(t)* szó
- täftxuyu:** [tæ.'ft'u.ju] *PF* *fn.* takács (eredete: **täftxu** szó és **-yu** főnévképző)
- tätxaw:** [t·æ.'t'aw] *PF* *i.(tn)* visszatér
- te:** [tɛ] *JC* *part.* a teljes nevekben szerepel
- tekre:** [t'ɛk.rɛ] *PF* *fn.* koponya
- tel:** [t·ɛl] *PF* *i.(t)* kap
- telem:** [tɛ.'lɛm] *PF* *fn.* zsinór
- tem:** [t·ɛm] *PF* *i.(tn)* lő
- temrey:** [tɛm.'rɛj] *PF* *fn.* túlélés (eredete: **emrey** túlél)
- teng:** [tɛŋ] *PF* *mn.* azonos, egyenlő, megegyező
- tengfya:** [tɛŋ.fja] *PF* *ksz.* (ugyan)úgy, ahogy/mint...; ahogy, olyanképpen (helyzetből adódó hasonlóság) (összetétel ebből: **teng** megegyező és **fya'o** út)
- tengkrr:** [tɛŋ.'kr] *PF* *ksz.* amíg, miközben, miatlatt (összetétel ebből: **teng** megegyező és **krr** idő)
- teri-:** [tɛ.'ri] *PF* *told.* -ról/-ről, vonatkozóan, illetően
- terkup:** [t'ɛr.kup] *PF* *i.(tn)* meghal
- teswotŋg:** [tɛ.'swot.ŋ] *PF* *i.(t)* engedélyez (összetétel ebből: **tŋg** ad)
- tete:** [t'ɛ.tɛ] *PF* *mn.* tompa, életlen
- tewng:** [tɛwŋ] *PF* *fn.* ügyékkötő
- tewti:** [t'ɛw.ti] *PF* *gesz.* gesz. hűha! nahát!
- teya:** [tɛ.'ja] *PF* *mn.* tele
- teya si:** [tɛ.'ja 's:i] *PF* *i.(tn)* tölt (a megtöltött dolog részes esetben) (eredete: **teya** tele)
- teynga:** [t'ɛjŋ.a] *PF* *fn.* az a válasz (az összevonás elemei **tŋg** a)
- teyngla:** [t'ɛjŋ.la] *PF* *fn.* az a válasz (jelölt alany) (az összevonás elemei **tŋg**-il a)
- teyngta:** [t'ɛjŋ.ta] *PF* *fn.* az a válasz (tárgyeset) (az összevonás elemei **tŋg**-it a)
- teyr:** [tɛjɾ] *PF* *mn.* fehér
- teyrpin:** [t'ɛjɾ.pin] *PF* *fn.* fehér szín (eredete: **teyr** fehér)
- tiam:** [t'·i·am] *PF* *i.(t)* számol
- til:** [til] *PF* *fn.* ízület, zsanér
- tili'u:** [t'i.li.'ʔu] *PF* *fn.* kötőszó (összetétel ebből: **til** ízület és **li'u** szó)
- tinan:** [t'i.nan] *PF* *fn.* olvasás (eredete: **inan** olvas)
- tirea:** [t'i.'rɛ.a] *PF* *fn.* szellem, szellemiség
- tireafya'o:** [t'i.'rɛ.a.fja.'ʔo] *PF* *fn.* szellemösvény, szellem(i) út (energiaháló) (összetétel ebből: **tirea** szellem és **fya'o** út)
- tireaiolang:** [t'i.'rɛ.a.i.o.aŋ] *PF* *fn.* szellemállat (összetétel ebből: **tirea** szellem és **ioang** állat)
- tireapängkxo:** [t'i.'rɛ.a.p·æŋ.k'·o] *PF* *ige* tanácskozik (összetétel ebből: **tirea** lélek és **pängkxo** beszélget)
- tiretu:** [t'i.'rɛ.tu] *PF* *fn.* sámán (eredete: **tirea** szellem és **tute** személy)
- tŋ'al:** [t'i.'ʔal] *PF* *fn.* pazarlás (eredete: **'al** pazarol)
- tŋ'awm:** [t'i.'ʔawm] *PF* *fn.* táborhely (eredete: **'awm** tábor)
- tŋ'awm si:** [t'i.'ʔawm 's:i] *PF* *i.(tn)* táboroz (eredete: **'awm** tábor)
- tŋ'awpo:** [t'i.'ʔaw.po] *PF* *fn.* egyénieskedés, önzés (eredete: **'awpo** egy személy)
- tŋ'efu:** [t'i.'ʔɛ.fu] *PF* *fn.* érzelem (eredete: **'efu** érez)
- tŋ'em:** [t'i.'ʔɛm] *PF* *fn.* a főzés művészete (eredete: **'em** főz)
- tŋ'eylan:** [t'i.'ʔɛj.lan] *PF* *fn.* barátság (eredete: **'eylan** barát)
- tŋ'eyng:** [t'i.'ʔɛjŋ] *PF* *fn.* válasz, felelet (eredete: **'eyng** válaszol)
- tŋ'i'a:** [t'i.'ʔi'.a] *PF* *fn.* befejezés (eredete: **'i'a** befejez)
- tŋ'i'avay:** [t'i.'ʔi'.a.va.j] *PF* *hsz.* a végsőkig (összetétel ebből: **'i'a** befejez és **vay** amíg)
- tŋ'iluke:** [t'i'.i.lu.ke] *PF* *mn.* végtelen (összetétel ebből: **tŋ'i'a** befejezés és **luke** nélkül)
- tŋ'ipu:** [t'i.'ʔi.pu] *PF* *fn.* humor (eredete: **'ipu** humoros)
- tŋ'o':** [t'i.'ʔo'] *PF* *fn.* móka, izgalom (eredete: **'o'** izgalmas)
- tŋ'ong:** [t'i.'ʔoŋ] *PF* *fn.* virágzás, kinyílás (eredete: **'ong** virágzik)

- tì'ongokx:** [ti.'ʔo.ŋok'ʔ] *PF* fn. születés (eredete: 'ongokx születik)
- tì'ul:** [ti.'ʔul] *PF* fn. növekedés
- tiaho:** [ti.a.'ho] *PF* fn. imádság (általános, elvont értelemben) (eredete: aho imádkozik)
- tieyktan:** [ti.'ejk.tan] *JC,PF* fn. vezetőség (eredete: eyktan vezető)
- tife'ul:** [ti.'fe.ʔul] *PF* fn. rosszabbodás (általános, elvont értelemben) (eredete: fe'ul rosszabodik)
- tifkeytok:** [ti.'fkej.tokʔ] *PF* fn. állapot, körülmény, helyzet (eredete: fkeytok létezik)
- tiflä:** [ti.'flæ] *PF* fn. siker (általánosságban) (eredete: flä sikerrel jár)
- tiflänga':** [ti.'flæ.ŋa] *PF* mn. sikeres (összetétel ebből: tiflä siker és nga' tartalmaz)
- tiflrr:** [ti.'flr] *PF* fn. gyengédség (eredete: flrr gyengéd)
- tifmetok:** [ti.'fmε.tokʔ] *PF* fn. próba(tétel) (eredete: fmetok próbára tesz)
- tifmi:** [ti.'fmi] *PF* fn. próba, kísérlet (eredete: fmi megpróbál)
- tifnu:** [ti.'fnu] *PF* fn. csend, némaság (eredete: fnu elcsendesül)
- tifnunga':** [ti.'fnu.ŋaʔ] *PF* mn. csendes (eredete: fnu elcsendesül) n.e.
- tiftang:** [ti.'ftaŋ] *PF* fn. megállás, félbe/megszakítás, hangszalag-zárhang (eredete: ftang megáll)
- tiftang si:** [ti.'ftaŋ s-i] *PF* i.(tn) megállít (eredete:tiftang megállítás)
- tiftia:** [ti.fti'.a] *PF* fn. tanulás (eredete: ftia tanulás)
- tiftia kifkeyä:** [ti.fti'.a ki.'fkej.jæ] *PF* fn. tudomány, természettudomány (összetétel ebből:tiftia tanulás és kifkey világ)
- tiftiatu:** [ti.fti'.a.tu] *PF* fn. kutató (eredete:iftia tanulás)
- tiftiatu kifkeyä:** [ti.fti'.a.tu ki.'fkej.jæ] *PF* fn. tudós (összetétel ebből:iftiatu kutató és kifkey világ)
- tiftxavang:** [ti.ft'a.vaŋ] *PF* fn. szenvedély (eredete:ftxavang szenvedélyes)
- tiftxey:** [ti.'ft'ej] *PF* fn. választás (eredete:ftxey választ)
- tiftxuli'u:** [ti.ft'u.'li.ʔu] *PF* fn. nyilvános beszéd (eredete:ftxuli'u szónokol, beszédet mond)
- tifyawintxu:** [ti.fja.wim.'t'u] *PF* fn. útmutatás (eredete:fyawintxu utat mutat)
- tifyeyn:** [ti.'fjejn] *PF* fn. érettség, fejlettség, beteljesülés (eredete:fyeyn érett, fejlett)
- tihan:** [ti.'han] *PF* fn. elvesztés (eredete:han elveszt)
- tihawl:** [ti.'hawl] *PF* fn. előkészületek, terv (eredete:hawl készülődik)
- tihawnu:** [ti.'haw.nu] *PF* fn. védelem (eredete:hawnu véd, óv)
- tihawnu si:** [ti.'haw.nu 's-i] *PF* i.(tn) véd (eredete:tihawnu védelem)
- tihipx:** [ti.'hipʔ] *PF* fn. irányítás (eredete:hipx irányít, szabályoz)
- tihipey:** [ti.'hi.pej] *PF* fn. tétovázás (eredete:hipey tétovázik)
- tihona:** [ti.'ho.na] *PF* fn. cukiság, kedvesség (eredete:hona kedves)
- tik'in:** [tik.'ʔim] *PF* fn. szabadidő, teendők hiánya (eredete:'in elfoglalt)
- tikakpam:** [ti.kak.'pam] *PF* fn. süketség (eredete:kakpam süket)
- tikakrel:** [ti.kak.'rel] *PF* fn. vakság (eredete:kakrel vak)
- tikan:** [ti.'kan] *PF* fn. cél(kitűzés) (eredete:kan megcéloz)
- tikangkem:** [ti.'kaŋ.kεm] *PF* fn. munka (eredete:kem cselekvés, tett)
- tikangkem si:** [ti.'kaŋ.kεm 's-i] *PF* i.(tn) dolgozik (eredete:tikangkem munka)
- tikangkemvi:** [ti.'kaŋ.kεm.vi] *PF* fn. feladat, kijelölt/egységnyi munka (eredete:tikangkem munka)
- tikanu:** [ti.'ka.nu] *PF* fn. ész (eredete:kanu okos)
- tikawng:** [ti.'kawŋ] *PF* fn. gonosz(ság) (eredete:kawng rossz)
- tikeftxo:** [ti.ke.'ft'o] *PF* fn. szomorúság (eredete:keftxo szomorú)
- tikeftxonga':** [ti.ke.'ft'o.ŋaʔ] *PF* mn. szomorú (eredete:keftxo szomorú) n.e.
- tikelu:** [ti.'ke.lu] *PF* fn. hiány (eredete:ke nem és lu lenni)
- tikemwiä:** [ti.kεm.'wi.æ] *PF* fn. igazságtalanság (eredete:kemwiä helytelen, igazságtalan, rossz)
- tikenong:** [ti.'ke.noŋ] *PF* fn. példa (eredete:kenong példát mutat)
- tiketeng:** [ti.'ke.tεŋ] *PF* fn. különbség (összetétel ebből:ke nem és teng azonos)

- tikin:** [ti.'kin] *PF* fn. *sziükség* (eredete: **kin** *sziüksége van omire*)
- tiktseri:** [tik.'tʂe.ri] *PF* fn. *tudatlanság* (eredete: **tseri** *észrevesz, megjegyez, tudatában van*)
- tikusar:** [ti.ku.'sar] *PF* fn. *tanítás* (cselekvés) (eredete: **kar** *tanít*)
- tikxey:** [ti.'k'ej] *PF* fn. *tévedés, hiba* (eredete: **kxeyey** *hiba*)
- tikxey si:** [ti.'k'ej 's:i] *PF* i.(tn) *elront, hibát vét, rosszat tesz* (eredete: **tikxey** *hiba*)
- tikxim:** [ti.'k'im] *PF* fn. *parancsolás, utasítás* (eredete: **kxim** *parancsol, utasít*)
- tikxim si:** [ti.'k'im s:i] *PF* i.(tn) *felette áll* (rangsorban), *a főnökének lenni* (eredete: **tikxim** *parancsolás, utasítás*)
- tikxuke:** [ti.'k'u.kɛ] *PF* fn. *biztonság* (eredete: **kxuke** *biztonságos*)
- tilam:** [ti.'lam] *PF* fn. *megjelenés, kinézet* (eredete: **lam** *látszik*)
- tilang:** [ti.'laŋ] *PF* fn. *felfedezés* (eredete: **lang** *felfedez*)
- tilatem:** [ti.'la.tɛm] *PF* fn. *változás* (eredete: **latem** *változik*)
- tilen:** [ti.'lɛn] *PF* fn. *esemény, törtézés* (eredete: **len** *történik*)
- tileym:** [ti.'lejɪm] *PF* fn. *kiáltás* (eredete: **leym** *kiált*)
- tileymfe':** [ti.'lejɪm.'fɛʔ] *PF* fn. *panaszkodás* (eredete: **leymfe'** *panaszkodik*)
- tileymkem:** [ti.'lejɪm.'kɛm] *PF* fn. *tiltakozás* (elvont fogalom) (eredete: **leymkem** *tiltakozik*)
- tilor:** [ti.'lor] *PF* fn. *szépség* (eredete: **lor** *szép*)
- tīm:** [tīm] *PF* mn. *alacsony*
- timal:** [ti.'mal] *PF* fn. *megbízhatóság* (eredete: **mal** *megbízható*)
- tīm'e'm:** [ti.'mɛ.ʔɛm] *PF* fn. *harmónia* (általános értelemben) (eredete: **me'em** *harmonikus*)
- tīmeyp:** [ti.'mɛjp] *PF* fn. *gyengeség* (eredete: **meyp** *gyenge*)
- tīmll'an:** [ti.'mɪ.'ʔan] *PF* fn. *elfogadás* (eredete: **mll'an** *elfogad*)
- tīmok:** [ti.'mɔkʔ] *PF* fn. *javaslat* (eredete: **mok** *javasol*)
- tīmungwrr:** [ti.'muŋ.'wɾ] *PF* fn. *kivétel* (eredete: **mungwrr** *kivételével*)
- tīmungwrr si:** [ti.'muŋ.'wɾ s:i] *PF* i.(tn) *kivételezik, kivételt tesz* (eredete: **tīmungwrr** *kivétel*)
- tīmuntxa:** [ti.'mun.'t'a] *PF* fn. *párvás, házasság* (eredete: **muntxa** *egyesült*)
- tīmweypey:** [tīm.'wɛj.pɛj] *PF* fn. *türelem* (eredete: **maweypey** *türelmesnek lenni*)
- tīmwiä:** [tīm.'wi.æ] *PF* fn. *becsületesség, igazság(osság)* (eredete: **muiä** *rendes, igazságos, helyes, becsületes*)
- tīmÿi:** [tīm.'ji] *PF* fn. *alacsony szint* (összetétel ebből: **tīm** *alacsony* és **ÿi** *szint*)
- tīn:** [tīn] *PF* fn. *elfoglaltságot adó cselekvés* (eredete: **in** *elfoglalt*)
- tīnawri:** [ti.'naw.ri] *PF* fn. *tehetség* (eredete: **nawri** *tehetséges*)
- tīnew:** [ti.'nɛw] *PF* fn. *vágy* (eredete: **new** *akar*)
- tīng:** [t·iŋ] *PF* i.(t) *ad*
- tīngay:** [ti.'ŋaj] *PF* fn. *igazság* (eredete: **ngay** *igaz*)
- tīngäzik:** [ti.'ŋæ.zikʔ] *PF* fn. *nehézség, probléma* (eredete: **ngäzik** *nehéz*)
- tīng ftxi:** [t·iŋ ft'i] *PF* i.(tn) *kóstol* (eredete: **tīng** *ad* és **ftxi** *nyelv*)
- tīng lawr:** [t·iŋ lawɾ] *PF* i.(tn) *szöveg nélküli énekel, dúdol* (eredete: **tīng** *ad* és **lawr** *dallam*)
- tīng mikyun:** [t·iŋ 'mik.jun] *PF* i.(tn) *(meg)hallgat* (eredete: **tīng** *ad* és **mikyun** *fül*)
- tīng nari:** [t·iŋ 'na.ri] *PF* i.(tn) *figyel, szó sz.: szemet ad* (eredete: **tīng** *ad* és **nari** *szem*)
- tīngong:** [ti.'ŋoŋ] *PF* fn. *fásultság, lustaság* (eredete: **ngong** *lusta*)
- tīng ontu:** [t·iŋ 'on.tu] *JC,PF* i.(tn) *szagol* (eredete: **tīng** *ad* és **ontu** *orr*)
- tīngop:** [ti.'ŋopʔ] *PF* fn. *alkotás elvont fogalma* (eredete: **ngop** *alkot, készít*)
- tīng syawn:** [t·iŋ sjawn] *PF* i.(tn) *(meg)áld* (eredete: **syawn** *áldás*)
- tīng tseng:** [t·iŋ 'tʂɛŋ] *PF* i.(tn) *helyet ad* (eredete: **tīng** *ad* és **tseng** *hely*)
- tīng zekwä:** [t·iŋ 'zɛk.wæ] *PF* i.(tn) *érint* (szándékosan) (eredete: **tīng** *ad* és **zekwä** *ujj*)
- tīno:** [ti.'no] *PF* fn. *alaposság, részletesség*
- tīnomum:** [ti.'no.mum] *PF* fn. *kíváncsiság* (eredete: **newomum** *kíváncsi(nak lenni)*)
- tīnui:** [ti.'nu.i] *PF* fn. *sikertelenség* (elvont fogalom) (eredete: **nui** *sikertelennek lenni*)
- tīnvi:** [tīm.'vi] *PF* fn. *feladat, tennivaló*
- tīnvi si:** [tīm.'vi s:i] *PF* i.(tn) *feladatot végrehajt, valamit megcsinál* (eredete: **tīnvi** *feladat*)
- tīoeyktīng:** [ti.'o.ɛjk.tiŋ] *PF* fn. *magyarázat* (eredete: **eyk** *műveltető igei infixum*) (köznyelvi használat [ti.'o.ɛjk.tiŋ])

- tiohakx:** [ti.o.'hak'] *PF* fn. *éhség* (eredete: **ohakx** *éhes*)
- tiumum:** [ti.'o.mum] *PF* fn. *tudás* (eredete: **omum** *tud*)
- típawm:** [ti.'pawm] *PF* fn. *kérdés* (eredete: **pawm** *kérdez*)
- típähem:** [ti.'pæ.hɛm] *PF* fn. *érkezés* (eredete: **pähem** *érkezik*)
- típängkxo:** [ti.pæŋ.'k'o] *PF* fn. *beszélgetés, megbeszélés* (eredete: **pängkxo** *beszélget*)
- típängkxotsyìp:** [ti.pæŋ.'k'o.t̂sjip'] *PF* fn. *csevej* (eredete: **típängkxo** *beszélgetés*)
- tipe'un:** [ti.'pɛ.ʔun] *PF* fn. *döntés* (eredete: **pe'un** *dönt*)
- típrte':** [ti.'pɪ.tɛʔ] *PF* fn. *öröm* (eredete: **prte'** *örömteli*)
- tipsaw:** [tip.'saw] *PF* fn. *ügyetlenség* (eredete: **pisaw** *ügyetlen, kétbalkezes*)
- tíralpeng:** [ti.ral.'pɛŋ] *PF* fn. *fordítás, tolmácsolás* (eredete: **ral** *jelentés* és **peng** *mond*)
- tíran:** [t-i.'r-an] *PF* i.(tn) *sétál*
- tírawn:** [ti.'rawn] *PF* fn. *kicserélés, helyettesítés* (eredete: **rawn** *kicserél*)
- tírengop:** [ti.'rɛ.ŋop'] *PF* fn. *tervezés* (eredete: **rengop** *tervez*)
- tírey:** [ti.'rɛj] *PF* fn. *élet* (eredete: **rey** *él*)
- tírol:** [ti.'rol] *PF* fn. *dal, ének* (eredete: **rol** *énekel*)
- tíronsrel:** [ti.'ron.sɛl] *PF* fn. *képzelet* (eredete: **ronsrengop** *elképzel*)
- tiska'a:** [ti.ska.'ʔa] *PF* fn. *pusztítás* (eredete: **ska'a** *pusztít*)
- tísla'tsu:** [ti.'slaʔ.t̂su] *PF* fn. *leírás* (eredete: **sla'tsu** *leír*)
- tíslan:** [ti.'slan] *PF* fn. *támogatás (érzelmi, szociális vagy személyes)* (eredete: **slan** *támogat*) CS.SZ.
- tísnaytx:** [ti.'snajt'] *PF* fn. *vereség, veszteség* (eredete: **snaytx** *veszít*)
- tiso'ha:** [ti.'soʔ.ha] *PF* fn. *lelkesedés, pozitív hozzáállás* (eredete: **so'ha** *lelkesnek lenni*)
- tisom:** [ti.'som] *PF* fn. *hő* (eredete: **som** *forró*)
- tisop:** [ti.'sop'] *PF* fn. *utazás* (eredete: **sop** *utazik*)
- tispe'e:** [ti.spɛ.'ʔɛ] *PF* fn. *zsákmány* (eredete: **spe'e** *elfog*)
- tispxin:** [ti.'sp'in] *PF* fn. *betegségi állapot* (eredete: **spxin** *beteg*)
- tisraw:** [ti.'sɾaw] *PF* fn. *fájdalom* (eredete: **sraw** *fájdalmas*)
- tisraw seyki:** [ti.'sɾaw sɛj.'k-i] *PF* i.(t) *megsért, megbánt* (összetétel ebből: **tisraw** *fájdalom* és **s«eyk»i** *csinál (műveltető)*)
- tisraw si:** [ti.'sɾaw 's-i] *PF* i.(tn) *fáj, fájdalmas(nak lenni)* (eredete: **tisraw** *fájdalom*)
- tisrese'a:** [ti.'sɾɛ.sɛ.ʔa] *PF* fn. *jóslat* (eredete: **srese'a** *megjósol*)
- tisteftxaw:** [ti.stɛ.'ft'aw] *PF* fn. *vizsgálat* (eredete: **steftxaw** *vizsgál*)
- tísti:** [ti.'sti] *PF* fn. *düh* (eredete: **sti** *dühöng*)
- tisung:** [ti.'suŋ] *LN* fn. *addition, post script* (eredete: **sung** *add*)
- tísyor:** [ti.'sjor] *PF* fn. *relaxáció* (eredete: **syor** *relaxál*)
- tísyortsyìp:** [ti.'sjor.t̂sjip'] *PF* fn. *rövid szünet, pihenés, relaxáció* (eredete: **syor** *relaxál*)
- títaron:** [ti.'ta.ron] *PF* fn. *vadászás (általában)* (eredete: **taron** *vadászik*)
- títérkup:** [ti.'tɛr.kup'] *PF* fn. *halál (elvont értelemben)* (eredete: **terkup** *meghal*) "A halál elkerülhetetlen."
- títisan'ul:** [ti.'tsan.ʔul] *PF* fn. *javulás (általános, elvont értelemben)* (eredete: **tsan'ul** *javul*)
- títseri:** [ti.'tɛɛ.ri] *PF* fn. *tudatosság* (eredete: **tseri** *észrevesz, megjegyez, tudatában van*)
- títislam:** [ti.'tɛslam] *PF* fn. *értelem, intelligencia* (eredete: **tslam** *ért*)
- títstew:** [ti.'t̂stɛw] *PF* fn. *bátorság, merészség*
- títstewnga':** [ti.'t̂stɛw.ŋaʔ] *PF* mn. *bátor, merész* (eredete: **títstew** *bátorság, merészség*) n.e. (pl. **bátor tett**)
- títstunwi:** [ti.'t̂stun.wi] *PF* fn. *kedvesség* (eredete: **tstunwi** *kedves*)
- títstunwinga':** [ti.'stun.wi.ŋaʔ] *PF* mn. *kedves* (összetétel ebből: **títstunwi** *kedvesség* és **nga'** *tartalmaz*) n.e.
- títsunslu:** [ti.'tsun.slu] *PF* fn. *lehetőség* (eredete: **tsunslu** *lehet, szabad*)
- títtsyär:** [ti.'tsjær] *PF* fn. *elutasítás* (eredete: **tsyär** *elutasít*)
- títusaron:** [ti.tu.'sa.ron] *PF* fn. *vadászás* (eredete: **taron** *vadászik*)
- títxanew:** [ti.'t'a.nɛw] *PF* fn. *falánkság, mohóság* (eredete: **txanew** *falánk, mohó*)
- títxantslusam:** [ti.'t'an.t̂slu.sam] *PF* fn. *bölcsesség (ritkán használt)* (eredete: **txantslusam** *bölcs*)

- títxen:** [ti.'t'ɛn] *PF* fn. *éberség, ébrenlét* (eredete: **txen** *éber*)
- títxen si:** [ti.'t'ɛn s:i] *PF* i.(tn) *felébred, felébreszt* (eredete: **títxen** *ébrenlét*)
- títxula:** [ti.'t'u.la] *PF* fn. *épitmény* (eredete: **tx-ula** *épit*)
- títxur:** [ti.'t'ur] *PF* fn. *erő* (eredete: **txur** *erős*)
- títxurnga':** [ti.'t'ur.ŋaʔ] *PF* mn. *erős* (eredete: **títxur** *erő*) n.e.
- tívawm:** [ti.'vawm] *PF* fn. *sötétség* (eredete: **vawm** *sötét*)
- tíväng:** [ti.'væŋ] *PF* fn. *szomjúság* (eredete: **väng** *szomjas*)
- tive'ki:** [ti.vɛʔ.'ki] *PF* fn. *gyűlölet* (eredete: **ve'ki** *gyűlöl*)
- tíwan:** [ti.'wan] *PF* fn. *összavarrás, álcázás* (eredete: **wan** *elrejt*)
- tíwäsul:** [ti.'wæ.sul] *PF* fn. *verseny* (eredete: **wäsul** *versenyez*)
- tíwäte:** [ti.wæ.'tɛ] *PF* fn. *vita, veszekedés* (eredete: **wäte** *vitatkozik*)
- tíwew:** [ti.'wew] *PF* fn. *hideg* (eredete: **wew** *hideg*)
- tíwíngay:** [ti.wi.'ŋaj] *PF* fn. *bizonyítás, bizonyíték (általában)* (eredete: **wíngay** *bizonyít*)
- tíwusem:** [ti.wu.'sɛm] *PF* fn. *küzdelem* (eredete: **wem** *küzd*)
- tíyawn:** [ti.'jawn] *PF* fn. *szeretet* (eredete: **yaw-ne** *szeretett*)
- tíyawr:** [ti.'jawr] *PF* fn. *helyesség* (eredete: **ey-awr** *helyes*)
- tíyäkx:** [ti.'jæk'] *PF* fn. *figyelmen kívül hagyás, semmibe vétel* (eredete: **yäkx** *figyelmen kívül hagy, semmibe vesz*)
- tíyo':** [ti.'yoʔ'] *PF* fn. *tökéletesség* (eredete: **yo'** *tökéletes*)
- tíyora':** [ti.jo'raʔ] *PF* fn. *győzelem, nyeres* (eredete: **yora'** *nyer*)
- tíyusom:** [ti.ju.'som] *PF* fn. *evés (cselekvés)* (eredete: **yom** *eszik*)
- to:** [to] *PF* part. közép fokot jelez *mint* (told.-ként működik)
- tok:** [t.ok'] *PF* i.(t) *elfoglal*
- tokx:** [tok'] *PF* fn. *test*
- tolel:** [to.'lɛl] *PF* gesz. *Heureka! Megvan! Értem!* (szinoníma: **tslolam**)
- toltem:** [t.ol.'t'ɛm] *PF* i.(t) *lő*
- tompä:** [t'om.pa] *PF* fn. *eső*
- tompakel:** [t'om.pa.kel] *PF* fn. *aszály* (eredete: **tompä** *eső*)
- tompameyp:** [tom.pa.'mɛjp'] *PF* fn. *szitáló eső* (eredete: **tompä** *eső* és **meyp** *gyenge*)
- tomperwì:** [t'om.pɛr.wi] *PF* fn. *havaseső* (eredete: **tompä** *eső* és **herwì** *hó*)
- tompìva:** [t'om.pi.va] *PF* fn. *esőcsepp* (eredete: **tompä** *eső* és **ilva** *csepp*)
- tong:** [t.on] *PF* i.(t) *elolt*
- tor:** [tor] *PF* mn. *utolsó, végső, befejező* (eredete: **toruk** *végső árny*)
- toruk makto:** [t'o.ruk' 'mak.to] *JC* fn. *toruk lovas* (összetétel ebből: **toruk** *leonopteryx* és **makto** *lovagol*)
- to títseri:** [to ti.'tɛs.ri] *PF* kif. ..., mint ahogy gondolod / .., mint ahogy hinnéd
- trr:** [tr] *PF* fn. *nap (napszak)*
- trr'awve:** [tr.'ʔaw.vɛ] *PF* fn. *vasárnap* (összetétel ebből: **trr** *nap* és **'awve** *első*)
- trr'ong:** [tr.'ʔon] *PF* fn. *hajnal, napkelte* (összetétel ebből: **trr** *nap* és **'ong** *kinyílik*)
- trr'ongmaw:** [tr.'ʔon.maw] *PF* fn. *napkelte után* (összetétel ebből: **trr'ong** *hajnal* és **maw** *után*)
- trram:** [tr.'am] *PF* hsz. *tegnap* (eredete: **trr** *nap* és **ham** *előző*)
- trray:** [tr.'aj] *PF* hsz. *holnap* (eredete: **trr** *nap* és **hay** *következő*)
- trrkive:** [tr.'ki.vɛ] *PF* fn. *szombat* (összetétel ebből: **trr** *nap* és **kive** *hetedik*)
- trrmrrve:** [tr.'mr.vɛ] *PF* fn. *csütörtök* (összetétel ebből: **trr** *nap* és **mrrve** *ötödik*)
- trrmuve:** [tr.'mu.vɛ] *PF* fn. *hétfő* (összetétel ebből: **trr** *nap* és **muve** *második*)
- trrpeve:** [tr.'pɛ.vɛ] *PF* kérd. *Milyen nap?*
- trrpuve:** [tr.'pu.vɛ] *PF* fn. *péntek* (összetétel ebből: **trr** *nap* és **puve** *hatodik*)
- trrpxeyve:** [tr.'p'ɛj.vɛ] *PF* fn. *kedd* (összetétel ebből: **trr** *nap* és **pxeyve** *harmadik*)
- trrtsìve:** [tr.'tsi.vɛ] *PF* fn. *szerda* (összetétel ebből: **trr** *nap* és **tsìve** *negyedik*)
- trrtxon:** [tr.t'on] *PF* fn. *nap-éj változás Pandorán, egy pandorai nap* (összetétel ebből: **trr** *nap* és **txon** *éj*)
- tukru:** [tuk.'ru] *PF* fn. *láncza*
- tul:** [t.ul] *PF* i.(tn) *fut*
- tumpin:** [t'um.pin] *PF* fn. *piros / narancs szín* (összetétel ebből: **tun** *piros, narancssárga* és **'opin** *szín*)

tun: [tun] *PF mn. piros, narancssárga*
tung: [t·uŋ] *PF i.(t) enged*
tungzup: [t·uŋ.ʔ·upʔ] *PF i.(t) elejt (ii) (összetétel ebből: tung enged és zup esik)*
tup: [tupʔ] *PF ksz. helyett, inkább mint...*
tupe: [ʔ·tu.pɛ] *PF kérd. ki(csoda)? másik alakja: pesu*
tut: [tutʔ] *PF part. folytatás jelző (korábban elhangzott mondat megismétlésére szolgál)*
tuté: [tu.ʔtɛ] *PF fn. nő (eredete: tute személy)*

Ts

tsa'u: [ʔtsa.ʔu] *PF mut.n. az (dolog) (összetétel ebből: tsa az és u dolog)*
tsafya: [ʔtsa.ʔja] *PF nm. úgy, olyan módon (összetétel ebből: tsa- az és fya'o mód)*
tsa-hey: [ʔtsa.ʔhɛj] *ZS gesz. figyelmeztetést vagy csalódottságot kifejező szó 'a francba!'*
tsaheyl si: [ʔtsa.ʔhɛj ʔs-i] *PF i.(tn) összekapcsolódni vmivel/okivel, idegi összeköttetést létesíteni (eredete: tsaheylu kapcsolat)*
tsaheylu: [ʔtsa.ʔhɛj.lu] *JC,PF fn. kapcsolat, szinapszis (idegsejtek közt)*
tsakem: [ʔtsa.kɛm] or [ʔtsa.ʔkɛm] *PF mut.n. az (cselekvés) (eredete: tsa- az és kem tett)*
tsakrr: [ʔtsa.ʔkr] *PF hsz. akkor (eredete: tsa- az és krr idő)*
tsakrrvay: [ʔtsa.ʔkr.vaj] *PF hsz. addig, azalatt (összetétel ebből: tsakrr akkor és vay -ig)*
tsal: [ʔtsal] *PF nm. az (tárgyas esetben alanyként)*
tsalsungay: [ʔtsal.su.ʔja] *PF hsz. mindazonáltal*
tsam: [ʔtsam] *PF fn. háború*
tsamopin: [ʔtsa.mo.pin] *PF fn. harci festék/festés (összetétel ebből: tsam harc és opin szín)*
tsampongu: [ʔtsam.po.ŋu] *PF fn. háborús csapat (összetétel ebből: tsam háború és pongu csapat)*
tsamsä'o: [ʔtsam.sæ.ʔo] *PF fn. háborús fegyver (összetétel ebből: tsam háború és sä'o eszköz)*
tsamsiyu: [ʔtsam.si.ju] *PF fn. harcos (eredete: tsam si harcol és -yu főnévképző)*
tsan'ul: [ʔtsan.ʔ·ul] *PF i.(tn) javul, jobb lesz (összetétel ebből: siltsan jó és 'ul jobban, inkább)*
tsang: [ʔtsaŋ] *PF fn. piercing/testékszer*
tsankum: [ʔtsan.kum] *PF fn. előny, haszon, nyereség (összetétel ebből: tsan'ul javul és kum eredmény)*

tutan: [tu.ʔtan] *PF fn. férfi (eredete: tute személy)*
tute: [ʔtu.tɛ] *PF fn. személy*
tuteo: [ʔtu.tɛ.o] *PF nm. valaki (eredete: tute személy)*
tutsena: [ʔtut.se.na] *PF fn. hordány (összetétel ebből: tute személy és sähena hordozó)*
tuvom: [tu.ʔvom] *PF mn. a legnagyobb, legnagyobbyszerűbb*
tuvon: [ʔt·u.v·on] *PF ige hajlik*

tsankumnga': [ʔtsan.kum.ŋaʔ] *PF mn. előnyös, hasznos, nyereséges (eredete: tsankum előny, haszon, nyereség)*
tsap'alute: [ʔtsap.ʔa.lu.tɛ] *PF fn. bocsánatkérés*
tsap'alute si: [ʔtsap.ʔa.lu.tɛ ʔs-i] *PF i.(tn) bocsánatot kér (eredete: tsap'alute bocsánatkérés)*
tsapo: [ʔtsa.po] *PF nm. az (csak személyekre) (összetétel ebből: tsa- az a... és po ő)*
tsaria: [ʔtsa.ri.a] *PF ksz. hogy (alárendelő tagmondat jelző) (összetétel ebből: tsa'u-ri azt (topikális (hangsúlyos) esetvégződés) és a vonatkozó tagmondat jelző)*
tsat: [ʔtsatʔ] *PF nm. azt (tárgyként)*
tsata: [ʔtsa.ta] *PF ksz. hogy (alárendelő tagmondat jelző) (összetétel ebből: tsa'u-t azt (tárgyeset) és a vonatkozó tagmondat jelző)*
tsatseng: [ʔtsa.ʔtsɛŋ] or [ʔtsa.ʔtsɛŋ] *PF mut.n., fn. ott, az(on) a hely(en) (összetétel ebből: tsa az és tseng hely)*
tsatu: [ʔtsa.tu] *PF mut.n. ő (összetétel ebből: tsa az és tute személy)*
tsaw: [ʔtsaw] *PF mut.n., nm. az (mutatónév más)*
tsawa: [ʔtsa.wa] *PF ksz. hogy (alárendelő tagmondat jelző) (összetétel ebből: tsa'u az (kötőmód) és a vonatkozó tagmondat jelző)*
tsawke: [ʔtsaw.ke] *PF fn. nap (égitest)*
tsawl: [ʔtsawl] *PF mn. nagy, magas cs.sz.*
tsawlh'i: [ʔtsawl.ʔhiʔ] *PF fn. méret (összetétel ebből: tsawl nagy (méret) és hi'i kis (méret))*
tsawl slu: [ʔtsawl.ʔsl·u] *PF i.(tn) nőni (összetétel ebből: tsawl nagy és slu valóni vmivé)*
tsawlultxa: [ʔtsawl.ul.ʔt'a] *PF fn. nagygyűlés, konferencia (összetétel ebből: tsawl nagy és ultxa találkozó)*
tsawngem: [ʔtsaw.ʔŋɛm] *PF mn. izmos (eredete: tsawl nagy és tsngem izom)*

- tsä'**: [tʰs̄.æʔ] *PF* ige (ki)lövelli
- tse**: [tʰs̄] *PF* part. nos (bevezető szó társalgásnál)
- tse'a**: [tʰs̄.ɛ.'ʔ.a] *PF* i.(t) lát (szemével)
- tse'atswo**: [tʰs̄.ɛ.'ʔa.tʰswo] *PF* fn. látás, látvány (eredete: **tse'a** lát)
- tseltsul**: [tʰs̄ɛl.tʰsul] *PF* fn. vadvízi zuhatag (megszámlálható, de csak ritkán)
- tsenga**: [tʰs̄ɛ.ŋa] *PF* ksz. ahol (eredete: **tseng** hely)
- tseng(e)**: [tʰs̄ɛŋ(ɛ)] *PF* fn. hely
- tsengo**: [tʰs̄ɛ.ŋo] *PF* nm. valahol (eredete: **tseng** hely)
- tsengpe**: [tʰs̄ɛŋ.pɛ] *PF* kérd. hol? másik alakja: **peseng**
- tseo**: [tʰs̄ɛ.o] *PF* fn. művészet
- tseotu**: [tʰs̄ɛ.o.tu] *PF* fn. művész (általános értelemben) (eredete: **tseo** művészet)
- tseri**: [tʰs̄.ɛ.ɾ.i] *PF* i.(t) észrevesz, megjegyez, tudatában van
- tsewtx**: [tʰs̄ɛwt'] *PF* mn. koszos
- tsim**: [tʰsim] *PF* fn. forrás (átvitt értelemben)
- tsin**: [tʰsin] *PF* fn. köröm, karom
- tsik**: [tʰsik] *PF* hsz. hirtelen, figyelmeztetés nélküli
- tsilpey**: [tʰsil.'pɛj] *PF* fn. remény (elvont fogalom) (eredete: **silpey** remél)
- tsiltsan**: [tʰsil.'tsan] *PF* fn. jó, jóság (elvont fogalom) (eredete: **siltsan** jó)
- tsing**: [tʰsiŋ] *PF* szám négy, 4
- tsisyi**: [tʰs̄.i.sy.i] *PF* i.(tn) suttog
- tsive**: [tʰsi.vɛ] *PF* mn. negyedik (sorszámnév) (eredete: **tsing** négy)
- tskalep**: [tʰska.lɛp'] *PF* fn. számszeríj, nyílpuska
- tsko**: [tʰsko] *PF* fn. íj (fegyver)
- tsko swizaw**: [tʰsko swi.'zaw] *PF* fn. íj és nyíl (összetétel ebből: **tsko** íj és **swizaw** nyíl)
- tskxaytsyip**: [tʰsk'aj.tʰsɪp'] *PF* fn. jégeső (eredete: **tskxepay** jég)
- tskxe**: [tʰsk'ɛ] *PF* fn. kő
- tskxekeng**: [tʰsk'ɛ.kɛŋ] *PF* fn. kiképzés, edzés, gyakorlat
- tskxekeng si**: [tʰsk'ɛ.kɛŋ 's.i] *PF* i.(tn) gyakorol, edz (eredete: **tskxekeng** edzés)
- tskxepay**: [tʰsk'ɛ.paj] *PF* fn. jég (eredete: **tskxe** kő és **pay** víz)
- tskxevi**: [tʰsk'ɛ.vi] *PF* fn. kavics (természetes erők által simára csiszolt apró kő) (eredete: **tskxe** kő)
- tslam**: [tʰsl.am] *PF* i.(t) (meg)ért
- tsleng**: [tʰslɛŋ] *PF* mn. hibás, valótlan
- tslolam**: [tʰslo.'lam] *PF* gesz. Értem! (indulatszó) (eredete: **tslam** ért és «ol» befejezett cselekvés infixuma) befejezett cselekvés jelével kötőmód
- tsmi**: [tʰsmi] *PF* fn. nektár
- tsmismrr**: [tʰsmi.snr] *PF* fn. hólyaglampa, nektárlámpás (összetétel ebből: **tsmi** nektár és **nrr** ragyog)
- tsmim**: [tʰsmim] *PF* fn. állatnyom, csapás (állaté vagy személyé)
- tsmuk**: [tʰsmuk'] *PF* fn. testvér
- tsmukan**: [tʰsmu.kan] *PF* fn. fiú testvér (eredete: **tsmuk** testvér)
- tsmuke**: [tʰsmu.kɛ] *PF* fn. lány testvér (eredete: **tsmuk** testvér)
- tsmuktu**: [tʰsmuk.tu] *PF* fn. testvér (csak emberekre (na'vikra) használva) (eredete: **tsmuk** testvér)
- tsngal**: [tʰsŋal] *PF* fn. csésze
- tsngan**: [tʰsŋan] *PF* fn. hús
- tsngawpay**: [tʰsŋaw.paj] *PF* fn. könny (összetétel ebből: **tsngawvik** sír és **pay** víz)
- tsngawpayvi**: [tʰsŋaw.paj.vi] *PF* fn. könnycsepp (összetétel ebből: **tsngawvik** sír és **pay+vi** víz, rész-egész viszonyt jelző toldalékkal)
- tsngawvik**: [tʰsŋaw.v.ik'] *PF* i.(tn) sírni
- tsngem**: [tʰsŋɛm] *PF* fn. izom
- tsni**: [tʰsni] *PF* alár. hogy, (kötőszó) (kötőmódú igével, alárendelt tagmondatban)
- tson**: [tʰson] *PF* fn. kötelesség
- tsong**: [tʰsoŋ] *PF* fn. völgy
- tsongropx**: [tʰsoŋ.rɔp'] *PF* fn. lyuk, üreg (aminek van vége vagy alja) (összetétel ebből: **tsong** völgy és **ropx** lyuk)
- tsongtsyip**: [tʰsoŋ.tʰsɪp] *PF* fn. gödröcske (arcon) (eredete: **tsong** völgy)
- tsonta**: [tʰson.ta] *PF* ksz. to (kxim-mel) (eredete: **tson** kötelesség) (összevonás **tsonit** a)
- tsopi**: [tʰso.pi] *PF* fn. tüdő
- tspang**: [tʰsp.aŋ] *PF* i.(t) öl, gyilkol
- tsranten**: [tʰsr.an.t.ɛn] *PF* i.(tn) számít, fontos
- tsray**: [tʰsra.j] *PF* fn. falu
- tsre'i**: [tʰsr.ɛ.'ʔ.i] *PF* i.(t) dobni
- tsrul**: [tʰsrul] *PF* fn. fészek (állaté)
- tsstal**: [tʰsttal] *PF* fn. kés
- tsstalsena**: [tʰsttal.sɛ.na] *PF* fn. késtok (összetétel ebből: **tsstal** kés és **sähena** tartó)
- tsstew**: [tʰstɛw] *PF* mn. bátor cs.sz.
- tsstu**: [tʰsttu] *PF* fn. zárt, borús (pl.: felhős ég)

tstunwi: [tʰstun.wi] *PF* mn. *kedves, figyelmes, tapintatos*
tstu si: [tʰstu 's:i] *PF* i.(tn) *bezárni* (eredete: **tstu** zárt)
tstxo: [tʰst'xo] *PF* fn. *név*
tstxoli'u: [tʰst'o.li.ʔu] *PF* fn. *főnév* (összetétel ebből: **tstxo** *név* és **li'u** *szó*)
tstxoli'ukingvi: [tʰst'o.'li.ʔ.u.kiŋ.vi] *PF* fn. *főnévi kifejezés* (főnevet tartalmazó kifejezés) (összetétel ebből: **tstxoli'u** *főnév* és **king** *fonal*)
tsu'o: [tʰsu.ʔo] *PF* fn. *képesség*
tsuksim: [tʰsuk.sim] *PF* fn. *áll* (*testrész*)
tsuktswa': [tʰsuk.'tswaʔ] *PF* mn. *felejthető* (eredete: **tswa'** *elfelejt*)
tsukx: [tʰs.uk'] *PF* i.(t) *leszúr, ledöf*
tsukyom: [tʰsuk.'jom] *PF* mn. *ehető* (eredete: **yom** *enni*)
tsulfä: [tʰsul.'fæ] *PF* fn. *hozzáértés, alapos ismeret*
tsulfä si: [tʰsul.'fæ 's:i] *PF* i.(tn) *alaposan elsajátít* (eredete: **tsulfä** *ismeret*)
tsulfätu: [tʰsul.'fæ.tu] *PF* fn. *mester* (eredete: **tsulfä** *ügyesség*)
tsulfätunay: [tʰsul.fæ.tu.'na:j] *PF* fn. *leendő mester* (eredete: **tsulfätu** *mester*)
tsun: [tʰs.un] *PF* i.(tnm) *tud, képes*
tsunslu: [tʰs.un.sl.u] *PF* i.(tn) *lehet, szabad* (összetétel ebből: **tsun** *tud* és **slu** *válni vmivé*)
tsurokx: [tʰs.u.'r.ok'] *PF* i.(t) *pihenni*

Tx

txa': [tʰ'aʔ] *PF* mn. *kemény*
txal: [tʰ'al] *PF* fn. *hát* (*testrész*)
txampay: [tʰ'am.'pa:j] *PF* fn. *tenger, óceán* (összetétel ebből: **txan** *sok* és **pay** *víz*)
txampxi: [tʰ'am.'p'i] *PF* fn. *többség, legtöbb, nagy részt* (eredete: **txan** *sok*)
txan: [tʰ'an] *PF* mn. *sok*
txanatan: [tʰ'a.na.tan] *PF* mn. *fényes, élénk* (összetétel ebből: **txan** *sok* és **atan** *fény*)
txanew: [tʰ'a.nɛw] *PF* mn. *falánk, mohó* (összetétel ebből: **txan** *sok* és **new** *akar*)
txanfwerwi: [tʰ'an.'fweɾ.wi] *PF* fn. *hóvihar* (eredete: **txan** *sok* és **hufwe+herwi** *szél+hó*)
txankeltrrrr: [tʰ'an.kɛl.tɾ.tɾ] *PF* mn. *rendkívüli* (eredete: **txan** *nagyon* és **keltrrrr** *szokatlan*)
txankrr: [tʰ'aŋ.kɾ] *PF* hsz. *régóta* (összetétel ebből: **txan** *sok* és **krr** *idő*)

tswa': [tʰsw.aʔ] *PF* i.(t) *elfelejt*
tswal: [tʰswal] *PF* fn. *erő, hatalom*
tswalnga': [tʰswal.ŋaʔ] *PF* mn. *erős, hatalommal bíró* (eredete: **tswal** *erő, hatalom*)n.e.
tswayon: [tʰsw.aj.on] *PF* i.(t) *repiül*
tswesya: [tʰswɛ.sja] *PF* fn. *follyás*
tswesya si: [tʰswɛ.sja s:i] *PF* i.(tn) *follyik* (eredete: **tswesya** *follyás*)
tswin: [tʰswin] *PF* fn. *copf, idegköteg*
tswintsyip: [tʰswin.tsjip'] *PF* fn. *copfocska* (eredete: **tswin** *copf*)
tswik: [tʰsw.ik] *PF* i.(t) *szívni*
tswik kxenerit: [tʰsw.ik k'ɛ.nɛɾ.it] *PF,D* i.(tn) *dohányzik* (sz.sz.: *füstöt szív*) (összetétel ebből: **tswik** *szív* és **kxener** *füst*)
tsyafe: [tʰsja.fɛ] *PF* mn. *enyhe, mérsékelt, kellemes*
tsyal: [tʰsja] *PF* fn. *szárny*
tsyär: [tʰsj.æɾ] *PF* i.(t) *elutasít*
tsyey: [tʰsje:] *PF* fn. *falat, rágcsa, nasi*
tsyeym: [tʰsjejm] *PF* fn. *kincs; ritka és értékes dolog*
tsyeytsyip: [tʰsjej.tsjip'] *PF* fn. *falatka* (eredete: **tsyey** *falat, rágcsa, nasi*)
tsyil: [tʰsj.il] *PF* i.(t) *megmászni*
tsyo: [tʰsjo] *PF* fn. *liszt*
tsyokx: [tʰsjok'] *PF* fn. *kéz*
tsyosyu: [tʰsjo.sju] *PF* fn. *lisztből készült étel* (összetétel ebből: **tsyo** *liszt* és **syuve** *étel*)

- txantstew:** [t'an.tstɛw] *PF* fn. *hős* (összetétel ebből: **txan** sok és **tstew** bátor)
- txantur:** [t'an.tur] *PF* mn. *erőtéljes* (összetétel ebből: **txan** sok és **txur** erős) cs.sz.
- txantxew:** [t'an.t'ɛw] *PF* fn. *maximum* (összetétel ebből: **txan** sok és **txew** határ, széle valaminek, vég)
- txantxewvay:** [t'an.'t'ɛw.vaj] *PF* hsz. *maximálisan, legfeljebb* (eredete: **txantxew** maximum)
- txanwawe:** [t'an.wa.'wɛ] *PF* mn. *személyesen fontos, jelentős* (összetétel ebből: **txan** sok és **wawe** jelentőség)
- txanwetseng:** [t'an.'wɛ.tʂɛŋ] *PF* fn. *fontos és szeretett hely, kb. haza* (eredete: **txanwawe(a)** jelentős és **tseng** hely)
- txasom:** [t'a.som] *PF* mn. *nagyon forró* (eredete: **txan** sok és **som** forró)
- txatx:** [t'at'] *PF* fn. *buborék*
- txawew:** [t'a.wɛw] *PF* mn. *nagyon hideg* (eredete: **txan** sok és **wew** hideg)
- txay:** [t'aj] *PF* i.(tn) *vízszintesnek lenni*
- txayo:** [t'a.jo] *PF* fn. *mező, nyílt terep, síkság*
- txärem:** [t'æ.rɛm] *PF* fn. *csont*
- txe'lan:** [t'ɛʔ.'lan] *PF* fn. *szív*
- txe'lankong:** [t'ɛʔ.'lan.koŋ] *PF* fn. *szívdobbanás* (összetétel ebből: **txe'lan** szív és **'ekong** ritmus)
- txekxumpay:** [t'ɛ.'k'um.paj] *PF* fn. *magma, láva* (eredete: **txep** tűz és **kxumpay** sűrű folyadék)
- txele:** [t'ɛ.lɛ] *PF* fn. *lényeg*
- txen:** [t'ɛn] *PF* mn. *éber*
- txep:** [t'ɛp] *PF* fn. *tűz*
- txepiva:** [t'ɛ.pi.va] *PF* fn. *hamu, parázs* (eredete: **txep** tűz és **ilva** csepp)
- txepram:** [t'ɛp.'ram] *PF* fn. *vulkán* (összetétel ebből: **txep** tűz és **ram** hegy)
- txeptseng:** [t'ɛp.tʂɛŋ] *PF* fn. *tűzhely, tűz helye* (összetétel ebből: **txep** tűz és **tseng** hely)
- txeptyip:** [t'ɛp.tʂjip] *PF* fn. *tüzezske* (eredete: **txep** tűz)
- txeptun:** [t'ɛp.tun] *PF* mn. *narancssárga* (összetétel ebből: **txep** tűz és **tun** piros, narancs)
- txepvi:** [t'ɛp.vi] *PF* fn. *szikra* (eredete: **txep** tűz)
- txew:** [t'ɛw] *PF* fn. *határ, széle valaminek, szegély, vég*
- txewk:** [t'ɛwk] *PF* fn. *bunkósbót (fegyver)*
- txewluke:** [t'ɛw.lu.kɛ] *PF* mn. *végtelen* (összetétel ebből: **txew** határ és **luke** nélkül)
- txewm:** [t'ɛwm] *PF* mn. *ijesztő, félelmetes*
- txewnga':** [t'ɛw.ŋaʔ] *PF* mn. *véges, nem határtalan* (összetétel ebből: **txew** határ és **nga'** tartalmaz)
- txey:** [t'ɛj] *PF* ige *megáll*
- txi:** [t'i] *PF* fn. *sietség, igyekezet*
- txin:** [t'in] *PF* mn. *fő, elsődleges*
- txintin:** [t'in.tm] *PF* fn. *foglalkozás, elsődleges szerep a társadalomban* (összetétel ebből: **txin** fő és **tin** elfoglaltságot adó cselekvés)
- txintseng:** [t'in.tʂɛŋ] *PF* fn. *bázis* (összetétel ebből: **txin** fő, **elsődleges** és **tseng** hely)
- txim:** [t'im] *PF* fn. *fenék*
- txing:** [t'ɪŋ] *PF* i.(t) *elhagy*
- txo:** [t'o] *PF* ksz. *ha*
- txoa:** [t'o.a] *PF* fn. *megbocsájtás*
- txokef yaw:** [t'o.kɛ.fjaw] *PF* ksz. *ha nem (különbö...)* (összetétel ebből: **txo-ke-fya'o-'aw** ha-nem-egy-út)
- txon:** [t'on] *PF* fn. *este, éjszaka*
- txon'ong:** [t'on.'ʔoŋ] *PF,Pr* fn. *naplemente, napszállta* (összetétel ebből: **txon** éj és **'ong** kinyílik)
- txon'ongmaw:** [t'on.'ʔoŋ.maw] *PF* fn. *alkony, sötétedés előtti időszak, naplemente után* (összetétel ebből: **txon'ong** naplemente és **maw** után)
- txonam:** [t'o.'nam] *PF* hsz. *Múlt éjjel* (eredete: **txon** éj és **ham** előző)
- txonay:** [t'o.'na] *PF* hsz. *holnap éjjel* (eredete: **txon** éj és **hay** következő)
- txonkrr:** [t'on.kɾ] *PF* hsz. *éjjel* (összetétel ebből: **txon** éj és **krr** idő)
- txopu:** [t'o.pu] *PF* fn. *félelem*
- txopu si:** [t'o.pu 's:i] *PF* i.(tn) *félni* (eredete: **txopu** félelem)
- txopu sleyku:** [t'o.pu slej.'k.u] *PF* i.(t) *megijeszt, megfélemlít* (eredete: **txopu** félelem és **sleyku** létrehoz)
- txukx:** [t'uk'] *PF* mn. *mély (fizikailag)*
- txula:** [t'u.l.a] *PF* i.(t) *épít*
- txum:** [t'um] *PF* fn. *méreg*
- txumnga':** [t'um.ŋaʔ] *PF* mn. *mérgező* (eredete: **txum** méreg és **nga'** tartalmaz)
- txur:** [t'ur] *PF* mn. *erős (fizikailag/testileg)*
- txurtel:** [t'ur.tel] *PF* fn. *kötél* (összetétel ebből: **txur** erős és **telem** zsinór)
- txurtu:** [t'ur.tu] *PF* fn. *erős személy* (eredete: **txur** erős)

U

- ue'**: [u. 'ɛʔ] *PF* i.(t), i.(tn) *hányni*
- uk**: [ukʰ] *PF* fn. *árny(ék)* (eredete: **toruk** végső árny)
- ukxo**: [u. 'k'o] *PF* mn. *száraz*
- ulte**: [ul. tɛ] *PF* ksz. és (két mondatot köt össze)
- ultxa**: [ul. 't'a] *PF* fn. *találkozó*
- ultxarun**: [ul. 't'a. r. un] *PF* i.(t) *összefutni, véletlenül találkozni* (összetétel ebből: **ultxa** találkozó és **run** talál)
- ultxa si**: [ul. 't'a 's:i] *PF* i.(tn) *találkozni (szándékosan)* (-val, -vel használatával) (eredete: **ultxa** meeting)
- ultxatu**: [ul. 't'a. tu] *PF* fn. *találkozás résztvevője* (eredete: **ultxa** találkozó)
- um**: [um] *PF* mn. *laza*
- unil**: [u. nil] *JC* fn. *álmom*
- unil si**: [u. nil s:i] *PF* i.(tn) *álmodik* (eredete: **unil** álmom)
- uniltirantokx**: [u. nil. ti. 'ran. tokʰ] *JC, PF* fn. *avatár-test (álmomjáró test)* (összetétel ebből: **uniltiranyu** álmomjáró és **tokx** test)
- uniltirantokxolo'**: [u. nil. ti. 'ran. tokʰ. o. loʔ] *PF* fn. *avatárok csoportja vagy klánja* (összetétel ebből: **uniltirantokx** avatár-test és **olo'** klán)
- uniltiranyu**: [u. nil. ti. 'ran. ju] *PF* fn. *álmomjáró* (összetétel ebből: **unil** álmom és **tiranyu** járó)
- uniltsa**: [u. nil. ts. a] *PF* i.(t) *álmodik valamiről* (eredete: **unil** álmom és **tse'a** lát)
- unyor**: [un. 'joʔ] *PF* mn. *édes illatú/aromájú (pl. virág ; utalhat a na'vik által használt fűszerre is)*
- uo-**: [u. o] *PF* told. *mögött*
- uoli'uvi**: [u. o. li. ʔu. vi] *PF* fn. *toldalék, utótag* (eredete: **uo-** mögött és **li'u** szó)
- uran**: [u. ran] *PF* fn. *hajó*
- utral**: [ut. ral] *PF* fn. *fa*
- utraltsyip**: [ut. ral. tsjipʰ] *PF* fn. *bokor* (eredete: **utral** fa)
- utu**: [u. tu] *PF* fn. *az erdő teteje*
- utumauti**: [u. tu. ma. u. ti] *PF* fn. *banánygyümölcs* (összetétel ebből: **utu** az erdő teteje és **mauti** gyümölcs) (szó szerint: erdő teteje gyümölcs)
- uvan**: [u. 'van] *PF* fn. *játék*
- uvan letokx**: [u. 'van lɛ. 'tokʰ] *PF* fn. *fizikai vagy atlétikai játék, sport* (összetétel ebből: **uvan** játék és **letokx** fizikai, testi)
- uvan si**: [u. 'van 's:i] *PF* i.(tn) *játszik* (eredete: **uvan** játék)

V

- var**: [v. aɛ] *PF* i.(tn) *valamilyen állapotban marad, folytat egy cselekvést*
- vawm**: [vawm] *PF* mn. *sötét*
- vawmpin**: [vawm. pin] *PF* fn. *sötét szín* (eredete: **vawm** sötét)
- vawt**: [vawtʰ] *PF* mn. *tömör, nem üreges*
- vay-**: [vaj] *PF* told. *fel*
- vaykrr**: [vaj. 'kɾ] *PF* ksz. *amíg, -ig* (összetétel ebből: **vay-** -ig és **krr** idő)
- vä'**: [væʔ] *PF* mn. *kellemtelen, undorító*
- väng**: [væŋ] *PF* mn. *szomjas*
- väpam**: [væ. pam] *PF* fn. *zaj, kellemtelen hang* (eredete: **vä** kellemtelen és **pam** hang)
- ve'ki**: [vɛ. ʔ. 'k:i] *PF* i.(t) *utál, gyűlöl*
- ve'o**: [vɛ. ʔo] *PF* fn. *rend (rendetlenség vagy káosz ellentéte), rendezettség*
- vefya**: [vɛ. fja] *PF* fn. *rendszer, eljárás, folyamat, módszer* (összetétel ebből: **ve'o** rend, rendezettség és **fya'o** mód, módszer)
- velek**: [v. ɛ. l. ɛkʰ] *PF* i.(tn) *felad, megad(ja magát)*
- velke**: [vɛl. ke] *PF* mn. *kaotikus, rendetlen, rendezetlen, összevissza* (összetétel ebből: **ve'o** rend, rendezettség és **luke** nélkül)
- venga'**: [vɛ. ŋaʔ] *PF* mn. *rendezett* (összetétel ebből: **ve'o** rend, rendezettség és **nga'** tartalmaz)
- venu**: [vɛ. nu] *PF* fn. *lábfej*
- venzek**: [vɛn. zɛkʰ] *PF* fn. *lábujj* (összetétel ebből: **venu** lábfej és **zekwä** ujj)
- vewng**: [v. ɛwŋ] *PF* i.(t) *vigyáz, gondoskodik, felelős*
- vey**: [vɛj] *PF* fn. *állati eredetű táplálék (étel), hús*
- vezeyko**: [vɛ. zɛj. 'ko] *PF* i.(t) *rendbe rak, redszerez* (eredete: **vezo** rendben lenni)
- vezo**: [vɛ. 'z. o] *PF* i.(tn) *rendben van, rendezett* (összetétel ebből: **ve'o** rend és **zo** jól van)
- vin**: [v. in] *PF* i.(t) *kér*
- vingkap**: [v. iŋ. k. apʰ] *PF* i.(t) *eszébe jut, "beug-*

rik
virä: [v.i.'r.æ] *PF* ige *terjed, szaporodik, sokasodik*
vitra: [vit.'ra] *PF* fn. *lélek*
vll: [v.ɫ] *PF* i.(tn), i.(t) *jelez, mutat*
vol: [vol] *PF* szám *nyolc, 8*
volve: [ˈvol.vɛ] *PF* mn. *nyolcadik* (eredete: **vol nyolc**(sorszámnév))
vonvä': [von.'væʔ] *PF* fn. *seggfej (vulgáris)* (összetétel ebből: **vitra lélek** és **onvä'** *büdös*)szó szerint: *büdöslelkű*
vospxì: [vo.'sp'ɪ] *PF* fn. *hónap* (eredete: **vosìpxì tizenketted** és **zìsità évé**)
vospxìam: [vo.sp'ɪ.'am] *PF* fn. *múlt hónap* (eredete: **vospxì hónap**)

W

walak: [ˈwa.lakʷ] *PF* mn. *energikus, aktív*
walew: [w.a.'l.ɛw] *PF* i.(tn) *túl teszi magát valamin*
wan: [w.an] *PF* i.(t) *elrejt*
wawe: [wa.'wɛ] *PF* fn. *jelentés, fontosság, jelentőség*
way: [wa.j] *PF* fn. *dal (ősi, szertartásos)*
way a plltxe: [waj a pl.'t'ɛ] *PF* kif. *vers szaválás (melodikus elbeszélés)* (eredete: **way dal** (szertartásos))
way a rol: [waj a rol] *PF* kif. *vers éneklés* (eredete: **way dal** (szertartásos))
wayä ayli'u: [waj.æ ajli.ʔu] *PF* kif. *vers vagy dal szövege* (eredete: **way dal** (szertartásos))
way si: [ˈwaj 's-i] *PF* i.(tn) *dalol* (eredete: **way dal**)
waytelem: [ˈwaj.tɛ.lɛm] *PF* fn. *dallam* (összetétel ebből: **way dal** és **telem zsinór**)
wä+: [wæ] *PF* told. *ellen* (pl: *harcolni vki ellen*)
wäsul: [ˈwæ.s.ul] *PF* i.(tn) *versenyez*
wäte: [wæ.'t.ɛ] *PF* i.(t) *vitatkozik, veszekszik*
wätu: [ˈwæ.tu] *PF* fn. *ellenfél* (eredete: **wä-** *ellen*)
wätx: [w.æ.tʃ] *PF* i.(t) *rossz valamiben*
we'ay: [ˈwɛ.ʔaj] *PF* mn. *savanyú, keserű*
wem: [w.ɛm] *PF* i.(tn) *harcolni, küzdeni*
wempongu: [ˈwɛm.po.ŋu] *PF* fn. *szakasz, katonai egység, csapat* (összetétel ebből: **wem**

vospxìay: [vo.sp'ɪ.'aj] *PF* fn. *jövő hónap* (eredete: **vospxì hónap**)
vrri:n: [ˈv.r.'im] *PF* i.(átn) *elfoglalt(nak lenni)* (*negatív értelemben*): *„nyakig ül a munkában”* (eredete: **in** *elfoglalt*)
vrretp: [ˈv.r.tɛpʷ] *PF* fn. *démon*
vul: [vul] *PF* fn. *faág*
vultsyip: [ˈvul.tɕjipʷ] *PF* fn. *pálca* (eredete: **vul faág**)
zur: [zur] *PF* fn. *történet*
zurvi: [ˈzur.vi] *PF* fn. *összegzés, áttekintés* (eredete: **zur történet**)
zurway: [ˈzur.waj] *PF* fn. *elbeszélő költemény, vers* (összetétel ebből: **zur történet** és **way dal**)

harcol és **pongu csoport**)
weopx: [wɛ.'opʷ] *PF* fn. *hullám (vízé)*
wew: [wɛw] *PF* mn. *hideg*
weyn: [w.ɛjn] *PF* i.(t) *rajzol, illusztrál*
win: [win] *PF* mn. *gyors*
win säpi: [ˈwin sæ.'p-i] *PF* i.(tn) *sietni* (összetétel ebből: **win gyors** és **s«äp»i csinál** (*visszaható*))
win si: [ˈwin 's-i] *PF* i.(tn) *gyorsítani, siettetni, sietni* (eredete: **win gyors**)
wip: [wipʷ] *PF* mn. *sós*
wiya: [ˈwi.ja] *ZS* *gesz. figyelmeztető vagy csaldottságot kifejező szó, 'francba!'*
wìngay: [w-i.'ŋaj] *PF* i.(t) *bizonyít* (eredete: **wìntxu mutat** és **ngay igaz**)
wìntxu: [w-m.'t'·u] *PF* i.(t) *mutat*
wo: [w-o] *PF* i.(t) *nyúl* (*valamiért*)
wok: [wokʷ] *PF* mn. *hangos*
wokau: [wok.'a.u] *JC,PF* fn. *ingadob* (összetétel ebből: **wok hangos** és **au dob**)
wotx: [wotʷ] *PF* fn. *teljesség, egész*
wrrpa: [ˈw.r.pa] *PF* mn. *valamin kívüli*
wrrza'u: [w.r.'z.a.ʔu] *PF* i.(tn) *kijön, előbukkan* (eredete: **wrrpa kívül** és **za'u jön**)
wum: [wum] *PF* hsz. *körülbelül, durván*
wur: [wur] *PF* mn. *húvös, hideg*
wutso: [ˈwu.tso] *PF* fn. *vacsora*

Y

- ya:** [ja] *PF* fn. *levegő*
- yafkeyk:** [ja.fkɛjkʰ] *PF* fn. *időjárás* (eredete: **fkeytok** létezik, van)
- yak:** [jakʰ] *PF* fn. *elágazás*
- yak si:** [j.akʰ s.i] *PF* i.(tn) *elágazik, irányt vált* (eredete: **yak** elágazás)
- yaney:** [ja.'neɲ] *PF* fn. *kenu*
- yapay:** [ja.paj] *PF* fn. *pára, köd, gőz* (összetétel ebből: **ya** *levegő* és **pay** *víz*)
- yawne:** [jaw.neɲ] *PF* mn. *szeretett*
- yawnetu:** [jaw.ne.tu] *PF* fn. *szeretett személy* (eredete: **yawne** *szeretett*)
- yawntu:** [jawn.tu] *PF* fn. *szeretett személy* (eredete: **yawne** *szeretett*)
- yawntutsyip:** [yawn.tu.tʃip] *PF* fn. *"kedvesem, kicsim"* (eredete: **yawntu** *szeretett személy*)
- yawnyewla:** [jawn.'jɛw.la] *PF* fn. *összetört szív, sebzett szív* (összetétel ebből: **yawne** *szere- tett* és **yewla** *csalódás*)
- yawo:** [ja.'w.o] *PF* i.(tn) *felszáll, kilő* (összetétel ebből: **ya** *levegő* és **wo** *nyúl*)
- yayayr:** [ja.'jajɾ] *PF* fn. *zúrzavar*
- yayayrnga:** [ja.'jajɾ.ŋaʔ] *PF* mn. *zavaros, zav- arbaejtő* (eredete: **yayayr** *zúrzavar*)
- yayayrtsim:** [ja.'jajɾ.tsim] *PF* fn. *zavaros dolog, zúrzavar oka/forrása* (összetétel ebből: **yay- ayr** *zúrzavar* és **tsim** *forrás*)
- yaymak:** [jaj.makʰ] *PF* mn. *buta, tudatlan*
- yayo:** [ja.jo] *PF* fn. *madár* (összetétel ebből: **ya** *levegő* és **ioang** *állat*)_D
- yayotsrul:** [ja.jo.tʃrul] *PF* fn. *madárfészek* (öss- zetétel ebből: **yayo** *madár* és **tsrul** *fészek*)
- yäxk:** [j.ækʰ] *PF* i.(t) *figyelmen kívül hagy, semmibe vesz*
- yän:** [j.æn] *PF* i.(t) *odaerősít, leköt(öz)*
- ye:** [jɛ] *PF* mn. *(meg)elégedett, hiánytalan, tele*
- ye'krr:** [jɛʔ.kɾ] *PF* hsz. *korán* (eredete: **ye'rín** *hamarosan* és **krr** *idő*)
- ye'rín:** [jɛʔ.rin] *PF* hsz. *hamarosan*
- yehakx:** [jɛ.hakʰ] *PF* mn. *jóllakott, tele* (eredete: **ye** *tele* és **ohakx** *éhes*)
- yem:** [j.ɛm] *PF* i.(t) *rak, helyez*
- yemfpay:** [jɛm.'fpaj] *PF* fn. *bemártás, merités* (*folyadékba*) (összetétel ebből: **yem** *rak* és **pay** *víz*)
- yemfpay si:** [jɛm.'fpaj 's.i] *PF* i.(tn) *merít* (*foly- adékba*) (eredete: **yemfpay** *merítés*)
- yemstokx:** [j.ɛm.stokʰ] *PF* i.(t) *felvesz (ruhát)* (összetétel ebből: **yem** *sin* *felvesz* és **tokx** *test*)
- yengwal:** [jɛŋ.'wal] *PF* fn. *bánat*
- yeväng:** [jɛ.væŋ] *PF* mn. *szomját csillapított, szomját oltott* (eredete: **ye** *tele* és **väng** *szom- jas*)
- yewla:** [jɛw.la] *PF* fn. *csalódás, meghiusult elvárások miatti érzelmi csalódottság, kiábrán- dulás*
- yey:** [jɛj] *PF* mn. *egyenes*
- yeyfya:** [jɛj.fja] *PF* fn. *egyenes vonal* (eredete: **yey** *egyenes* és **fya'o** *út*)
- yì:** [ji] *PF* fn. *szint, fok, perem, széle vala- minek* (Használható képletesen is, bármily- en mérhető dologra, aminek szintje vagy foka lehet; magasság, mélység, vízszint, hőmérséklet, tehetség, düh, stb.)
- yim:** [jim] *PF* i.(t) *(meg)köt*
- yil:** [ji] *PF* mn. *közösségi, közös*
- yilltxep:** [jil.tʃɛpʰ] *PF* fn. *közös tűz vagy tűzhely* (összetétel ebből: **yil** *közös* és **txep** *tűz*)
- yo:** [jo] *PF* fn. *felszín, felület*
- yo':** [joʔ] *PF* i.(átn) *tökéletes(nek lenni), hibát- lan(nak lenni)*
- yo'ko:** [joʔ.ko] *PF* fn. *kör* (eredete: **yo'** *tökéletes* és **ko'on** *kör*)
- yo'kofya:** [joʔ.ko.fja] *PF* fn. *ciklus* (összetétel ebből: **yo'ko** *kör* és **fya'o** *ösvény, út, mód*)
- yoa-:** [jo.a] *PF* told. *cserébe*
- yol:** [jol] *PF* mn. *hosszú (idő)*
- yom:** [jom] *PF* i.(t) *eszik*
- yomting:** [jom.t.ɲ] *PF* i.(tn) *etet* (összetétel ebből: **yom** *eszik* és **ting** *ad*)
- yomyo:** [jom.jo] *PF* fn. *tányér* (összetétel ebből: **yom** *enni* és **yo** *asztal* (*fjayo* *köznapi használatából*))
- yomyo lerik:** [jom.yo ɛ.'rikʰ] *PF* fn. *levéltányér* (összetétel ebből: **yomyo** *tányér* és **lerik** *le- vél*)
- yora':** [jo.'raʔ] *PF* i.(t) *nyer*
- yora'tu:** [jo.'raʔ.tu] *PF* fn. *győztes* (eredete: **yo- ra'** *győz, nyer*)
- yrr:** [jɾ] *PF* mn. *vad, természetes (hamisítatlan, eredeti, változatlan állapotú)*
- yrrap:** [jɾ.apʰ] *PF* fn. *vihar* (eredete: **ya** *levegő* és **hrrap** *veszély*)

yuey: [j̥u.ɛj] *PF mn. szép (belső szépség) cs.sz. hangra*
yune: [j̥·u.n·ɛ] *PF i.(t) hallgat (figyel valamilyen)* **zur:** [j̥·ur] *PF i.(t) mos*

Z

za'ärìp: [za.'ʔ·æ.f·ip̚] *PF i.(t) húz (eredete: 'ärìp mozgát)*
za'u: [z̥·a.'ʔ·u] *PF i.(tn) jön*
zam: [zam] *PF szám hatvannégy, 64*
zamunge: [za.'m·u.ŋ·ɛ] *PF i.(t) hoz (eredete: munge víz, hoz)*
zapxi: [za.'p̚i] *PF fn. elülső rész vagy darab (eredete: hapxi rész)*
zare': [za.'reʔ] *PF fn. homlok, szemöldök (összetétel ebből: zapxi elülső rész és re'o fej)*
zasrìn: [za.'sr̥·m] *PF i.(t) kölcsön vesz (eredete: srìn ideiglenesen átvesz a másiktól)*
zawng: [z̥·awŋ] *PF i.(tn) sikolt*
zawprte': [z̥·aw.'pr̥.tɛʔ] *PF i.(tn) élvezetesnek lenni (eredete: za'u jön és prte' élvezetes)*
zawr: [zawr] *PF fn. állathang (ordítás, bőgés, stb.)*
zäfi: [zæ.fi] *PF mn. módosított, megváltoztatott, nem eredeti állapotú*
zekwä: [zɛk.wæ] *PF fn. új*
zel: [zɛl] *PF hsz. akkor*
zene: [z̥·ɛ.n·ɛ] *PF i.(tnm) kell*
zenke: [z̥·ɛ.ŋ.kɛ] *PF i.(tnm) tilos, nem szabad (összetétel ebből: zene kell és ke nem)*
zerok: [z̥·ɛ.f̥·ok̚] *PF i.(t) emlékezni*
zeswa: [zɛ.swa] *PF fn. fű*
zeswavi: [zɛ.swa.vi] *PF fn. fűszál (eredete: zeswa fű)*
zet: [z̥·ɛt̚] *PF i.(t) tart, kezel (érzelmileg), viselkedik valakivel szemben*
zey: [zɛj] *PF mn. különleges, különböző*

zeyko: [zɛj.'k·o] *PF i.(t) (meg)gyógyít, javít (eredete: zo jól lenni és «eyk» műveltető infixum)*
zir: [zir] *PF fn. érintés, érzés, textúra*
zim: [z̥·im] *PF i.(t) érez (érintéssel!)*
zìma'uyu: [zi.'ma.'ʔ·u.ju] *PF fn. újonc, valaki aki most lépett színre*
zìmtswo: [z̥·im.t̥swo] *PF fn. érintés (eredete: zim érintéssel érez)*
zìsikrr: [zi.s̥i.kr̥] *PF fn. évszak (eredete: zìsit év és krr idő)*
zìsit: [z̥·i.s̥it̚] *PF fn. év*
zìsitay: [z̥·i.s̥it̚.aj] *PF fn. jövő év (eredete: zìsit év)*
zìsìsaltrr: [zi.s̥it̚.'sal.tr̥] *PF fn. évforduló (összetétel ebből: zìsit év és trr nap)*
zìtsaltrr: [zi.'tsal.tr̥] *PF fn. évforduló (társalgási nyelvben)*
zo: [z̥·o] *PF i.(átn) jól lenni, rendben lenni, rendben működni*
zong: [z̥·oŋ] *PF i.(t) (meg)ment, véd*
zongtseng: [z̥·oŋ.t̥sɛŋ] *PF fn. menedék (összetétel ebből: zong megment és tseng hely)*
zoplo: [zop.'lo] *PF fn. támadás*
zoslu: [z̥·o.sl̥·u] *PF i.(tn) (meg)gyógyul, javul (összetétel ebből: zo jól lenni és slu válik vmivé)*
zum: [zum] *PF fn. tárgy, dolog (kézzelfogható)*
zun: [zun] *PF ksz. ha*
zup: [z̥·up̚] *PF i.(tn) (le)esni*
zusawkr: [zu.'saw.kr̥] *PF fn. jövő (összetétel ebből: z«us»a'u jövő és krr idő)*

ä

äie: [æ.'i.ɛ] *PF fn. vízió, látomás*
äo-: [æ.o] *PF told. alatt(a), alul*
ätxäle: [æ.'t̥·æ.lɛ] *PF fn. kérés*

ätxäle si: [æ.'t̥·æ.lɛ 's·i] *PF i.(tn) kérés (tsnì majd a tárgyi mellékmondat) (eredete: ätxäle kérés)*

ì

ìì: [i:] *PF „töltelékszó” öö, ízé*
ìlä+: [i.læ] or [i.'læ] *PF told. által(a), révén, keresztül, mentén*

iley: [i.'lɛj] *LA gesz. harci kiáltás*
ìlva: [i.l̥.va] *PF fn. pely, csepp, szilánk*
ìpxa: [i.'p̚·a] *RL,PF fn. páfrány*

A Számrendszer

A következő táblázatban a Na'vi számokat foglaltuk össze, melyek melléknevek, amiket a főnevek egyesszámú alakjával használunk, mint pl. 'awa tute. Fontos megjegyezni, hogy ez nem tízes (decimal), hanem nyolcas (octal) alapú számrendszer! Aláhúzás jelzi, hogy hova esik a hangsúly. A 8-as és 9-es számjegyek földi hivatkozásként szerepelnek, pl. telefonszámokhoz. Ezekkel nem fejezhető ki a nyolc és a kilenc, mint értékét!

Megjegyzés: köznapi beszédben a Frommer által alkotott Számszabályt (Na'vi-ul: „Koren Holpxayä”) alkalmazzuk, mely szerint *ugyanarra a dologra vonatkozóan tagmondatonként csak egyszer fejezzük ki a mennyiséget*. Például az a mondat, hogy „Ti ketten tanárok vagytok.” na'vi nyelven „Menga lu karyu”. Az pedig, hogy „Ők tanárok.” úgy szól, hogy „Fo lu karyu”.

Na'vi számok: 0 – 39					
	0	1	2	3	4
0	kew	vol	mevol	pxevol	tsìvol
1	'aw	volaw	mevolaw	pxevolaw	tsìvolaw
2	mune	vomun	mevomun	pxevomun	tsìvomun
3	pxey	vopey	mevopey	pxevopey	tsìvopey
4	tsing	vosing	mevosing	pxevosing	tsìvosing
5	mrr	vomrr	mevomrr	pxevomrr	tsìvomrr
6	pukap	vofu	mevofu	pxevofu	tsìvofu
7	kinä	vohin	mevohin	pxevohin	tsìvohin

Na'vi számok: 40 – 63				Sorszámok			
	5	6	7	Szám + -ve			
0	mrrvol	puvol	kivol	0	-	8	volve
1	mrrvolaw	puvolaw	kivolaw	1	'awve	9	volawve
2	mrrvomun	puvomun	kivomun	2	muve	10	vomuve
3	mrrvopey	puvopey	kivopey	3	pxeyve	11	vopeyve
4	mrrvosing	puvosing	kivosing	4	tsìve	12	vosìve
5	mrrvomrr	puvomrr	kivomrr	5	mrrve	13	vomrrve
6	mrrvofu	puvofu	kivofu	6	puve	14	vofuve
7	mrrvohin	puvohin	kivohin	7	kive	15	vohive

További Na'vi számok:						
	x1	kombináció	x8	x64	x512	x4096
1	'aw	-aw	vol	zam	vozam	zazam
2	mune	-mun	mevol	mezam	mevozam	mezazam
3	pxey	-pey	pxevol	pxezam	pxevozam	pxezazam
4	tsing	-sing	tsìvol	tsìzam	tsìvozam	tsìzazam
5	mrr	-mrr	mrrvol	mrrzam	mrrvozam	mrrzazam
6	pukap	-fu	puvol	puzam	puvozam	puzazam
7	kinä	-hin	kivol	kizam	kivozam	kizazam

Example Number

zamtsìvosìng	zam + tsìvo + sìng	64 + 4*8 + 4	100
--------------	--------------------	--------------	-----

Nem Na'vi számok:			
8	'eyt	9	nayn

B Idő

Itt egy lista a pandorai napszakokról, és a földi hét napjairól. A hangsúly ismét aláhúzással van jelölve.

Trrtxon	
trr'ong	hajnal, napkelte
trr'ongmaw	napkelte után
rewon	reggel
srekamtrr	délelőtt
kxamtrr	dél
kxamtrrmaw	kora délután
ha'ngir	délután
kaym	késő délután
sreton'ong	naplemente előtt
txon'ong	naplemente
txon'ongmaw	naplemente után
txon	este,éjszaka
srekamtxon	éjfél előtt
kxamtxon	éjfél
kxamtxomaw	éjfél után
txon	este,éjszaka
sresrr'ong	hajnal előtt
trr'ong	hajnal, napkelte

Napok földi hét viszonylatában	
Vasárnap	trr'awve
Hétfő	trrmuve
Kedd	trrpexyve
Szerda	trrtsìve
Csütörtök	trrmrrve
Péntek	trrpuve
Szombat	trrkive

C Na'vi jövevényszavak

Ḷnglìsì: [ʔŋ.lì.sì] *PF* fn. *angol nyelv* (jövevényszó angolból *English*)

Ḷrta: [ʔr.ta] *PF, Prr* tul.n. *Föld* (jövevényszó angolból *Earth*)

Europa: [ɛ.u.'ro.pa] *PF* tul.n. *Európa* (jövevényszó görögből *Europe*)

ewro: [ɛw.ro] *PF* fn. *Euro* (jövevényszó angolból *euro*)

hametsì: [ha.mɛ.'tsì] *PF* fn. *kovászos kenyér* (jövevényszó héberből *chametz*)

Jakesully: [ʒɛjk'su:lì] *M* fn. *idióta, Toruk Maktó* (jövevényszó angolból *Jake Sully*) (Nem megengedett a navi fonotaktikai szabályok miatt)

kunsìp: [kun.sìp] *PF* fn. *harci helikopter* (jövevényszó angolból *gunship*)

lì'upuk: [lì.ʔu.puk] *PF* fn. *szótár* (jövevényszó Na'vi - angol *word book*)

LosÄntsyelesì: [los.'antsjɛ.lɛ.sì] *PF* tul.n. *Los Angeles* (jövevényszó angolból *Los Angeles*)

matsa: [ma.'tsa] *PF* fn. *matsa, crackers* (jövevényszó héberből *matsa*)

nìFranse: [nì.'fran.sɛ] *PF* hsz. *francia, franciául* (jövevényszó franciából *Français*)

nìToitsye: [nì.'to.i.tsjɛ] *PF* hsz. *német, németül* (jövevényszó németből *Deutsche*)

nìTsyungwen: [nì.'tsjuŋ.wɛn] *PF* hsz. *Zhongwen* (jövevényszó Mandarin kínaiból *Zhongwen*)

Pari: [pa.'fi] *PF* tul.n. *Párizs* (jövevényszó francia *Paris*)

- paynäpll:** [ˈpaj.næ.pɪ] *PF* fn. *ananász* (jövevényyszó angolból *pineapple*)
- päsketpol:** [pæ.skɛt.pɒl] *PF* fn. *basketball* (jövevényyszó angolból *basketball*)
- pätsi:** [ˈpæ.tʃi] *PF* fn. *jelvény* (jövevényyszó angolból *badge*)
- pensil:** [ˈpen.sɪl] *PF* fn. *ceruza* (jövevényyszó angolból *pencil*)
- pilok:** [pɪ.ˈlɒk] *PF* fn. *blog* (jövevényyszó angolból *blog*)
- posti:** [ˈpo.sti] *PF* fn. *bejegyzés, post* (jövevényyszó angolból *post*)
- puk:** [pʊk] *PF* fn. *könyv* (jövevényyszó angolból *book*)
- puktsyip:** [ˈpʊk.tʃɪp] *PF* fn. *pamflet, könyvecske* (eredete: **puk** *könyv*)
- pxir:** [pˈɪr] *PF* fn. *sör* (jövevényyszó németből *bier*)
- skxaypxe:** [skˈaj.pˈɛ] *PF* fn. *Skype* (jövevényyszó angolból *Skype*)
- Sweriye:** [swɛrɪjɛ] *PF* tul.n. *Svédország* (jövevényyszó svédből *Sverige*)
- tawsip:** [ˈtaw.sɪp] *PF* fn. *éghajó* (jövevényyszó angolból *ship*)
- tireyn:** [tɪ.ˈrɛjn] *PF* fn. *vonat* (jövevényyszó angolból *train*)
- Toitslan:** [ˈto.i.tʃlɑn] *PF* tul.n. *Németország* (jövevényyszó németből *Deutschland*)
- Toitsye:** [ˈto.i.tʃjɛ] *PF* mn. *német (nyelv)* (jövevényyszó németből *Deutsch*)
- toktor:** [ˈtɒk.tɒr] *PF* fn. *orvos* (jövevényyszó angolból *doctor*)
- tsyänel:** [ˈtʃjæ.nɛl] *PF* fn. *TV csatorna* (jövevényyszó angolból *channel*)
- tsyiräfi:** [tʃɪ.ræ.fi] *PF* fn. *zsiráf* (jövevényyszó angolból *giraffe*)
- tsyoklit:** [ˈtʃjɒk.lɪt] *PF* fn. *csokoládé* (jövevényyszó angolból *chocolate*)
- txolar:** [ˈtˈo.lɑr] *PF* fn. *dollár* (jövevényyszó angolból *dollar*)
- wep:** [wɛp] *LN* fn. *web (www)* (jövevényyszó angolból *web*)
- weptseng:** [ˈwɛp.tʃɛŋ] *LN* fn. *weboldal* (jövevényyszó angol/Na'vi *web place*)
- wou:** [ˈw-o-u] *PF* i.(átn) „állat”, „sirály”, „király”. (*slang*) (jövevényyszó angolból *whoa*)
- Yeysu:** [jɛj.su] *PF* tul.n. *Jézus* (jövevényyszó Italian *Jesus*)
- Yuesey:** [ju.ɛ.sɛj] *PF* tul.n. *USA* (jövevényyszó angolból *U.S.A.*)

D Na'vi tulajdonnevek

- Akwey:** [ak.'wej] *JC* tul.n. *Na'vi férfi*
- Amhul:** [am.'hul] *PF* tul.n. *gyermeknév (nem szó szerint értve)*
- Anurai:** [a.nu.ra.i] *G* tul.n. *Na'vi kl*
- Aonung:** [a.o.'nuŋ] *PF* tul.n. *férfi a Metkayina Klánból*
- Ateyitan:** [a.tej.i.tan] *JC* tul.n. *Ateyo fia (eredete: Ateyo férfi név (nem szó szerint értve) és 'itan fiú)*
- Ateyo:** [a.'te.jo] *JC* tul.n. *Na'vi férfi*
- ayRam aLusing:** [aj.'ram a.lu.'siŋ] *PF* tul.n. *a Lebegő Hegység (összetétel ebből: ram hegy és ling lebeg)*
- ayVitrayä Ramunong:** [aj.vit.'ra.jæ ra.'mu.noŋ] *JC* tul.n. *Lelkek Fája/Kútja (összetétel ebből: vitra lélek és ramunong kút)*
- Änsit:** [ʔæn.sitʔ] *PF* tul.n. *gyermeknév (nem szó szerint értve)*
- Entu:** [ʔen.tu] *PF* tul.n. *Na'vi férfi*
- Eytukan:** [ʔej.tu.kan] *JC* tul.n. *Az Omatikaya klán férfi vezetőjének a neve*
- Eywa:** [ʔej.wa] *JC* tul.n. *világsszellem/Gaia/Pandora lelke(a Proto-Indo-Európai *aiw-ból) *RL**
- Eywa'eveng:** [ʔej.wa.'ʔe.veŋ] *JC,PF* tul.n. *Pandora (köznapi kiejtése [ʔej.'we.veŋ]) (összetétel ebből: Eywa Gaia és 'eveng gyerek)*
- Iknimaya:** [ʔik.ni.'ma.ja] *JC* tul.n. *Halleluja-hegység (lebegő hegység)*
- İstaw:** [i.'staw] *PF* tul.n. *Na'vi férfi*
- Kamun:** [ka.mun] *PF* tul.n. *Na'vi férfi (becézett alakja: Kamtsyip)*
- Kekunan:** [ke.ku.nan] *G* tul.n. *Na'vi kl*
- Kelutral:** [kel.ut.'fal] *PF* tul.n. *otthonfa (összetétel ebből: kelku otthon és utral fa)*
- Li'ona:** [li.'ʔo.na] *G* tul.n. *Na'vi kl*
- Lo'ak:** [lo.'ʔakʔ] *PF* tul.n. *Jake és Neytiri másodszületett fia*
- Lo'akur:** [lo.'ʔa.'kur] *PF,CdS* tul.n. *Toruk Makto Amulet (szó szerint: lógó amulet) (összetétel ebből: lo'a totem és kur lóg)*
- Metkayina:** [met.ka.'ji.na] *JC,PF* tul.n. *Zátony Népe klán*
- Mo'ara:** [mo.'ʔa.ra] *PF* tul.n. *pandorai völgy (Megjegyzés: A Disney Pandora hely neve is)*
- Mo'at:** [mo.'ʔatʔ] *JC* tul.n. *Omatikaya sámán nő neve (lehet Moat is)*
- Mo'at'ite:** [mo.'ʔat.'ʔi.te] *JC* tul.n. *Mo'at lánya (eredete: Mo'at női név és 'ite lány)*
- Na'vi:** [na.'vi] *PF* tul.n. *a Nép, bennszülött pandorai faj*
- Naranawm:** [nar.a.'nawm] *JC,PF* tul.n. *Polyp-hemus (eredete: nari szem és anawm nagy; szó szerint nagy szem")*
- Nawmtoruktek:** [nawm.'to.ruk.tekʔ] *PF,CdS* tul.n. *Toruk Makto Totem (összetétel ebből: nawm Toruk nagy Toruk és tekre koponya)*
- Neteyam:** [ne.'tej.am] *PF* tul.n. *Jake és Neytiri elsőszületett fia*
- Newey:** [ne.'wej] *PF* tul.n. *Na'vi nő*
- Neytiri:** [nej.ti.ri] *JC* tul.n. *Omatikaya női név*
- Ninat:** [ni.natʔ] *JC* tul.n. *Omatikaya női énekes neve*
- Omatikaya:** [o.ma.ti.'ka.ja] *JC* tul.n. *Kék Síp Klán (Megjegyzés: gyakori elírása az Omatcaya)*
- Otranyu:** [ot.'ran.ju] *JC* tul.n. *Na'vi férfi*
- Peyral:** [pej.'ral] *PF* tul.n. *Omatikaya női név*
- Pongu Pongu:** [po.ŋu 'po.ŋu] *D* tul.n. *party party (eredete: pongu csoport) (Megjegyzés: A Disney's Pandora bár neve is)*
- Ralu:** [ra.lu] *PF* tul.n. *Na'vi gyermek neve (nem szó szerint értve)*
- Rini:** [ri.ni] *PF* tul.n. *Na'vi nő*
- Ronal:** [ro.nal] *PF* tul.n. *nő a Metkayina Klánból*
- Rongloa:** [roŋ.lo.a] *JC* tul.n. *Na'vi kl*
- Rotxo:** [ro.t'o] *PF* tul.n. *férfi a Metkayina Klánból*
- Satu'li:** [sa'tuʔ.li] *PF,D* tul.n. *Az étkező neve Mo'araban (Megjegyzés: Disney's Pandora)*
- Seze:** [se.ze] *ZS* tul.n. *Neytiri ikranja*
- Silwanin:** [sil.wa.nin] *JC* tul.n. *Neytiri (lány)testvére (nem szó szerint értve)*
- Sorewn:** [so.'rewn] *PF* tul.n. *Na'vi nő*
- Swotulu:** [swo.tu.lu] *PF* tul.n. *szent folyó (eredete: swotu szent hely)*
- Swotu Wayä:** [swo.tu 'waj.æ] *PF,D* tul.n. *éneklőhely (Megjegyzés: Disney's Pandora)*
- Tawkami:** [taw.'ka.mi] *G* tul.n. *Na'vi klán neve (összetétel ebből: taw ég(bolt) és kame lát)*
- Tawtute:** [taw.tu.te] *PF* tul.n. *ég ember (ember) (összetétel ebből: taw ég(bolt) és tute személy)*
- Tipani:** [ti.pa.ni] *G* tul.n. *Na'vi kl*

- Tonowari:** [to.no.'wa.ri] *JC,PF* tul.n. *Metkayina*
férfi név
- Tsahik:** [t̂sa.hikʷ] *JC* tul.n. *sámánnő, papnő,*
matriarcha
- Tsenu:** [t̂se.nu] *PF* tul.n. *Na'vi nő*
- Tsireya:** [t̂si.'rej.a] *PF* tul.n. *nő a Metkayina*
Klánból
- Tskaha:** [t̂ska.ha] *JC* tul.n. *Na'vi kl*
- Tsu'tey:** [tsuʔ.'tɛj] *JC* tul.n. *Omatikaya férfi név*
- Tsumongwi:** [t̂su.moŋ.wi] *JC* tul.n. *az Omati-*
kaya klán eredeti neve
- Tuke:** [tu.kɛ] *PF* tul.n. *Na'vi nő*
- Tuktirey:** [tuk.'ti.rej] *PF* tul.n. *Jake és Neytiri*
lánya
- Txärpawk:** [t'æɾ.pawkʷ] *PF,CdS* tul.n.
Thanator-csont kürt (összetétel ebből: txä-
rem csont és pawk kürt)
- Txewi:** [t'ɛ.wi] *PF* tul.n. *Na'vi férfi*
- Txilte:** [t'il.tɛ] *PF* tul.n. *Na'vi nő*
- Uniltaron:** [u.nil.'ta.rɔŋ] *PF* tul.n. *álmovadás-*
zat (összetétel ebből: unil álm és taron va-
dászik)
- Utral Aymokriyä:** [ut.ral aj.'mɔk.ri.jæ] *JC,PF*
tul.n. *(Régi) Hangok Fája (összetétel ebből:*
utral fa és mokri hang)(utraya mokri-ből
JC)
- Va'ru:** [vaʔ.ru] *PF* tul.n. *Na'vi férfi*
- Vitraul:** [vit.'ra.ut.ral] *PF* tul.n. *Lelkek Fája*
(összetétel ebből: vitra lélek és utral fa)

E Állat- és Növényvilág

Növényvilág

- 'ampirikx:** [ʔam.pi.rikʰ] *PF* fn. *levél-kancsóka* (érintésre mozgó) (*pandorai növényfaj*) (összetétel ebből: **'ampi érint és rikx mozog**)
- 'ä'o:** [ʔæ.ʔo] *PF* fn. *kancsóka*
- 'ele'wll:** [ʔɛ.lɛʔ.w] *PF* fn. *tüskés mancs, kaktusz* (*pandorai növényfaj*) (eredete: **'ewll növény**)
- aniheyu:** [a.ni.'hɛ.ju] *PF* fn. *fibonacci, kék spirál növény* (*pandorai növényfaj*) (összetétel ebből: **ean kék és 'iheyu spirál**)
- apxangrr:** [a.'p'a.ŋʔ] *PF* fn. *delta fa, szó sz. nagy gyökér* (*pandorai növényfaj*) (összetétel ebből: **apxa nagy és ngrr gyökér**)
- atokirina':** [a.to.ki.'ri.naʔ] *JC* fn. *A Szent Fa magja*
- awaiei:** [a.wa.i.'ɛ.i] *PF* fn. *édeni sikoltófű, földi ikran* (*pandorai növényfaj*)
- eanean:** [ɛ.an.'ɛ.an] *PF* fn. *cheadle, lágyszárú növény* (*pandorai növényfaj*) (összetétel ebből: **ean kék**)
- eyaye:** [ɛ.'ja.jɛ] *PF* fn. *eyaye* (*pandorai növényfaj*)
- fkxakewll:** [ʰfk'a.kɛ.w] *PF* fn. *viszkető növény* (*pandorai növényfaj*) (összetétel ebből: **fkxake viszket és 'ewll növény**)
- flefle:** [ʰflɛ.flɛ] *PF* fn. *Sol öröme, magnetotrophic* (*pandorai növényfaj*)
- fngapsutxwll:** [ʰŋap.sut'.w] *PF* fn. *fémkövető növény* (*pandorai növényfaj*) (összetétel ebből: **fngap fém és sutx követ**)
- fwäkiwll:** [ʰfwæ.ki.w] *PF* fn. *imádkozó sáska* (*pandorai állatfaj*) (összetétel ebből: **fwäki sáska és 'ewll növény**)
- hürumwll:** [hi.'rum.w] *PF* fn. *puffer növény* (*pandorai növényfaj*)
- klipxiwll:** [kɿ.'p'i.w] *PF* fn. *oroszlánbogyó* (*pandorai növényfaj*) (összetétel ebből: **klite föld és pxiwll növény**)
- kxaylte:** [ʰk'ajl.tɛ] *PF* fn. *cillaphant* (*pandorai növényfaj*) (eredete: **kxayl magas**)
- loreyu:** [lo.'rɛ.ju] *PF* fn. *helicoradium spirál, gyönyörű spirál* (*pandorai növényfaj*) (összetétel ebből: **lor gyönyörű és 'iheyu spirál**)
- mínyu:** [ʰmɪn.ju] *PF* fn. *csavart liliom* (*pandorai növényfaj*) (eredete: **mìn fordul**)
- mulpxar:** [mul.'p'ar] *PF* fn. *kakasfej növény* (*pandorai növényfaj*)
- pa'liwll:** [ʰpaʔ.li.w] *PF* fn. *páncélos ló kancsó-növény* (*pandorai növényfaj*) (összetétel ebből: **pa'li páncélos ló és 'ewll növény**)
- pamtseowll:** [ʰpam.tɕɛ.o.w] *PF* fn. *macskafiül, zenevirág* (*pandorai növényfaj*) (összetétel ebből: **pamtseo zene és 'ewll növény**)
- paywll:** [ʰpa.j.w] *PF* fn. *vízvirág/vízinnövény, dapofet,* (*pandorai növényfaj*) (összetétel ebből: **pay víz és 'ewll növény**)
- penghrrap:** [pɛŋ.'hr.apʰ] *PF* fn. *"veszélyjelző", rojtos lámpa* (*pandorai növényfaj*) (összetétel ebből: **peng mond és hrrap veszély**)
- pxayzekwä:** [p'aj.'zɛk.wæ] *PF* fn. *tüskés korbács* (*pandorai növényfaj*) (összetétel ebből: **pxay sok és zekwä ujj**)
- pxiut:** [p'i.utʰ] *PF* fn. *borotva pálma, éles fa* (*pandorai növényfaj*) (összetétel ebből: **pxi éles és utral fa**)
- pxiwll:** [p'i.w] *PF* fn. *remete-rügy növény* (*pandorai növényfaj*) (összetétel ebből: **pxi éles és 'ewll növény**)
- pxorna':** [p'or.naʔ] *PF* fn. *episoth, robbanó mag* (*pandorai növényfaj*) (összetétel ebből: **pxor szétvet és rina' mag**)
- pxorna'lor:** [p'or.naʔ.'lor] *PF* fn. *szári, gyönyörű robbanó mag növény* (*pandorai növényfaj*) (összetétel ebből: **pxorna' robbanó mag és lor gyönyörű**)
- rawp:** [rawpʰ] *PF* fn. *hólyag polip* (*pandorai állatfaj*)
- rumut:** [ʰrum.utʰ] *PF* fn. *labdafa* (*pandorai növényfaj*) (összetétel ebből: **rum labda és utral fa**)
- seze:** [ʰsɛ.zɛ] *PF,ZS* fn. *"kék virág"* (*Neytiri ikranjának a neve*) (*pandorai növényfaj*)
- smaoe:** [sma.'o.ɛ] *PF* fn. *falanxia, nagyon tüskés növény* (*pandorai növényfaj*)
- sngukx:** [sŋukʰ] *PF* fn. *féreg-növény* (*pandorai növényfaj*)
- somtilor:** [ʰsom.tɪ.lor] *PF* fn. *gránátfű", forró szépség* (*pandorai növényfaj*) (összetétel ebből: **som forró és tilor szépség**)

syeptute: [ʃjɛp.tu.tɛ] *PF* fn. *hyneman*, emberfógó (pandorai növényfaj) (összetétel ebből: **syep** csapdába ejt és **tute** személy)

tautral: [ʔa.ut.ral] *PF* fn. *égi fa* (pandorai növényfaj) (összetétel ebből: **taw** ég(bolt) és **utral** fa)

tawtsngal: [ʔaw.tʃŋal] *PF* fn. [ʔ]panopyra, égi csésze (pandorai növényfaj) (összetétel ebből: **taw** ég(bolt) és **tsngal** csésze)

tihawnuwll: [ti.ʔaw.nu.wl] *PF* fn. *spártai, menedék-növény* (pandorai növényfaj) (összetétel ebből: **tihawnu** védelem és **'ewll** növény)

tompawll: [ʔom.pa.wl] *PF* fn. *geode, eső-növény* (pandorai növényfaj) (összetétel ebből: **tompa** eső és **'ewll** növény)

torukspxam: [ʔo.ruk.spʔam] *PF* fn. *octoshroom*, hatalmas leonopteryx gomba (pandorai növényfaj) (összetétel ebből: **toruk** leonopteryx és **spxam** gomba)

tsawlapxangrr: [ʔsaw.la.pʔa.ŋr] *PF* fn. *unidel-ta fa*, szó sz. magas, hatalmas gyökér (pandorai növényfaj) (összetétel ebből: **tsawl** magas és **ngrr** gyökér)(röviden: **tsawlapx**)

tstxa'a: [ʔstʔa.ʔa] *PF* fn. *canalyd*

tsyorina'wll: [ʔsjo.ri.ʔa.ʔ.wl] *PF* fn. *cycad*, liszt-mag növény (pandorai növényfaj) (összetétel

ebből: **rina'** mag és **'ewll** növény)

txll'u: [ʔʔ.ʔu] *PF* fn. *hukatök* (pandorai növényfaj)

txumpaywll: [ʔʔum.pa.j.wl] *PF* fn. *skorpió bogáncs, mérgező vizinövény* (pandorai növényfaj) (összetétel ebből: **txum** mérge és **paywll** vizinövény)

txumtsä'wll: [ʔʔum.ʔsæʔ.wl] *PF* fn. *feldölt palack, méreglövellő növény* (pandorai növényfaj) (összetétel ebből: **tsä'** lövell és **'ewll** növény)

väfewll: [ʔvæ.fɛ.wl] *PF* fn. *százlábú, rossz szagú növény* (pandorai növényfaj) (összetétel ebből: **vä'** kellemetlen és **fahew** szag)

värumut: [ʔvæ.ru.mutʔ] *PF* fn. *ér-gubó* (pandorai növényfaj) (összetétel ebből: **vä'** kellemetlen és **rum** labda)

vozampasukut: [ʔvo.zam.pa.suk.utʔ] *PF* fn. "ezerbogyófa", málnához hasonló gyümölcs fája (összetétel ebből: **vozam** 512, az ezer helyett használatos és **pasuk ut(ral)** bogycó fa)

yomhi'ang: [jom.ʔhiʔ.ang] *PF* fn. *kisállat/rovarevő, dakteron* (pandorai növényfaj) (összetétel ebből: **yom** eszik és **hi'ang** rovar)

yomioang: [jom.i.ʔo.ang] *PF* fn. *kehelynövény* (pandorai növényfaj) (összetétel ebből: **yom** eszik és **ioang** állat)

Állatvilág

'angtsik: [ʔaŋ.tʃikʔ] *PF* fn. *kalapácsfejű növényevő* (pandorai állatfaj)

eltungawng: [ɛl.tu.ŋawŋ] *PF* fn. *agyféreg* (pandorai állatfaj) (összetétel ebből: **eltu** agy és **ngawng** féreg)

fkio: [ʔki.o] *PF* fn. *tetrapteron* (pandorai állatfaj)

fpxafaw: [ʔpʔa.faw] *PF* fn. (pandorai repülő medúzászerű lény) (pandorai állatfaj)

fwampop: [ʔwam.popʔ] *PF* fn. *tapirus*

fwäki: [ʔwæ.ki] *PF* fn. *sáska*

ikran: [ʔik.ran] *JC* fn. *ikran/sikoll* (na'vik repülő hátasa) (pandorai állatfaj)(hegyi ikran)

ikranay: [ik.ra.ʔna.j] *JC,PF* fn. *erdei ikran / sikoll*

ilu: [ʔi.lu] *PF,D* fn. *nagy, plezioszaurusz-szerű tengeri állat* Disney's Pandora Guide to the Flora and Fauna of the Valley of Mo'ara-ból

kali'weya: [ka.liʔ.wɛ.ja] *ASG* fn. *mérgező pókszabású állat* (pandorai állatfaj)

kenten: [ʔken.tɛn] *PF* fn. *legyezőgyík*

lanay'ka: [la.ʔnajʔ.ka] *PF,ASG* fn. *slinger*", lajhár-szerű pandorai állat

mawup: [ʔma.wupʔ] *PF,CdS* fn. *turtapede* (teknős-szerű pandorai állat)

nantang: [ʔnan.taŋ] *JC,PF* fn. *viperafarkas* *Caniferratus costatus*, síkos páncélos farkas (pandorai állatfaj)

nantangtsyip: [ʔnan.taŋ.tʃjipʔ] *JC,PF* fn. *kutya* (földi állat), sz.sz.: *kis viperafarkas* (eredete: **nantang** viperafarkas)

pa'li: [ʔpaʔ.li] *PF* fn. *Páncélos ló* (Na'vik földi ló-szerű hátasa, pandorai állatfaj)

palulkan: [pa.lu.ʔlu.kan] *JC* fn. *Thanator* („száraz száj és félelemhöz”) (szárazföldi csúcsragadozó, állatfaj) (köznyelvi [pa.ʔlu.kan])

palulukantsyip: [pa.lu.ʔlu.kan.tʃjipʔ] *JC,PF* fn. *macska* (földi állat) (eredete: **palulkan** *thantor*) (köznap [pa.ʔlu.kan.tʃjipʔ])

- riti:** [ˈri.ti] *JC* fn. *Tüskés/Fullánkos denevér* (*pandorai állatfaj*)
- syaksyuk:** [sjak.ˈsjukʰ] *PF* fn. *prolemuris* (*pandorai állatfaj*)
- talioang:** [ˈtal.i.o.aŋ] *JC* fn. *viharbölény* (*pandorai állatfaj*) (eredete: **ioang** állat)
- teylu:** [ˈtɛj.lu] *JC* fn. *bogár lárvá* (*pandorai állatfaj*)
- toruk:** [ˈto.rukʰ] *JC* fn. *leonoptyeryx*, *végső árny* (*pandorai állatfaj*)
- tsɸiŋ:** [tɸiŋ] *PF, CdS* fn. *austrapede* (*struccszerű pandorai állat*)
- yerik:** [ˈjɛ.rikʰ] *PF* fn. *Hexapéd* (*Pandórai szervasszerű lény*) (*pandorai állatfaj*)
- zizeʻ:** [zi.ˈzɛʔ] *PF* fn. *pokoli tűzdarázs* (*pandorai állatfaj*)

F Hasznos kifejezések

Ezek hasznos köznyelvi kifejezések, melyeknek általában egyetlen jelentésük van. A szórend gyakran megváltoztatható, habár a morféimák valószínűleg állandóak. Nem csak azért raktuk be őket, hogy mutassunk néhány példát, ahol egy kifejezés megkövesedett és állandó jelentése van, hanem hogy mutassak egyszerű, szilárd mondatszerkezeteket is. Ezért tettünk be néhány magában álló szót is újra.

Ezek legtöbbször Dr. Frommer blogjából (Naviteri.org) származik. A beillesztésük nem jelentésük szerint, hanem ABC sorrendben történt.

'awa swawtsyip: [] *PF* kif. *Egy pillanat. Várj egy kicsit.*

'efu ohax: [?'·ε·f·u o.'hak'] *PF* kifejezés *éhes(nek lenni)*

'ivong nìk'ong: [] *PF* kif. *„Lassan járj, tovább érsz.”*

'in nga fyape nìkrr: [] *PF* kif. *Mostanában mivel foglalkozol?*

aytele a ngeyä hapximi kifkeyä lu fyape?: [] *PF* kif. *Szó szerint: „Hogy mennek a dolgok a te világrészeden?” Kb.: Hogy mennek a dolgok tifelétek?*

ätxäle pa(lu)lukanur: [æ.'t'æ.lε pa.'lu.kä.nur] *PF* kif. *na'vi* idióma: **Ätxäle si palulkanur tsni smarit livonu;** *szó szerint: „Kérd a thanatort, hogy eressze el a zsákmányát”, előre eldöntött ügy*

etripa syayvi: [?'ε.t.ɪ.pa 'sjaj.vi] *PF* kifejezés *jó szerencsét/sok szerencsét*

Eywa ngahu: [?'εj.wä 'ŋa.hu] *JC,PF* kifejezés *Viszlát! Eywa [legyen] veled!*

fìpor syaw fko İstaw: [] *PF* kif. *Ez itt İstaw. (Őt İstaw-nak hívják.)*

fnu, ma 'evi. Sa'nur leru hawtsyip. Tsivurokx ko.: [] *PF* kif. *Csendben, kisgyerek. Anyu szunyókál. Hagyd őt pihenni.*

ftia oel li'fyati leNa'vi ni'o' niwotx: [] *PF* kif. *A Na'vi tanulása nagy mulatság a számomra!*

ftkey...fuke: [ft'εj fu.'kε] *PF* kif. *vajon...vagy (eredete: ftkey választ és fuke vagy nem)*

fwa kan ke tam; zene swizawit livonu.: [] *PF* kif. *Na'vi mondás: kb.: Célozni nem elég, el is kell engedni a nyilat.; Nem elég a szándék, tenni is kell érte.*

fwäki ke fwefwi: [fwæ.ki kε 'fw·ε.fw·i] *PF* kif. *na'vi* idióma: *szó szerint: „az imádkozásáska nem fütyül”, valakinek vagy valaminek a természetével ellenkezik*

fyape fko syaw ngar?: [?'fja.pε fko sj·aw ŋaɾ] *PF* kif. *Hogy hínak?, Mi a neved?*

hayalo ta oe (oeta): [ha.'ja.lo ta 'o.ε ('wε.ta)] *PF* kifejezés *Legközelebb majd én..., jövök neked eggyel.*

hayalovay: [ha.'ja.lo.vaj] *PF* kif. *Legközelebbi alkalomig (összetétel ebből: hayalo legközelebb és vay- ig)*

irayo: [i.'ra.jo] *PF* gesz. *köszönöm, kösz*

kaltxi: [kal.'t'ɪ] *PF* gesz. *szia!, üdvözöllek! (találkozáskor)*

kaltxi sivi, ma İstaw: [] *PF* kif. *Köszönj, İstaw!*

ka wotx: [ka wot'] *PF* kif. *általában, többnyire (szó szerint: a teljességen át)*

kea tikin: [kε.a ti.'kin] *PF* kifejezés *Nincs mit. (köszönetre)*

kefya srak: [kε.'fja 'srak'] *PF* kifejezés *ugye? igaz? nem?*

ke...kaw'it: [kε kaw.'?it'] *PF* kif. *egyáltalán nem, egy cseppet sem (eredete: ke nem és kaw'it egyáltalán)*

kem amuiä, kum afe': [] *PF* kif. *Na'vi mondás: Helyes tett, rossz eredmény. (Akkor mondják, ha valaminek jól kellett volna elsülnie, de nem úgy történt.)*

kenten mi kumpay: [kεn.ten mi 'k'um.pa.j] *PF* kif. *Na'vi* idióma: *“(mint) legyezőgyik a kocsonyában”, olyan helyzetben lenni, amikor akadályozva van a természetes viselkedés, vagy akarát végrehajtása*

ke pxan: [kε p'an] *PF* kifejezés *Nem érdemlem meg...*

ke tare: [kε 't·a.ɾ·ε] *PF* kif. *nem a tárgyhoz tartozó; nem számít*

ke tslolam: [] *PF* kif. *Nem értettem.*
ke zene win säpivi: [] *PF* kif. *Csak lassan. Ne siess!*
kìyevame: [ki.jɛ.'va.m.ɛ] *PF* gesz. *viszlát!*
krro krro: ['kr̩.o 'kr̩.o] *PF* kifejezés *időnként, alkalmanként*
kunsipiri txana tìmeyp lu tsyal a mìn.: [] *PF* kif. *A helikopter gyenge pontja a rotor.*
kxetse sì mikyun kop plltxe: ['k'ɛ.t̩sɛ si 'mik.jun kop' pl.'t'ɛ] *PF* kif. *Na'vi közmondás: "a farkok és a fülek is beszélnek", a testbeszéd is fontos*
loreyu 'awnampi: [lo.'rɛ.ju ʔawn.'ampi] *PF* kif. *Na'vi idióma: "(mint) a mimóza", nagyon félénk, nagyon érzékeny*
ma frapo, ayngaru oeyä tsmukit alu Newey: [] *PF* kif. *(Mindenk!) Engedjétek meg, hogy bemutassam (nektek) a nővéremet (húgomat), Newey-t.*
makto zong: ['mak.to zoŋ] *PF* kifejezés *vigyázz magadra, jó utat*
ne kllte: ['nɛ 'kl.tɛ] *PF* kif. *Lebukni! (Le) a földre! (összetétel ebből: ne felé és kllte föld, talaj)*
nga läpivawk nì'it nì'ul ko: [] *PF* kif. *Beszélg egy kicsit többet magadról.*
nga läpivawk nìno ko: [] *PF* kif. *Mondj el mindent magadról.*
nga pesuhu käteng nìrrtrr: [] *PF* kif. *Általában kivel töltöd az időt?*
ngari solalew polpxaya zìsìt: [] *PF* kif. *Mennyi idős vagy? Hány éves vagy?*
ngari txe'lan mawey livu: ['ŋa.rɪ t'ɛʔ.'lan ma.'wej li.'vu] *PF* kif. *ne aggódj, szó sz.: legyen nyugodt a szíved*
ngaru lu fpom srak?: ['ŋa.ru lu fpom srakʔ] *PF* kif. *Hogy vagy? Jól vagy?*
ngaru lu pefnetxintìn nìrrtrr: [] *PF* kif. *Mi az elsődleges szereped a társadalomban?*
ngaru oeyä lertut: [] *PF* kif. *Engedd meg, hogy bemutassam a kollégámat.*
ngaru tsulfä: ['ŋa.ru tsul.'fæ] *PF* kif. *Tiéd az érdem.*
ngaru tut: ['ŋa.ru tutʔ] *PF* kifejezés *És te? És neked? (Válasz olyan kérdésre, amelyben részes esetű alany van.)*
nga yawne lu oer: [ŋa 'jaw.nɛ lu wɛr] *PF* kif. *Szeretlek., szó sz.: Szeretett vagy nekem.*
nga zola'ú ftu peseng: [] *PF* kif. *Hová való vagy? Honnan jöttél?*
ngenga lu tupe: [] *PF* kif. *Te ki vagy?*
ngeyä kxetse lu oeru: ['ŋɛj.æ 'k'ɛ.t̩sɛ l-u 'wɛ.ru] *JC,PF* kif. kb. „Most véged!” (szó sz.: „a farkad az enyém”)
nìlun ayioi a'eoio ayeyktanä lu lor frato: [] *PF* kif. *Természetesen a vezetők ünnepi ruhái a legszebbek.*
nìrrte': [nɪ.'pr̩.tɛʔ] *PF* hsz. *örömmel, boldogan/örömmel tettem (válasz „köszönöm”-re)*
oe 'olongokx mì sray a txampayìri sim, slä set kelku si mì Helutral: [] *PF* kif. *Egy óceán melletti városban születtem, de most már az Otthonfán lakom.*
oe irayo si ngaru: ['o.ɛ i.'raj.o s-i 'ŋa.ru] *PF* kif. *Köszönetet mondok neked., Köszönöm neked.*
oel ngati kameie: [wɛl 'ŋa.ti 'ka.mɛ.i.ɛ] *PF* kif. *szó sz.: Látlak téged., Helló. (családias)*
oeri solalew zìsìt apxevol: [] *PF* kif. *24 éves vagyok.*
oeru meuia: ['wɛ.ru mɛ.'u.i.a] *PF* kif. *Megtiszteltetés számomra, megtiszteltetés volt.*
oeru syaw (fko) Txewi: [] *PF* kif. *A nevem Txewi. (Txewi-nek hívnak.)*
oeru teya si: ['wɛ.ru tɛ.'ja s-i] *PF* kifejezés *Elégedettség / örömmel tölt el*
oeru txoa livu: ['wɛ.ru 't'o.a li.'vu] *PF* kif. *Kérlek, bocsáss meg., Bocsánatot kérek.*
oe tsxekeng sì säsulìnur alu tsko swizaw: [] *PF* kif. *Gyakorlom a hobbit, az újaszatot.*
oeyä txintìn lu fwa stä'nì fayoaŋgit: [] *PF* kif. *Fő szerepem a társadalomban, hogy halászok.*
pefya nga fpil: [] *PF* kif. *mit gondolsz? (szó szerint: hogy gondolod?)*
pum ngeyä: [pum 'ŋɛ.jæ] *PF* kifejezés *ÉN köszönöm!*
rutxe läpivawk nì'it: [] *PF* kif. *Kérlek, beszélj egy kicsit magadról.*
rutxe liveyn: [] *PF* kif. *Kérlek, ismételd meg!*
rutxe tivìng mikyun, ma frapo: [] *PF* kif. *Kérem, figyeljen mindenki!*

Sasya!: [sa.'sja] *PF* kif. *Meg tudom csinálni! Megcsinálom!*
säfpil asteng tikan ateng: [] *PF* kif. Na'vi közmondás: "A nagy elmék egyformán gondolkodnak!"
seykxel si nitram: [sej.'k'el si nit.'ram] *PF* kifejezés *Erő és boldogság!, Gratulálok!*
Siva ko!: [si.'va ko] *PF* kif. *Gyerünk! Hajrá!*
smon nìprte': [smon ni.'pɾ.tɛʔ] *PF* kif. *Örülök, hogy megismertelek*
Soleia!: [so.lɛ.i.'a] *PF* kif. *Gratulálok! Sikerült!*
srake fnan ngal lì'fyati leNa'vi: [] *PF* kif. *Jól tudsz na'viul?*
srake smon ngar oeyä meylan alu Entu si Kamun: [] *PF* kif. *Ismered a barátaimat, Entu-t és Kamun-t?*
srefereiey nìprte': [] *PF* kif. *alig vár*
srefwa sngap zize': [] *PF* kif. *amilyen gyorsan csak lehet (Na'vi mondás: mielőtt a pokoli tűzdarázs megcsíp)*
stum ke: [stum kɛ] *PF* kif. *majdnem nem (Megjegyzés: alig, éppen hogy vagy éppen csak helyett használatos.)*
taronyut yom smaril: ['ta.ron.jut j·om sma.r.il] *PF* kif. na'vi idióma: *szó szerint: "a préda eszi a vadászt", teljesen zavaros helyzet, káosz (kb. „a nyúl viszi a puskát")*
tì'efumì oeyä: [ti.'ʔɛ.fu.mi 'wɛ.jæ] *PF* kifejezés *szerintem*
tì'í'avay krrä: [ti.'ʔiʔ.a.va.j 'kɾ.æ] *PF* kifejezés *mindörökké, az idők végezetéig*
tì'o'iri peu sunu ngar frato: [] *PF* kif. *Mi a kedvenc szórakozásod?*
tik'iniri kempe si nga: [] *PF* kif. *Mit csinálsz a szabadidődben?*
tikangkemiri varmrin oe nìwotx: [] *PF* kif. *Teljesen elárasztott a munka. ('El vagyok havazva.')*
tikxey ngaru: [ti.'k'ɛj 'ŋa.ru] *PF* kifejezés *tévedsz*
tiomummì oeyä: [ti.'o.mum.mi wɛ.jæ] *PF* kif. *tudtommal*
tìyawr ngaru: [ti.'jawɾ 'ŋa.ru] *PF* kifejezés *igazad van*
tokx eo tokx: ['tok' 'ɛ.o 'tok'] *PF* kif. *szemtől szembe, személyesen*
tolätxaw nìprte': [tol.'æ.t'aw ni'pɾ.tɛʔ] *PF* kif. *Üdv újra itthon*
tsalì'uri alu X, ral lu 'upe: [] *PF* kif. *Mit jelent az, hogy X?*
tstunwi: ['tstun.wi] *PF* mn. *kedves, figyelmes, tapintatos*
tsun miväxwu hìkrr srak: [] *PF* kif. *Közbevághatok egy pillanatra?*
tsun nga law sivi nì'it srak: [] *PF* kif. *Érthetőbbé tennéd ezt? Meg tudnád ezt magyarázni jobban?*
Tsun pehem?: [tsun pe.hem] *PF* kif. *Na'vi idiom: Mit lehet tenni?*
txim a'aw ke tsun hiveyn mì tal mefa'liyä: [] *PF* kif. Na'vi mondás: *Egy seggel nem lehet két lovat megülni.; Egyszerre nem lehet mindkét dolgot csinálni; döntened kell.*
txo ke nìyo' tsakrr nìyol: [t'o kɛ ni.'yoʔ tsa.'kɾ ni.'yol] *PF* kif. Na'vi közmondás: "Ha már nem vagy hibátlan, legalább légy rövid"
txon lefpom: [t'on lɛ.'fpom] *PF* kifejezés *Jó éjszakát, Békés éjszakát*
X-(i)ri peral: [] *PF* kif. *Mit jelent az, hogy X?*
X nìNa'vi (slu) peli'u: [] *PF* kif. *Hogy mondod na'viul azt, hogy X?*
Yewla!: ['jɛw.la] *PF* kif. *Csudába! Milyen kár! Ó, de kár!*
za'u nì'eng: ['za.ʔu ni.'ʔɛŋ] *PF* kifejezés *szintbe kerül vagy egyforma lesz*
zola'u nìprte': [zol.'a.ʔu ni.'pɾ.tɛʔ] *PF* kifejezés *„örülünk hogy jöttél”, üdvözöllek/üdvözlünk!*

G Az ABC

Kemaweyan, Plumps, Prرتون és Tirea Aean előálltak a nyelvben található 33 fonéma (különböző hangok) páratlanul Na'vi-szerű felsorolásával és kiejtésével—20 mássalhangzó, 7 magánhangzó, 2 “ál-magánhangzó” (ll, rr), és 4 kettőshangzó (aw, ay, ew, ey). Íme a lista.

Az ABC						
'	tìFtang		k	KeK	s	Sä
a	A		kx	Kxekx	t	TeT
aw	AW		l	LeL	tx	TxeTx
ay	AY		ll	'Ll	ts	Tsä
ä	Ä		m	MeM	u	U
e	E		n	NeN	v	Vä
ew	EW		ng	NgeNg	w	Wä
ey	EY		o	O	y	Yä
f	Fä		p	PeP	z	Zä
h	Hä		px	PxePx		
i	I		r	ReR		
ì	Ì		rr	'Rr		

H Ragozások

Igei ragozások

- alm:** [a.l.m] *LN* befejezett múlt időt kifejező igei infixum, 1. helyre kerül (PERF.PAST), eredete: **am + ol: Oe tsng«alm»awvìk.** *Sírtam.*
- aly:** [a.l.j] *LN* befejezett jövőre utaló igei infixum, 1. helyre kerül (PERF.FUT.), eredete: **ay + ol: Oe h«aly»angham.** *Nevetni fogok.*
- am:** [a.m] *LN* múlt idő jele igei infixum, 1. helyre kerül 1 (PAST.): **Oe tsw«am»ayon.** *Repültem.*
- arm:** [a.r.m] *LN* befejezetlen múlt idő jele igei infixum, 1. helyre kerül (IMPF.PAST.), eredete: **am + er: Oe tsng«arm»awvìk.** *Éppen sírtam.*
- ary:** [a.r.j] *LN* folyamatos jövőre utaló igei infixum, 1. helyre kerül (IMPF.FUT.), eredete: **ay + er: Oe h«ary»angham.** *Nevetni fogok.*
- asy:** [a.s.j] *PF* jövőbeni szándékot vagy elhatározást kifejező igei infixum, 1. helyre kerül 1 (FUT.D.): **Oel tsp«asy»ang palulukanit.** *Biztos meg fogom ölni a palulukant.*
- ats:** [a.t.s] *LN* inferenciális, bizonytalan vagy indirekt értesülést jelölő igei infixum, 2. helyre kerül 2 (INFR.): **Oel tsp«ats»ang poanit.** *Megöltem őt (Azt hiszem.)*
- awn:** [a.w.n] *PF* befejezett melléknévi igenevet képző igei infixum, 1. helyre kerül 1 (P.PART.): **Oe t«awn»aron-a túte lu.** *Vadászott személy vagyok. (Vadásznak rám.)*
- ay:** [a.j] *LN* jövő idő jele igei infixum, 1. helyre kerül 1 (FUT.): **Oel yerikit t«ay»aron.** *Yeriket fogok vadászni.*
- äng:** [æ.ŋ] *LN* rosszállást kifejező igei infixum, 2. helyre kerül 2 (PEJ.): **Oe sr«äng»ew.** *Táncolok (fúj!). Tetszés szerint, amikor az «äng» az i magánhangzó elé kerül, az infixum «eng»-re változhat. Pl. Fiskxawngiri tsap'alute s«eng»i oe.*
- äp:** [æ.p] *PF* visszaható névmás igei infixum, 0. helyre kerül 0 (REFL.): **Oe st«äp»eftxaw.** *El-lenőrzöm magam.*
- ei:** [ɛ.i] *LN* boldogságot kifejező igei infixum, 2. helyre kerül 2 (LAUD.): **Oe sr«ei»ew.** *Táncolok (hurrá!).*
- er:** [ɛ.r] *PF* befejezetlenséget, folyamatosságot jelez igei infixum, 1. helyre kerül 1 (IMPF.): **Oe t«er»ìran.** *Én éppen sétálok.*
- eyk:** [ɛ.j.k] *PF* műveltető igei infixum, 0. helyre kerül 0 (CAUS.): **Oel t«eyk»erkup pot.** *kb.: Miattam halt meg.*
- ìlv:** [ì.l.v] *PF* jelen idejű befejezett kötőmód igei infixum, 1. helyre kerül 1 (PRES.PER.SUBJ.): **Oe new tsl«ìlv»am.** *Meg akarom érteni.*
- ìmv:** [ì.m.v] *PF* múlt idejű kötőmód igei infixum, 1. helyre kerül 1 (PAST.SUBJ.): **Oeyä swizaw nìngay tímvakuk.** *Meg akartam érteni.*
- ìrv:** [ì.r.v] *PF* jelen idejű befejezetlen kötőmód igei infixum, 1. helyre kerül 1 (PRES.IMPF.SUBJ.): **Oe new tsl«ìrv»am.** *Meg akarom érteni.*
- ìv:** [ì.v] *LN* kötőmód jele igei infixum, 1. helyre kerül 1 (SUBJ.): **Ngal new futa oe w«ìv»em.** *Azt akarod, hogy harcoljak.*
- ìyev:** [ì.jɛ.v] *PF* jövő idejű kötőmód igei infixum, 1. helyre kerül 1 (FUT.SUBJ.): **Oel k«ìyev»ame ngati.** *Látni foglak hamarosan.*
- ìlm:** [ì.l.m] *LN* befejezett közelmúlta utaló igei infixum, 1. helyre kerül (PERF.REC.PAST.), eredete: **ìm + ol: Oe t«ìlm»ätxaw.** *Épp most tértem vissza.*
- ìly:** [ì.l.j] *LN* befejezett közeljövőre utaló igei infixum, 1. helyre kerül (PERF.IMM.FUT.), eredete: **ìy + ol: Oe h«ìly»ahaw.** *Aludni fogok hamarosan.*
- ìm:** [ì.m] *LN* közelmúlt jele igei infixum, 1. helyre kerül 1 (REC.PAST.): **Oe tsw«ìm»ayon.** *Épp most repültem.*

- irm:** [ɪr.m] *LN* folyamatos közelmúlta utaló igei infixum, 1. helyre kerül (IMPF.REC.PAST.), eredete: **im** + **er**: **Oe t«irm»ätxaw.** *Éppen visszatértem.*
- iry:** [ɪr.j] *LN* folyamatos közeljövőre utaló igei infixum, 1. helyre kerül (IMPF.IMM.FUT.), eredete: **iy** + **er**: **Oe h«iry»ahaw.** *Aludni fogok hamarosan.*
- isy:** [ɪ.sj] *PF* közeljövőbeni szándékot kifejező igei infixum, 1. helyre kerül 1 (IMM.FUT.D.): **Oel tsp«isy»ang palulukanit.** *Hamarosan meg fogom ölni a palulukant.*
- iy:** [ɪ.j] *LN* közeljövő jele igei infixum, 1. helyre kerül 1 (IMM.FUT.): **Oel yerikit t«iy»aron.** *Yeriket fogok vadászni hamarosan.*
- iyev:** [ɪ.jɛ.v] *PF* jövő idejű kötőmódú igei infixum, 1. helyre kerül 1 (FUT.SUBJ.): **Oel k«iyev»ame ngati.** *Látni foglak hamarosan.*
- ol:** [o.l] *PF* befejezett cselekvés igei infixum, 1. helyre kerül 1 (PERF.): **Oe t«ol»iran.** *Sétáltam (befejezett cselekvés).*
- us:** [u.s] *LN* folyamatos melléknévi igenevet képző igei infixum, 1. helyre kerül 1 (A.PART.): **Oe t«us»aron-a túte lu.** *Vadászó személy vagyok.*
- uy:** [u.j] *PF* megtisztelő vagy szertartásos igei infixum, 2. helyre kerül 2 (HON.): **Na'viyā, l«uy»u hapxi.** *Immár a nép tagja vagy.*

Főnév esete és többesszáma

- ä:** [æ] *PF* birtokos eset msh.-ra és o-ra vagy u-ra végződő főnév után (ezek másik alakja: **yä**) (GEN.): **Oel yom ikranä yerikit.** *Az ikran yerikjét eszem.* (minden ami nem **a, ä, e, i** és **ì**-re végződik)
- it:** [it̪] *PF* tárgyeset msh./mássalhangzó, kettőshangzóra vagy vokális mássalhangzóra végződő főnév után (ezek másik alakja: **t, ti**) (PAT.): **Oel taron yerikit.** *Én yeriket (yerikre) vadászok.*
- il:** [ɪl] *PF* jelölt alany msh./mássalhangzóra végződő főnév után (ezek másik alakja: **l**) (ERG.): **Ikranil taron yerikit.** *Az ikran yeriket vadászik.*
- iri:** [ɪri] *PF* jelölt tárgy mássalhangzóra, kettős hangzóra vagy ál-magánhangzóra végződő főnév után (ezek másik alakja: **ri**) (TOP.): **Fiskxawngiri tsap'alute sengi oe.** *Bocsánatot kérek ezért az idiótáért.*
- l:** [l] *LN* ergatív esetű alany toldaléka mgh-ra végződő főnevek esetén (ERG.): **Oel taron yerikit.** *Én yeriket (yerikre) vadászok.*
- r:** [r] *LN* részes eset magánhangzóra végződő főnév végénra végződő főnév után (ezek másik alakja: **-ru**) (DAT.): **eltur t̪txen si érdekes**
- ri:** [ri] *PF* jelölt (topikális) alany toldaléka mgh-ra végződő főnevek esetén (TOP.): **Ayngari zene hivum** *Nektek kell mennetek.*
- ru:** [ru] *LN* részes eset mgh.-ra végződő főnév után (ezek másik alakja: **-ur**) (DAT.): **Oel syuвет ngaru t̪ng.** *Ételet adok neked.*
- t:** [t̪] *LN* tárgyeset mgh.-ra végződő főnév után (ezek másik alakja: **it, ti**) (PAT.): **Oel ngat kame.** *Látlak téged.*
- ti:** [ti] *LN* tárgyeset toldaléka névmások és főnevek végén (PAT.): **Ngati taron torukil.** *A toruk téged (rád) vadászik.*
- ur:** [ur] *PF* részes eset msh./mássalhangzó, kettőshangzóra vagy vokális mássalhangzóra végződő főnév után (ezek másik alakja: **-ru**) (DAT.): **Ayeylanur oeyä.** *Barátaimnak.*
- y:** [j] *PF* birtoklás toldaléka a-ra vagy e-re végződő névmások végére (köznapi beszédben) (GEN.): **Ngay toruk siltsan lu.** *A te torukod jó.*
- ya:** [ja] *PF,M* megszólító eset ragja gyűjtőnevek végén: **Mawey, Na'viya.** *Nyugalom, emberek.*
- yä:** [jæ] *LN* birtokos eset mgh. (kivéve o és u)-ra végződő főnév után (ezek másik alakja: **ä**) (GEN.): **Oel yeiom Neytiriyā yerikit.** *Boldogan eszem Neytiri yerikét.* (tehát **a, ä, e, i** és **ì** végződésnél) (Az **a**-t megváltoztatja e-re a névmásokban: **-eyä**)

Egyéb toldalékok

Íme, azon toldalékok listája, melyek a szavakhoz illesztve valamilyen módon megváltoztatják a szó jelentését. Nem minden na'vi toldalék produktív (szabadon használható). (**pro.**) jelzi a teljes produktivitást, vagyis a Frommer által meghatározott szófajon belül bármelyik szóra alkalmazható, anélkül hogy külön megerősítést nyerne. A megjelölt szófajon kívül azonban nem használható. Minden igei infixum, eset- és többesszám jel teljesen produktív.

- a–: [a] _{PF} (**prod.**) melléknévjelző: **Oel txantsana ikranit aean tswayon.** *A nagyszerű kék ikrant repülöm.*
- an: [an] _{LN} hímnem jele bizonyos főnevek végén: **Poan täftxuyu lu.** *Ő egy takács.*
- ay+: [aj] _{PF} (**prod.**) többes szám toldaléka főnevek elején (PL.): **Ay+horen flä.** *A szabályok működnek.*
- e: [ε] _{PF} nőnem jelző bizonyos főnevek végén: **Poe taronyu lu.** *Ő (lány!) egy vadász.*
- fay+: [faj] _{PF} (**prod.**) az a(z)... toldaléka főnevekhez (THESE): **Fayawkx tsawl lu.** *Látom azt a viperafarkast.*
- fi–: [fi] _{PF} (**prod.**) ez a(z) toldaléka főnevekhez (THIS): **Oel kame finantangit.** *Látom ezt a viperafarkast.*
- fkeyk: [fkej^k] _{PF} (**prod.**) utótag főnevekhez állapotot, körülményt fejez ki: **Kilvanfkeyk lu fyape fitrr?** *Milyen állapotban van ma a folyó?*
- fne–: [fnε] _{PF} (**prod.**) féle, fajta toldaléka főnevekhez (KIND): **Fneutralpe tsa'u lu?** *Miféle fa ez?*
- fra–: [fra] _{PF} (**prod.**) minden képző toldalék **Oel kamame frapot.** *Láttam mindenkit.*
- fray+: [fraj] _{PF} (**pro.**) mindegyik plural toldaléka főnevek (ALL OF THESE): **Frayhelutral lor lu.** *Mindegyik ház szép.*
- kaw–: [kaw] _{PF} se-, sem-, semmi- képző toldalék **Oe kawrr ke kamä.** *Sose mentem.*
- kel: [kεl] _{PF} (**nem produktív**) új főnevet képez, amely az eredeti főnév hiányát jelenti: **Tompakeltalun zene tute Käliforniayä payit sivar nän.** *Az aszály miatt a kaliforniaiaknak kevesebb vizet kell használniuk.*
- lo: [lo] _{PF} számhatározórag: **'Awlo oe ramol.** *Egyszer énekeltem.(-szor/-szer/-ször)*
- me+: [mε] _{LN} (**prod.**) kettes szám jele toldaléka főnevek (DU.): **Oel new me+orati.** *Két tavat akarok. (Ez egy több száz éves elírás, még mindig benne van?)*
- munsna–: [mun.sna] _{PF} (**pro.**) pár toldaléka fn. (PAIR): **munsnahawnven** egy pár cipő
- nay: [naj] _{PF} (**unpro.**) olyan főnevet képez az eredetiből, amely jelentése nála eggyel lejjebb van a ranglétrán - méretben, rangban, stb.: . .
- o: [o] _{PF} (**prod.**) határozatlan toldalék, időtartamra utaló: **Oel kalmame tuteot ayzisito.** *Láttam valakit évekig.*
- pay+: [paj] _{PF} (**prod.**) többes számú kérdő: **Paystalit ngal tsrame'i?** *Milyen késeket dobtál el?*
- pe+: [pε] _{LN} (**prod.**) kérdőszóképző: **pe+hrr nga lrrtok sayi.** *Mikor fogsz mosolyogni?*
- pxe+: [p'ε] _{PF} (**prod.**) hármas szám jele toldaléka főnevek és névmások elején (TRI.): **Pxoeng Pxe+veng lu.** *Mi három gyerek vagyunk.* (Megjegyzés: e + e nem lehet együtt, ezért hangzókihagyás történik, és oe névmás amely szintén gyakran szenved hangzókihagyást.)
- sna–: [sna] _{PF} előtag, csoportot jelez főnevek elején; **pro.** élőlényekre utal, **unpro.** másképpen: **snanantang** egy farkas viperafarkas, viperafarkasfalka Megjegyzés: sna- természetesen előforduló csoportot jelent. A *sästarsim* személy által szándékosan összerakott gyűjteményt jelent.
- tsa–: [tsa] _{PF} (**prod.**) az a(z)... toldaléka főnevekhez (THAT): **Oel tse'a tsanantangit.** *Látom azt a nantangot.*
- tsay+: [tsaj] _{PF} (**prod.**) azok a(z)... toldaléka főnevekhez (THOSE): **Tsayora txukx lu.** *Azok a tavak mélyek.*

- tsyip:** [tʃɪpʰ] *PF* (**prod.**) kicsinyítő képző főnevek, névmások végén (produktív, sosem hangsúlyos):
Za'u fitseng, ma 'itetsyip. *Gyere ide, kislány(om).*
- ve:** [vɛ] *PF* (**prod.**) sorszámnevi toldalék: **Koren a'awve tiruseyä 'awsiteng.** *Az együttélés első szabálya.*
- vi:** [vi] *PF* rész-egész viszonyt jelző toldalék (nem nagyon produktív): **Oe nume mi numtsengvi.**
Az osztályban tanulok.

Egyéb toldalékolási alaktan (képzők)

Ezek a toldalékok (képzők) különböznek a korábban tárgyaltaktól. Nem csak a jelentést, hanem a szófajt is megváltoztatják. Némelyikről csak Dr. Frommer útmutatása alapján tudjuk, hogy mely szavakon alkalmazható, hogy hiteles szót kapjunk. Ilyen pl. a **tì-**. Mások szabadon használhatóak a megadott szófajon belül. Pl. a **-yu**, amely bármelyik igét módosíthatja.

- ketsuk-:** [kɛ.tʃukʰ] *PF* (**pro.**) -hatatlan, -hetetlen (igéhez járuló toldalék, melléknévi igenevet képez) képző toldalék **Swaw lamu ketsuktswa'** *Felejthetetlen volt a pillanat.*
- le-:** [lɛ] *PF* melléknévet képző toldalék **Poan lehrrap lu.** *Ő veszélyes.*
- nga':** [ŋaʔʰ] *PF* melléknév képző toldalék **'Akra apaynga' lu.** *Ez nedves föld.*
- nì-:** [ni] *LN* határozószót képző toldalék **Oe nìNa'vi plltxe.** *Na'vi módjára beszélek. (Mint egy Na'vi.)* (**prod.** Csak melléknévek esetén produktív – egyébként **nifya'o** (módjára) módosítja a megfelelő melléknévet vagy tagmondatot)
- sä-:** [sæ] *PF* instrumentális főnevet képző toldalék **Sänumeri oe nume.** *Én tanulom a tanítást.*
- si:** [s:i] *LN* összetett igéket képző toldalék **Oe kelku si Kelutralmi.** *Az Otthonfában lakom. (Szó szerint: Otthont csinálok Otthonfában.)*
- tì-:** [ti] *LN* absztrakt főnevet képző toldalék **Tìngay siltan lu.** *Az igazság jó.*
- tì- -us-:** [ti us] *PF* (4) gerundiumot (főnévként viselkedő főnévi igenevet) képző toldalék **Tikusar eltur tixen si.** *Teaching is interesting.* (produktív)
- tsuk-:** [tʃukʰ] *PF* (**pro.**) -ható, -hető (igéhez csatlakoztatott előtag, melléknévi igenevet képez); teljesen produktív, minden igéhez hozzátehető; képző toldalék **Fioang lu tsukyom.** *Ez az állat ehető.*
- tswō:** [tʃwō] *PF* (**pro.**) utótag, amely az igét főnévvé változtatja, jelezve az ige végrehajtásának képességét: **Pori wemtswo fratsamsiyur rolo'a nìtxan.** *Harcképessége mély benyomást tett minden harcosra.*
- tu:** [tu] *PF* (**prod.**) nem igei tőből személyt jelentő főnevet képző toldalék **Oe reltseotu lu.** *Én művész vagyok.*
- yu:** [ju] *LN* (**prod.**) főnév képző toldalék **Oe kea ska'ayu ke lu.** *Nem vagyok pusztító.*

I Nem Frommertől származó (illegális) szavak

Ezek a szavak nem Dr. Frommertől erednek. Bár belevettük őket a szótárba, nem tekinthetjük őket Na'vi szavaknak. Többségükben a Túlélő Kézikönyv, a Pandorapedia vagy az Avatar Játék számára kitalált hamis kifejezések. Egyiküket sem hagyta jóvá Dr. Frommer a megjelenésük előtt, így nem vesszük őket figyelembe. Azok kedvéért jelenítjük itt meg őket, akik egyébként nem tudnák a „jelentésüket”. Ezek a szavak nem hitelesek, használatukat nem javasoljuk. Sok közülük sérti a na'vi nyelvtani vagy hangtani szabályait. Némelyikük illegális hangokat tartalmaz, mint pl.:

ʔ [ʔh], b [b], c [k], ch [tʃ], d [d], g [g], h' [hʔ], ii [i:], j [ʒ], sh [ʃ], uu [u:]

- Amanti:** [a.man.ti] *G* tul.n. *Tipani nő (nem szó szerint értve)*
- ar'lek:** [arʔlekʰ] *G* fn. *mag-termő növény (pandorai növényfaj)*
- Beyda'amo:** [bejdaʔamo] *G* tul.n. *Tipani férfi vadász*
- chan'tu gor'ek nuuto:** [tʃanʔtu gorʔekʰnuuto] *ASG* fn. *kőkorszó*
- chey:** [tʃej] *ASG* fn. *használati tárgy tartó fogas/akasztó (eredete: P'ah s'ivil chey személyes használati tárgy tartó fogas/akasztó)*
- Eywa k'sey nivi'bri'sta:** [ejwa kʔsej niviʔbriʔsta] *ASG* fn. *függőágyszó sz.: Eywa mindenkit karjában tart*
- Eywa s'ilivi mas'kit nivi:** [ejwa sʔilivi masʔkitʰnivi] *ASG* *szövőkeret (szó sz. Eywa bölcsesége feltárul mindnyájunk előtt)*
- Eywa te' _ tan'sey mak'ta:** [ejwa teʔ _ tanʔsej makʔta] *ASG* fn. *ikran varkocskantár, szó szerint: Eywa ölelésének szeretete... (személy neve) -é. (gyanús: rosszul van leírva)*
- feru m'predu'k:** [feru mʔpreduʔkʰ] *ASG* fn. *kosár*
- Fmilam:** [fmi.lam] *G* tul.n. *Tipani nő neve*
- Gro'lyrc:** [groʔlyrc] *G* tul.n. *barlang-rendszer*
- Hukato:** [hu.ka.to] *G* tul.n. *Tipani férfi (nem szó szerint értve)*
- Ikalu:** [i.ka.lu] *G* tul.n. *Tipani férfi (nem szó szerint értve)*
- iveh k'nivi s'dir:** [iveh kʔnivi sʔdir] *ASG* fn. *kisedhordó*
- k'sey nivi:** [kʔsej nivi] *ASG* fn. *a csoporttal együtt alvász*
- Kaoliä Tei:** [ka.o.li.æ te.i] *G* tul.n. *Goliath síkság*
- Koo Tsura:** [ko: tsu.ra] *G* tul.n. *Tipani falu*
- Kusati:** [ku.sa.ti] *G* tul.n. *Tipani női harcos (nem szó szerint értve)*
- Kyuna:** [kjuna] *G* tul.n. *Anurái női név (nem szó szerint értve)*
- lenay'ga:** [lenajʔga] *ASG* fn. *ropter, ragadozó (rettenetes idegen lajhár) (pandorai állatfaj)*
- Lompo:** [lom.po] *G* tul.n. *Tawkami férfi név (nem szó szerint értve)*
- Lungoray:** [lu.ŋo.raj] *G* tul.n. *Tipani sámán*
- m'resh'tuyu:** [mʔreshʔtuyu] or [mʔreshʔtuyu] *ASG* fn. *pajzs*
- Malimi:** [ma.li.mi] *G* tul.n. *Tawkami férfi név (nem szó szerint értve)*
- malmoks:** [malmoks] *G* fn. *kőgyűrűk*
- Marali:** [ma.ra.li] *G* tul.n. *Tipani nő (nem szó szerint értve)*
- mas'kit nivi sa'nok:** [masʔkitʰnivi saʔnokʰ] *ASG* *szövőszék (szó sz. a szövőszékek anyja)*
- Maweytakuk:** [ma.wej.ta.kukʰ] *G* tul.n. *Na'vi férfi (nem szó szerint értve)*
- Mekanei:** [me.ka.ne.i] *G* tul.n. *Tipani férfi (nem szó szerint értve)*
- Mendala:** [men.da.la] *G* tul.n. *Tipani férfi*
- meresh'ti cau'pla:** [mereshʔti kauʔpla] or [mereshʔti kauʔpla] *ASG* fn. *ikran fogó (szó sz.: nem lát semmit)*
- mesh'kai huru:** [mesʔkai huru] *PND* fn. *főzőedény*
- mreki u'lito:** [mreki uʔlito] *ASG* fn. *tűzgödör*
- Mukata:** [mu.ka.ta] *G* tul.n. *Tawkami férfi (nem szó szerint értve)*
- na'hla buk'ne:** [naʔhla bukʔne] *ASG* fn. *pa'li (páncélos ló) vezető, kantár, szó sz. pofa húzó*
- Naalot:** [na:.lotʰ] *G* tul.n. *Tipani férfi*
- Nera'nak:** [ne.raʔ.nakʰ] *G* tul.n. *Tawkami női név (nem szó szerint értve)*
- nikt'chey:** [niktʔtʃej] or [niktʔtʃej] *ASG* fn. *ételcsomag, kevés étel*
- nivi:** [ni.vi] *ASG* fn. *függőágyszó (köznyelvi) (eredete: Eywa k'sey nivi'bri'sta függőágyszó sz.:*

- Eywa* mindenkit karjában tart)
- Nok:** [nokʰ] *G* tul.n. *Tawkami* férfi név (nem szó szerint értve)
- Oloniwin:** [o.lo.ni.win] *G* tul.n. *idősebb Tipani* férfi
- Omati:** [o.ma.ti] *G* tul.n. *Tawkami* férfi név (nem szó szerint értve)
- omati s'ampta:** [omati sʔampta] *ASG* fn. *kék síp*
- Onantu:** [o.nan.tu] *G* tul.n. *Tawkami* férfi név (nem szó szerint értve)
- Otamu:** [o.ta.mu] *G* tul.n. *Tipani* férfi neve
- P'ah s'ivil chey:** [pʔah sʔivil tʃɛj] *ASG* fn. *személyes használati tárgy tartó fogas/akasztó*
- pctxawng:** [pʰtʰawŋ] *JC* fn. „*faszfej*”
- Rai'uk:** [ra.i.ʔukʰ] *G* tul.n. *Anurai* férfi név (nem szó szerint értve)
- Raltaw:** [ral.taw] *G* tul.n. *Tipani* férfi vadász
- Sänume:** [sæ.nu.mɛ] *G* tul.n. *Tipani* sámánnó (eredete: *sänume* tanítás)
- Seyvaro:** [sej.va.ro] *G* tul.n. *Tawkami* férfi név (nem szó szerint értve)
- shah-tell:** [ʃah.tɛl] *ASG* fn. (űr)sikló (jövényszó angolból *shuttle*) (nem megengedett Na'vi fonotaktikai)
- su'shiri t'acto sa:** [suʔshiri tʔacto sa] or [suʔshiri tʔacto sa] *ASG* fn. *játék sikoll/ikran*
- sumin'sey hulleh:** [suminʔsej huɭɛh] *ASG* a csoporttól külön való alvás
- sumin jiit'luy:** [sumin ʒiitʔluy] *ASG* fn. *levél tányér*
- Swawta:** [swaw.ta] *G* tul.n. *Tipani* férfi
- t'riti so jahmka:** [tʔriti so ʒahmka] *ASG* fn. *inga* dob
- Ta'antasi:** [ta.ʔan.ta.si] *G* tul.n. *Tantalus, Pandora* sziklás vidéke
- Tan Jala:** [tan.jala] *G* tul.n. *Tipani* férfi
- Tasun:** [ta.sun] *G* tul.n. *Lí'ona* férfi vadász neve (nem szó szerint értve)
- Tilikaru:** [ti.li.ka.ru] *G* tul.n. *Tipani* falu
- títakuk:** [ti.'ta.kukʰ] *G* fn. *csapás, támadás* (eredete: *takuk* sújt)
- tmi nat'sey:** [tmi natʔsej] *ASG* fn. *hólyaglámpáseredete: étel itt*
- Tsa'law:** [tsaʔ.law] *G* tul.n. *Tawkami* férfi
- Tsaro:** [tsa.ro] *G* tul.n. *Tipani* férfi
- Tsmuke:** [tsmu.kɛ] *G* tul.n. *Tipani* falu
- txei:** [tʰe.i] *G* fn. *síkság, puszta*
- u'imi:** [u.ʔi.mi] *ASG* fn. *színpompás légköri jelenség (sarki fény)*
- U'imi huyuticaya:** [uʔimi hujuɬikaja] *ASG* tul.n. *egy klán neve* (nem szó szerint értve)
- Ukamtsu:** [u.kam.tsu] *G* tul.n. *Tipani* férfi
- ulivi mari'tsey mak'dini'to:** [ulivi mariʔtsej makʔdiniʔto] *ASG* szövőkeret (szó sz.: sok ág együtt erős)
- ulu'tah inib'sey mulsi:** [uluʔtah inibʔsej mulsi] *ASG* fn. *levél tányér*
- Umkansa:** [um.kan.sa] *G* tul.n. *Tipani* falu
- Unipey:** [u.ni.pej] *G* tul.n. *Tipani* nő
- utral utu mauti:** [ut.ral u.tu ma.u.ti] *ASG* fn. *gyümölcsfa (pandorai növényfaj)* (összettel ebből: *utral* fa és *utu mauti* banánszerű gyümölcs)
- utu mauti:** [u.tu ma.u.ti] *ASG* fn. „*banán-szerű*” nyomógyümölcs (pandorai növényfaj)
- Va'erä Ramunong:** [va.ʔɛ.ræ ra.mu.noŋ] *G* tul.n. *Vaderas* Völgy
- Vayaha:** [va.ja.ha] *G* tul.n. *Tipani* falu

J Változások listája

A változtatások listája azon felhasználóknak készült, akik szeretnék tudni, hogy milyen frissítések történtek. (A lista a gyakori frissítések miatt nem kerül fordításra.)

- **13.8** - Added vocabulary from naviteri.org, July 31, 2018, lesar si from 2012, fixed tons of IPA (thanks Wllim!)
- **13.71** - Added **uoli'uvi** from forever ago (thanks Tirea!)
- **13.7** - Vocabulary added from naviteri.org, March 31, 2018 and April 30, 2018
- **13.63** - Added **kxi** from naviteri.org, February 28, 20187
- **13.62** - Vocabulary added from naviteri.org, December 31, 2017
- **13.61** - Added Kate Winslet's character **Ronal** to the proper nouns section
- **13.6** - Added new vocabulary from the October naviteri.org posts, new character names, linguistic terms
- **13.51** - Added **Swota Wayä** to proper nouns, from Disney
- **13.5** - Added new vocabulary used in Disney's Pandora - The World of Avatar
- **13.421** - Corrected inconsistencies in the source field.
- **13.42** - Minor typo corrections and fixed IPA for **LosÄntsyelesi**. Also added **ting ontu** and **ting ftxi** since they didn't make it into the dictionary the first time, for some bizarre reason.
- **13.41** - Added **mo'ara** from Disney's Pandora - The World of Avatar
- **13.4** - Added new Avatar lead character name and clan, **Tomowari** and **Metkayina**
- **13.332** - Disambiguated the definition of **takuk**. Also changed **fmetok** to vtr. Getting more precise all the time!
- **13.331** - Disambiguated the definition of **pongu**.
- **13.33** - Vocabulary added from naviteri.org, February 28, 2017.
- **13.32** - Moved Na'vi clan names to Proper Nouns block.
- **13.31** - Fixed silly typos for **pllhr** and **säpllhr**. Thanks elf!
- **13.301** - Typo/format corrections for several words. No visible changes to the .pdf
- **13.3** - Vocabulary added from naviteri.org, December 31, 2016 and January 2, 2017.
- **13.294** - Corrected stress for **niolo'**
- **13.293** - Corrected infix IPA for **ue'**
- **13.292** - **zong** changed to vtr. Thanks, Plumps!
- **13.291** - Various minor corrections suggested by Plumps and eejmensenikbenhet.

- **13.29** - Vocabulary added from naviteri.org, June 30, 2016. Some important new words in this one.
- **13.284** - Corrected accent for **lefpomtxok** and **kelfpomtokx** Plumps. Wou!
- **13.283** - Corrected IPA for **säplltxe** and **säplltxevi**. Plumps again. ;)
- **13.282** - Added derivatives of **nguguay**